

vrede

TIJDSCHRIFT VOOR INTERNATIONALE POLITIEK

Rusland: waar de kleine man de dupe is.

Tekening verschenen in "Krokodill" (Moskou) oktober 1992.

"Gaza-Jericho"
eerst

- ▼ Palestijnse staat
- ▽ Rusland: gevecht tussen twee draken
- Interview Staatssecretaris Eric De Rycke
- En dat noemen ze democratie
- Joegoslavië
- Verkiezingen
- Clintons bewapening en strategieën

- V.S.: kinderen en wapens
- Nagorno Karabach
- Terugblik: moord op Lumumba
- Koffiehandel
- Maastricht
- Oproep: Elmar Schmäling

verschijnt tweemaandelijks
36ste jaargang - nr. 304 - november-december 1993
afgiftekantoor Gent X
Vrede - Knokkestraat 44 - 9000 Gent

Desinformatie

Volgens de principes van de "moderne" informatiepraktijken speelt snelheid een belangrijke rol. Het komt er op aan de beoordeling over het gebeurde in de gewenste richting te duwen. De opgedane indruk bij de eerste ontvangen informatie is niet alleen van belang t.o.v. de openbare opinie maar ook t.o.v. de politieke leiders die men wil beïnvloeden.

Zo weet men dat tijdens de Golfcrisis de leden van de Veiligheidsraad van de V.N. hun oordeel vormden op de uitzendingen van het Amerikaanse C.N.N. en minder op de eigen bronnen. Alle rekords werden intussen geslagen bij de OBUSOM operatie in Somalië. Was het niet onder de schijnwerpers van de C.N.N.-reporters dat de Amerikaanse Rangers (rambo's) onder het mom van humanitaire hulp, voet aan wal zetten op de Somalische stranden?

Tijdens de laatste dagen is duidelijk geworden wat de achtergronden van de operatie zijn geweest. Zegt men nu niet onomwonden dat deze naar petroleum ruikt?

De laatste spectaculaire C.N.N.-operatie had plaats in Moskou.

Tijdens de recente gebeurtenissen slaagde C.N.N. in een "meesterstuk" waarvan de andere T.V.-zenders perplex stonden. Jeltsin had namelijk, tijdens de recente gebeurtenissen aldaar, verschillende zalen van het Kremlin terbeschikking gesteld van de Amerikaanse journalisten en technici van C.N.N.

Woordvoerders van Jeltsin stonden zo direct terbeschikking om de gebeurtenissen voor de camera's te commentariëren. Zo was men in Washington, Londen, Parijs, Bonn en Tokyo sneller geïnformeerd dan de Russische burger terplaatse.

Erger nog deze Russische burger werd, via de Moskouse T.V.-zender, eveneens door de C.N.N. "voorgelicht".

Na de Golfoorlog, de interventie in Somalië werd, dank zij de nauwe samenwerking tussen Clinton, Jeltsin en C.N.N. een nieuwe etappe zonder voorgaande gezet op de weg naar de "direkte oorlogsinformatie" die men echter "desinformatie" magnoemen.

A.D.S.

We hebben wat u zoekt.

De eindejaarsfeesten naderen en u zoekt voor een familielid, een vriend(in) een passend en nuttig geschenk. Sla twee vliegen in een klap.

Schenk hen een jaarabonnement op het tijdschrift "VREDE".

U stort het leesgeld (600 fr.) op de Prk 000-0956015-80 van VREDE, 9000 Gent met vermelding "geschenk" en het adres van de bestemming.

Wij sturen aan de belanghebbende een kaart met uw wensen en de vermelding dat u het abonnement schenkt.

Doe het.

INHOUD

EDITORIAAL	Een Palestijnse staat	3
UITKIJK	Rusland: gevecht tussen twee draken	4
INTERVIEW	Derycke rijkelijk over rijk en arm	5
RUSLAND	En dat... noemen ze democratie	9
EUROPA	Interventie of schaduwboxen?	12
VERKIEZINGEN	Sterrecht buitenlanders bij E.P.-verkiezingen	14
EERLIJKHEIDSHALVE		16-32
DOSSIER	Het akkoord Israël-PLO	17
	Afwijzing van het akkoord	22
	Overzicht	22
	Gaza-Jericho en Camp David	23
	Armali: we hebben eindelijk (onze) grond onder de voeten	23
NAGELS MET KOPPEN		24
VERENIGDE STATEN	Clintons bewapening en strategieën	25
	Waar vijftienjarigen al doden... en waar er dan ook kogelvrije vesten voor kinderen te koop zijn!	26
BOEKEN		27-37
AZIË	De verzwegen burgeroorlog	28
BOEK	Europa zoals het is	30
25 JAAR GELEDEN IN VREDE	Bomstop: Eerste overwinning	30
TERUGBLIK	De moord op Lumumba	31
NOORD-ZUID	Koffiehandel: de maskers vallen	33
BOEKBESPREKING	De gordijnen van Maastricht	34
AGENDA	Dialoogavonden - De andere Europese Top	36
VREDEFONDS		37
VOOR DE VUIST	Oproep aan alle soldaten, reservisten, oproep aan de bevolking	38

Verleenden hun medewerking aan dit nummer:

Georges Spriet - Willy Courteau - Lucien Bollaert - André De Smet - Robert Stallaert - René Van Nerum - William De Bruin - Albert De Coninck - Anke Hintjes - Victor Stuyck - Elmar Schmälting - Jeanne Provost.

vrede

Tijdschrift -
6 nummers per jaar
"Vrede"

Studie- en informatiecentrum voor
vredes- en
ontwikkelingsproblematiek v.z.w.

REDACTIE-BEHEER PUBLICITEIT:

Knokkestraat 44 - 9000 Gent
Prk. 000-0956015-80
Vrede v.z.w. - 9000 Gent -
Tel. (09) 221 18 39
Fax (09) 220 87 20

LEESGELD:

110 Fr. los nummer
600 Fr. per jaar
700 Fr. instellingen met faktuur
800 Fr. Nederland

STEUNABONNEMENT: 1.000 Fr.

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER:

Michel Vanderborght
Beukendreef 15,
9401 POLLARE - NINOVE

ABONNEMENTENDIENST:

Lotty Verwest.

Overname van artikels en tekeningen is slechts
toegelaten mits bronvermelding en toezending
van een presentexemplaar.

EINDREDAKTIE:

Lucien Bollaert, Wouter De Raes, André De
Smet, Jan Olsen, Georges Spriet, Victor
Stuyck, René Van Nerum, Dirk Vonckx.

REDAKTIESECRETARIS:

Lucien Bollaert.

HOOFDREDAKTEUR:

André De Smet.

De ondertekende artikels beantwoorden niet
noodzakelijkerwijze aan het standpunt van de
redactie.

OFFSET DRUK:

"Nevelland", B.W.,
9840 Nevele (Landegem).

Een Palestijnse staat

Het akkoord 'Gaza-Jericho eerst' roept bij iedereen veel vragen en reacties op. Bij de Israëliërs, bij de Palestijnen, bij de Arabische volkeren, de rest van de wereld. Het is hoe dan ook een historische gebeurtenis. Tot voor kort werd je in Israël nog opgesloten als je contact had met iemand van de Palestijnse Bevrijdingsorganisatie. Vandaag hebben beide partijen een overeenkomst ondertekend. De jarenlange Palestijnse strijd heeft een dikke muur neergehaald.

Als we uitgaan van de fundamentele rechten van het Palestijnse volk dan houdt dit akkoord niet veel in, in eerste instantie, en blijft er werkelijke onzekerheid over het verloop. Verschillende Palestijnse organisaties, belangrijke leiders en delen van zowel de Palestijnse vluchtelingen als de bewoners van de bezette gebieden lijken deze vaststelling te maken.

Als we echter uitgaan van de bestaande krachtsverhoudingen in de regio, en in de wereld dan is dit akkoord des te verwonderlijker, en des te positiever, want het draagt nieuwe openingen in zich.

Dit is wat Arafat en de zijnen er inzien, en kennelijk een meerderheid van Palestijnen.

Positief maar onvoldoende en onzeker is de synthese van de twee bovenstaande uitgangspunten die ik tot de mijne zou willen maken.

Het akkoord is in een reeks concrete punten eigenlijk een lege doos. Basiselementen als de bezetting, de nederzettingen, de vluchtelingen, Jeruzalem, de gevangenen worden naar toekomstige besprekingen verwezen. Het heeft rechtstreeks betrekking op slechts een minskuul gedeelte van het geheel van de bezette gebieden.

Maar eindelijk erkent Israël de PLO als de vertegenwoordiger van het Palestijnse volk. Israël erkent op papier dat de VN-resoluties 242 en 338 het kader vormen van de verdere onderhandelingen. In de feiten geeft Rabin hiermee het idee van Groot-Israël op. En eigenlijk, ook al beweert hij publiekelijk het tegendeel, erkent hij impliciet meteen het recht van de Palestijnen op een onafhankelijke staat.

Ik zou zeggen, door het akkoord is er nu een doos, die er vroeger niet was.

Dit dubbel concept, positief maar onvoldoende en onzeker,

moet mijns inziens ook de basis vormen van onze politieke actie. Wij moeten kiezen om actief achter alle eisen te blijven staan van het oude platform, we blijven streven naar de realisering van een rechtvaardige oplossing. Hierbij is het doel een werkelijke Palestijnse staat. Dat houdt in dat Israël zich niet alleen uit de woongebieden van Gaza en Jericho moet terugtrekken maar uit het geheel van bezette gebieden. Hierbij hoort de vrijlating van alle gevangenen. Dat betekent

ook dat de koloniatienederzettingen moeten verdwijnen. Oost-Jeruzalem moet de hoofdstad zijn van deze nieuwe Palestijnse staat. Elke Palestijn moet recht op terugkeer hebben. Om in de vergelijking verder te gaan: de doos moet gevuld worden.

Dit is de verpletterende verantwoordelijkheid van iedereen die met de wereldvrede bezig is. Geen enkele globale vrede

desregeling voor het Midden-Oosten kan om het probleem van de Palestijnse staat heen. Daarnaast blijft de economische ontwikkeling en een rechtvaardige verdeling van de rijkdommen in het gebied van fundamenteel belang.

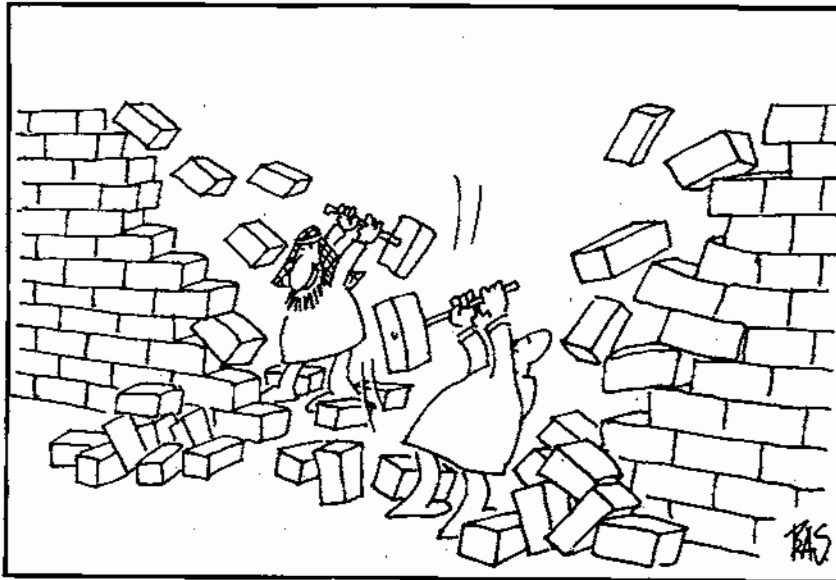
Een Europese Gemeenschap (of is het nu al Unie) die beweert bezorgd te zijn om de ontwikkelingen in het Midden-Oosten moet nu maar 's optreden en alle gewicht in de schaal leggen voor het bereiken van een rechtvaardige oplossing. Ze moet zich uit de rol van toeschouwer wringen en mederealisator worden.

Maar zelfs indien dit gebeurt moeten we nog waakzaam blijven. Zal de politieke, financiële en economische hulp die wordt geboden werkelijk de Palestijnen ten goede komen? Zal de samenwerking niet zoals altijd verlopen via de gekende kanalen Internationaal Muntfonds en Wereldbank? Zal dergelijke samenwerking dan ook werkelijk ten dienste staan van de ontwikkeling ten voordele van de mensen of zullen de voorwaarden opgelegd worden door diegenen die het bestuur bepalen in deze instituten, met name de Verenigde Staten, Europa en Japan?

En letten we op voor het gevaar dat we ons blikveld beperken tot Gaza-Jericho en de toestand van de vluchtelingen in b.v. Libanon volledig uit het oog verliezen.

Laat ons er met z'n allen werk van maken.

Georges Spriet
15 oktober 1993

F.A.Z.

Rusland: gevecht tussen twee draken

Staatslieden bevinden zich graag in heldere en simpele situaties waarin ze een duidelijk omliggende positie kunnen kiezen die zo weinig mogelijk ruimte biedt voor discussie en dus voor kritiek vanwege de publieke opinie. Bovendien moeten zij ten behoeve van de media - op de eerste plaats de televisie - hun stellingname kunnen toelichten in twee of drie zinnen, elk liefst niet langer dan twaalf woorden. Aan nuances hebben zij dus geen boodschap. Vriend en vijand moeten duidelijk van elkaar onderscheiden zijn.

Zo ook in het recente conflict tussen Jeltsin en het Russisch parlement. De keuze zoals ze werd gesteld was vóór of tegen democratie. En Jeltsin werd door het hele westen uitgeroepen tot kampioen van de democratie. Dat Jeltsin zijn eigen grondwet met voeten heeft getreden, is in deze context een verwaarloosbaar detail. Er zijn immers omstandigheden waarin men de democratie afschaft om haar te redden. Na de onderdrukking van de parlementaire putsch heeft Jeltsin de reddingsoperatie trouwens voortgezet door de oppositiepartijen te verbieden en censuur-maatregelen te treffen. (In één progressieve krant werden in één nummer liefst vier artikels verboden.)

Jeltsin zelf heeft trouwens geen twijfel laten bestaan dat hij welbewust de grondwet met voeten trad toen hij het parlement naar huis stuurde. "De grondwet is minder belangrijk dan het welzijn van de bevolking," verklaarde hij. Op deze wijze abstract geformuleerd, valt er voor die stelling wel iets te zeggen. Alleen moet nog bewezen worden dat de stap die hij toen heeft gezet wel degelijk het "welzijn" van de bevolking tot doel had en tot resultaat zou hebben. Voorlopig heeft het alleen tot een chaotische situatie geleid waarvan de eerste fase beëindigd is maar waarvan men zich kan afvragen of ze definitief is afgesloten. Zijn verantwoording, dat het parlement gekozen was toen de communistische partij nog aan de macht was, is, zacht gezegd, nogal Byzantijns: niet alleen werd algemeen erkend dat die verkiezingen vrij en eerlijk verlopen zijn, maar bovendien "waren de nominatie- en verkiezingsprocedures dezelfde als die welke gangbaar waren toen in mei 1991 de Heer Jeltsin tot president werd verkozen" (Michael Dobs in "The International Herald Tribune" van 27 september).

Indien de houding van de twaalf lidstaten van de EG ten opzichte van de recente gebeurtenissen in Rusland ingegeven waren door bekommernis om de democratie, hadden zij, op zijn minst, hun steun aan Jeltsin in wat meer terughoudende termen geformuleerd. Maar het is hun blijkbaar veel minder om democratie te doen dan om de invoering van een kapitalistische vrije markt.

Bij die invoering van de vrije markt in Rusland moet men toch een paar kanttekeningen plaatsen.

Het westers sociaal-economisch systeem zoals het vandaag is (en ik laat hier de vaststelling achterwege dat Rusland dat systeem tracht in te voeren op een moment dat het in de kapitalistische wereld steeds slechter functioneert) heeft zich ontwikkeld in de loop van enkele eeuwen. Het idee dat een land dat nooit het vrije markt systeem heeft gekend dit in enkele jaren kan invoeren, gekoppeld bovendien aan de invoering van ons politiek systeem, is een illusie. Een bruuske omschakeling van wat we gemakshalve "staatskapitalisme" zullen noemen naar vrije markt is een dermate ingrijpende omwenteling, dat ze alleen met dictatoriale methodes kan worden uitgevoerd, zeker in een enorm en complex land als Rusland. Hiermee komt ook een einde aan de illusie, dat "kapitalisme" en "democratie" onafscheidelijk met elkaar verbonden zijn. Meer dan propaganda is die bewering

overigens nooit geweest. Het kapitalistisch systeem dat nu bijna wereldomvattend is kent nog altijd slechts een minderheid van "democratische" landen. De meerderheid kent nog altijd een of andere vorm van autoritair bewind. De eis tot koppeling van democratie met kapitalisme wordt door het westen gesteld tegenover regimes die een onafhankelijke koers willen varen (ik zeg niet eens een "linkse").

Het is de twaalf lidstaten van de EG blijkbaar veel minder om democratie te doen dan om de invoering van een kapitalistische vrije markt.

Door zich onvoorwaardelijk achter Jeltsin te scharen (onder het mom van democratische bekommernis) begeeft het westen zich dus in een gevarezone. De situatie in Rusland is onstabiel en zal het nog lange tijd blijven. De situatie van Jeltsin als staatshoofd is bijgevolg uiterst onzeker. Het optreden van Jeltsin tegen de eerste staatsgreep (de operatie-staatsgreep tegen Gorbatsjov) kon rekenen op massale steun van de bevolking. Vandaag zijn alle waarnemers het erover eens, dat het overheersende klimaat bij de Russische bevolking er een is van onverschilligheid. De ellende in het land neemt toe. Een oplossing op korte termijn ligt niet in het verschiet. Net zoals de ontgoocheling zich eertijds tegen Gorbatsjov keerde, kan ze zich nu heel snel tegen Jeltsin keren.

De positie van Jeltsin is des te onstabiel, omdat de man zelf onstabiel is. Hij is, zoals onlangs iemand liet opmerken, een man voor crisis-situaties. Hij is doortastend, onstuimig en moedig op momenten van explosies, en zijn demagogie is dan een doeltreffend hulpmiddel. Hij is de doorhakker van Gordiaanse knopen. Geduldig staatsmanschap is hem vreemd. Hij is de stier in de porceleinenwinkel, en hij heeft nu zijn eerste potten gebroken. Wat volgt er nog? Het is eigen aan mensen die op hun best zijn in crisis-situaties dat ze vaak geneigd zijn die zelf uit te lokken.

Kritiek uitbrengen op Jeltsin sluit geen waardering in voor figuren als Roetskojev Chasboelativ. Maar, wat men van hun aanhang ook mag denken, ze lijken me niet gemotiveerd door politiek extremisme. Men verwijt hun dat ze tot de oude nomenklatoera behoren die heimwee hebben naar hun oude privileges, maar men vergeet dat ook Jeltsin en zijn aanhang tot die nomenklatoera hebben behoord. Men weet dat de gewezen apparatsjiks van het oude regime zich uitsloven om zich comfortabel te nestelen in de nieuwe economische verhoudingen: deze communisten van vroeger zijn de kapitalisten van vandaag - zij het dat het kapitalisme dat zij aan het invoeren zijn meer op een karikatuur dan op een copie van het onze lijkt. Maar zou dit alleen het geval zijn voor de tegenstanders van Jeltsin? Hebben we niet veeleer te maken met groepen die tegenstrijdige BELANGEN hebben en hun keuze maken voor de pot waar, naar zij denken, het meest smeer te likken valt?

De strijd die nu (voorlopig?) beslecht is, lijkt dus minder een gevecht van Sint-Joris met de draak te zijn geweest dan wel een gevecht tussen twee draken. Het westen heeft dan wel de draak gekozen die vandaag het sterkst lijkt. Maar laten ze de zaak niet voorstellen, alsof dit ook nog een MORELE keuze was voor democratie.

Willy Courteaux
7-10-93

Derycke rijkelijk over rijk en arm

Nu we volop in de 11.11.11.-campagne zitten leek het ons interessant om even met de mikrofoon naar de Staatssecretaris van Ontwikkelingssamenwerking te trekken. Temeer daar Eric Derycke zich de jongste tijd tamelijk kritisch over de niet-goevernemente organisaties uitgelaten had. Die NGO's zijn nu precies gegroepeerd in het NCOS, de organiserende koepel van 11.11.11. Al vlug bleek dat zich op het internationale vlak

de jongste tijd heel wat meer dan honger, aardbevingen, oorlog en vrede afspeelt. Minister Derycke nam tussen de vele reizen en de talrijke debatten en spreekbeurten de tijd om met Vrede een stevige babbel te doen, eerst behoedzaam de woorden zoekend, maar vlug sterk persoonlijk en inzichtelijk geëngageerd. Nochtans gingen we de hete hangijzers niet uit de weg. Onze openingsvraag lag voor de hand.

Het beleid en de NGO

VREDE : Hoe bekijk je als Staatssecretaris van Ontwikkelingssamenwerking de 11.11.11.-campagne?

DERYCKE : De hele campagne heeft natuurlijk verschillende facetten. Het eerste probleem is een duidelijke achteruitgang in de voeling van de bevolking met ontwikkelingssamenwerking. Dat heeft heel wat oorzaken, gaande van de ontgoochelingen opgelopen in 30 jaar ontwikkelingssamenwerking tot de overmedialisering in de slechte zin.

Er wordt eenzijdig teveel miserie getoond, veelal nog ten dienste van directe noodhulp, die de mensen ontmoedigd doet afhaken. Ook de NGO's hebben schuld aan een gebrek aan geloof door voortdurend op dezelfde nagel te kloppen, te weinig te differentiëren. Het schip maakt dus water. Niet dat er geen entoesiasme meer is in Vlaanderen, maar dat entoesiasme moet opgetouwd worden, en vooral goed geïnformeerd worden, om zijn strijd tegen het egoïsme verder te kunnen voeren.

Als algemene hefboom naar de bevolking geloof ik dus nog altijd in de NCOS-campagne. Zij bereikt de meeste mensen met een bepaalde vorm van geloofwaardigheid. Ik vind ook dat de actie de échte thema's moet blijven bespelen.

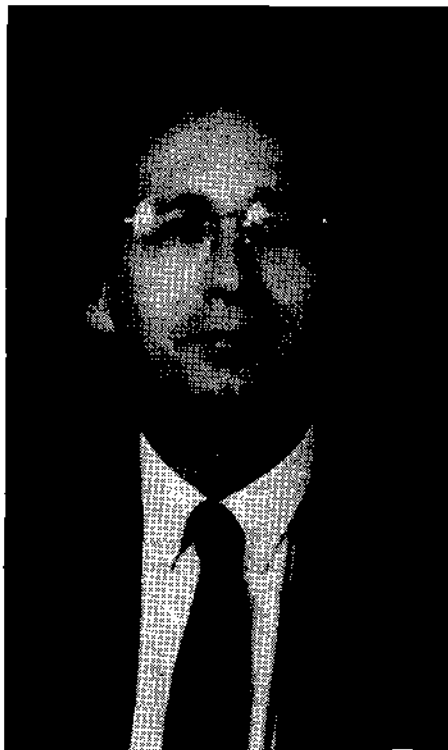
Hoe is het contact tussen het ministerie en de NGO's?

Ik heb de indruk dat de jongste jaren het contact tussen NCOS en het beleid verbeterd is. De NGO's moeten hun zweepfunctie ten opzichte van het beleid kunnen behouden. Ik vind het maar juist dat zij autonoom hun thema's bepalen. De jongste jaren hebben zij een aantal thema's, zoals schuld en voedselveiligheid, op een juiste manier naar voren geschoven. Maar een voortdurend opbotsen tegen 'de politiek' werkt op langere termijn nefast.

Men moet rekening houden met een zekere mate van gradatie in het beschuldigen, en die mate was duidelijk zoek

geraakt. Ik herinner mij een affiche van een stervend kind met de slogan "Over dit soort kleinigheden valt een regering niet". In volle campagne valt de regering over de zaak Happart. Wel erg cynisch, meer door toeval.

Het NCOS lijkt mij nu wel genezen van wat ik een "overacting syndroom" zou noemen.

Verschillende campagnes en thema's

Er wordt gefluisterd dat je zelf een campagne naar het brede publiek zou voeren.

Het ligt inderdaad in mijn bedoeling een officiële campagne te starten, maar dan over meer dan één thema. Zij heeft echter helemaal niet de bedoeling een soort 'tegen' campagne te zijn, tegen 11.11.11. De campagne heeft ook niet tot doel mezelf in de hemel te prijzen, maar wel

de 'global awareness' bij de bevolking te spreiden. De acties zijn complementair. Wij doen niet wat NCOS al doet, en onze campagne kan alleen door de overheid gebeuren.

Het moet trouwens gezegd worden dat de campagnes in Vlaanderen en Wallonië zeer verschillend zijn. Ze zijn beide militant, maar in Vlaanderen agressief tegen de politiek, terwijl ze in het zuiden koöperatiever is, in een opbouwende sfeer. Dat komt waarschijnlijk doordat de koepels een andere basis en een andere geschiedenis hebben, ook in de campagnes tegenover de politici.

Ik vind trouwens dat het NCOS te weinig duidelijk maakt wat het zélf kan bijbrengen, i.p.v. de regering. De NGO's moeten zichzelf ook publiekelijk verdedigen, zeker als zij een groot deel van het publiek claimen.

Is het NCOS niet een deel van het brede publiek kwijt gespeeld aan de handige mediaknepen van de noodhulporganisaties?

Precies daarom is het nodig dat er een officiële campagne komt, die andere accenten legt dan de directe noodhulp. Het brede publiek mag en moet weten wat de regering gedaan heeft op vlakken als voedsel en veiligheid, de gevolgen van ons optreden in het Belgisch Overlevingsfonds, enz. We moeten vermijden dat de mensen de indruk krijgen dat heel het ontwikkelingsprobleem een probleem van noodhulp is.

We moeten aantonen dat er ook successen zijn, tegen de moedeloosheid in. Als het enige rekruteringspunt de noodhulp blijft, wordt er bij de brede opinie een vermoeidheid opgewekt.

Ik vrees dat die hopeloosheid zich ten lange laatste tegen ontwikkelingswerk zal keren. Dan zitten we in het gevaarlijk straatje van egoïsme en egocentrisme naar racisme en vreemdelingenhaat.

In Wallonië heeft men meer positief nieuws gebracht. Ik denk dat het NCOS dat ook ingezien heeft. Het jongste thema, voedselveiligheid, is niet enkel een belangrijk, maar ook een hoopgevend thema.

Was het vraagstuk van de schuld ook zo hoopgevend?

Ik denk van wel, voorzover er iets aan gedaan werd en kon gedaan worden, rekening houdend met de internationale technische complexiteit. Bovendien moet een beleidsman ook gevolgd worden door regering en parlement.

Ik tracht steeds het NCOS zo ver mogelijk te volgen. Op het vlak van de schulden heeft de campagne zeker een weerklank bij de politici gevonden. Binnen een aantal weken zal de regering trouwens als eerste een akkoord met de privé-banken tekenen, waardoor België een van de toplanden in de wereld wordt wat het oplossen van de schuldenkwesie betreft. Toch vind ik het goed en normaal dat er een soort van liefde-haat verhouding bestaat tussen het beleid en de basisbeweging.

Geld en hulp

Denk je daarbij aan de belofde, maar op de lange baan geschoven 0,7% van de uitgaven naar ontwikkelingssamenwerking?

Die 0,7% is een te onderhouden mythe. Het blijft m.i. een belangrijk streefcijfer en een spoorslag voor het beleid.

Maar ik geloof ook niet dat je louter met geld de ontwikkeling omkeert. Moesten alle geïndustrialiseerde landen 0,7% aan ontwikkelingssamenwerking spenderen, dan zouden ze nog maar een impact hebben van 2 à 3% op het Bruto Nationaal Produkt van de zogenoemde ontwikkelingslanden. Laten we ons dus geen illusies maken.

Bij het uitgeven van 0,7% zou mijn budget op een paar jaren van de huidige 21 naar 45 miljard zou stijgen. Ik durf er openlijk voor uit komen dat thans de regering dat niet kan halen.

Daarbij komt dat ik denk dat we bijzonder goed moeten toekijken op wat er met dat geld gebeurt. Het gaat immers over belastingsgeld.

Ik mag zeggen dat onze hulp vrij zuiver is en weinig bezoedeld door commerciële belangen. Wij voeren geen neokoloniale politiek zoals Frankrijk. Ik heb evenmin kaas gegeten van het zomaar miljoenen storten in de kas van grote VN-dochter-organisaties. Ik ben hoe langer hoe stugger over die grote en dure ontwikkelingsmachines, die niet altijd het gewenste effect hebben.

Is het geen wereldwijde tendens dat er minder aan internationale organisaties gegeven wordt?

Die organisaties blijven natuurlijk belangrijk. Moest de schuldproblematiek

via die organisaties internationaal kunnen aangepakt en gekoördineerd worden, dan heb je veel meer kans op een daadwerkelijk effect. Ze zijn en blijven dus nodig.

Zo zou de bilaterale politiek moeten komplementair zijn met het Europees Ontwikkelingsfonds om op te treden in grote noodsituaties of bij macro-ingrepen die alleen door die grootste donor ter wereld kunnen betaald worden.

ERIK DERYCKE studeerde Rechten aan de RUGent, politieke interesses in het spoor van 1968, komt aan de balie in Kortrijk, advocaat te Waregem, 1975-84 provincieraadslid, gemeenteraadslid Waregem, vanaf 1984 volksvertegenwoordiger, eerst als opvolger van Bourry van Harelbeke, 1989 volgt Chevalier op als Minister van Wetenschapsbeleid ("leuk, hernieuwd contact met de universiteit") "mijlpaal: Antarcavertag", 1992 Minister van Ontwikkelingssamenwerking.

De concentratiepolitiek

Een van de hoekstenen van je politiek is het streven naar een concentratie van de ontwikkelingssamenwerking, zowel qua landen, als qua sectoren. Welke criteria schuif je naar voren om te concentreren?

Ik denk dat op ontwikkelingssamenwerking veel te weinig aan creatieve politiek gedaan werd. Mijn voorganger, André Geens, heeft bijvoorbeeld wel een goede structuur uitgebouwd op het vlak van het overleg met de NGO's. Maar dat is een formele zaak, en geen politieke.

Het is bijvoorbeeld sprekend dat, ondanks de liberalen, er geen enkele band is tussen ontwikkelingssamenwerking en KMO-beleid. Volgens mij zijn de KMO's zeker belangrijk in de samenwerking met ontwikkelingslanden.

Mijn eerste vaststelling was dat we in teveel landen aanwezig waren met te weinig geld. Het parlement heeft duidelijk aangegeven hoe we moeten selekteren, nl. kiezen voor de minst ontwikkelde, de armsten onder de armen. Als socialist vind ik dit een zeer goede keuze. Daarna komen de landen waarmee we histo-

rische relaties hebben. Waarom niet?

Met die 2 criteria zijn we er in grote mate in geslaagd ons te concentreren op landen en regio's.

De tweede invalshoek is de inzet voor mensenrechten en democratisering. Als die inzet niet aanwezig is, dan denk ik dat er weinig kans bestaat om tot een samenwerking te komen met een duidelijk en reëel resultaat.

Is dat geen inmenging in binnenlandse aangelegenheden?

Onzin! Mensenrechten zijn universeel en zijn voor iedereen even dierbaar. Als je de mensenrechten niet respecteert, help je de bevolking niet vooruit. Als je de mensenrechten niet hanteert, help je ook de bevolking niet.

Je kan natuurlijk wel evoluties hebben in de ontwikkeling van de democratie.

Kan je geen fasen hebben op het vlak van mensenrechten? Kan je erin komen dat het beleid zegt eerst voor sociale mensenrechten te zorgen en dan voor de louter individuele?

Natuurlijk moet je dat aanvaarden. Anders ga je naar geen enkel ontwikkelingsland. Welk land, zeker ontwikkelingsland, heeft geen bezwarend Amnestyrapport?

Toch moet er een bekommernis zijn, een bereidheid en inzet om de mensenrechten te verbeteren. Dan kan je ontwikkelingssamenwerking ook zien als een belonende politiek ("forwarding policy"), het positief belonen van inspanningen naar.

Daarbij is ook een concentratiepolitiek van belang, omdat het impact dan groter is.

Wij kunnen een hele waaier van signalen uitsturen, van diplomatieke stappen, via heibel maken in internationale organisaties tot het schrappen van bepaalde samenwerkingsprogramma's. Maar slechts in allerlaatste instantie zullen we sociale programma's schrappen, namelijk als het heel duidelijk is dat deze niet meer aan de bevolking ten goede komen. Pas in zeer extreme gevallen zullen we het land verlaten.

Wordt onze westerse interpretatie van democratie niet uitgevoerd door ze als criterium voor ontwikkelings-samenwerking te hanteren?

Ik ben soepel op het vlak van de invulling van de democratisering. Wat baat het bijvoorbeeld in Angola om vrije verkiezingen te houden als de mensen niet weten hoe een democratie funktioneert en waar haar finaliteit ligt? Democratie kan dus op verschillende wijzen worden toegepast.

Als we één fout gemaakt hebben in het

globale ontwikkelingsproces dan is het precies dat wij niet kultuur-gebonden gedacht hebben. We moe(s)ten veel meer met de betrokken mensen praten, nagaan wat ZIJ willen om ze te responsabiliseren.

Wat past in België, past niet in zuidelijk Afrika, niet in Zuid-Oostazië en niet in Zuid-Amerika.

Maar er moet wel een tendens tot verbetering zijn. Iedereen weet wel wat de grootste gemene deler is in de filosofie van de democratie. De basisprincipes zijn dus universeel!

De IMF-voorwaarden

Ook het IMF stelt bepaalde voorwaarden om over de brug te komen. Aanvaard je de IMF-voorwaarden als criteria voor ontwikkelingsconcentratie?

Helemaal niet. Ik heb veel moeite met wat het IMF en de Wereldbank soms doen. Dit zijn organisaties van het pure en wilde kapitalistische type, die dezelfde cowboyekonomie met de meeste strengheid en het meeste satanische plezier in de ontwikkelingslanden willen inplanten. Trouwens, de jongste tijd hebben ze officieel moeten toegeven dat ze te streng waren en het sociale over het hoofd gezien hebben. Het kan toch niet dat de monetaire IMF-programma's over lijken lopen en dat West-Europeanen, die het hart nog altijd op de juiste, linkse plaats hebben, voortdurend sociale netten moeten spannen.

Ik vind het echter te gemakkelijk om nu enkel te zeggen dat ze zich vergist hebben. Je vergissen aan 500.000 fr per maand is niet te verantwoorden. Je wordt voor minder als minister afgezet.

Het Europees Ontwikkelingsfonds heeft al een aantal herstrukturingsprogramma's die veel meer de weg van de geleidelijkheid kiezen en veel meer oog hebben voor de sociale implicaties. Je kan trouwens een prachtige begroting hebben, maar als de mensen sterven of ondervoed zijn dan ontwikkel je niet.

Het kan dus niet dat Buitenlandse Zaken of Handel het IMF volgt, terwijl Ontwikkelingssamenwerking de nefaste sociale gevolgen moet opvangen.

Dat kan inderdaad niet. De regering moet dezelfde politiek volgen. Zowel het ontwikkelingsbeleid als het ontvangende land hebben nood aan een coherente politiek.

Zo werk ik samen met de Minister van Financiën in het kader van bilaterale leningen of ontwikkelingsbanken.

Met Buitenlandse Handel ligt dat iets

anders, omdat de handel meestal na ons komt. Eerst moet er al voldoende ontwikkeling zijn, opdat buitenlandse handel mogelijk zou zijn. En voor de rest zijn buitenlandse handel en ontwikkelings-samenwerking zaken die totaal los voor elkaar staan.

Betekent dat dan dat de Minister van Ontwikkelingssamenwerking voortdurend moet knokken in de regering?

Een minister die zijn ontwikkelingsbeleid goed verdedigt moet niet knokken, omdat zijn collega's begrijpen dat zijn politiek de juiste is. Er zijn natuurlijk wel gevoelige momenten, maar daarvoor ben je politicus.

IMF & Wereldbank zijn organisaties van het wilde kapitalistische type, die dezelfde cowboyekonomie met de meeste strengheid en het meest satanische plezier in de ontwikkelingslanden willen inplanten.

De return

Na je reis naar Indonesië heb je toch ook het begrip "return" of "terugvloeiing" laten vallen?

Ik ben op een aantal programma's gebotst waar mijn voorganger grote bedragen gegeven heeft. Ik denk dat in een 2de of 3de stadium van ontwikkeling een overvloeiing ("overflow") naar de ekonomie moet plaats vinden. Wanneer dat gebeurd is, moet er geen ontwikkelings-samenwerking meer zijn. Dan kan Buitenlandse Handel komen. Ontwikkelings-samenwerking moet die brugfunctie meehelpen maken.

Op het 2de echelon van de ontwikkeling kan je dus in technologie, communicatie, enz. investeren. Op dit vlak worden nogal wat toelagen aan Belgische bedrijven gegeven. Pas dan, vind ik, moet er een "return" zijn.

Als Geens 200 miljoen aan het studie-bureau Tractebel geeft voor de uitbouw van een elektriciteitscentrale in Indonesië, of 150 miljoen geeft voor een ontwerpstudie in Bangkok, dan vind ik dat het Belgisch belastingsgeld ook tot "bestellingen" aan Belgische firma's moet leiden.

Ik ben het beu fondsen te geven aan onze bedrijven, die dan het intellectueel moeilijke werk doen, terwijl de Japanners

met de bestelling gaan lopen. Onze Belgische ekonomie moet ook leven. Op dit echelon ben ik zeer streng.

Geldt de "return" dan niet op andere echelons?

Helemaal niet, niet op sociale programma's, niet op landbouwprogramma's, niet op het eerste echelon, niet op de ontwikkeling van de armsten.

Bestaat de mogelijkheid om op Ontwikkelingssamenwerking nieuwe accenten te leggen?

Natuurlijk. De concentratiepolitiek is nieuw. Het betrekken van de mensen-rechten en de demokratizering is nieuw. In een komende, nieuwe politieke lijn moeten we ook de noties van goed bestuur ("good governance") en de ekologie implementeren. Ook de positie van de vrouw en de sociale lijn moeten meer uitdrukkelijk aan bod komen. Het is essentieel dat er emancipatorische hulp gegeven wordt, die de arbeiders en de boeren versterkt. Het laatste nieuwe element is de situatie van de inheemse volkeren.

NGO-concentratie

Als verlengstuk van je concentratiepolitiek stuur je nogal aan op een concentratiepolitiek bij de NGO's. Hoe zie je dat?

Dat is uiteraard een punt van "mijn" beleid. Ik denk dat de NGO's, ook in hun eigen belang, stilaan naar een soort van concentratie gaan. Voor mij mag dat zowel op het vlak van de landen als op dat van de thema's.

Het politiek debat daarover ligt echter moeilijk, omdat men daarbij vlug denkt dat ik hen wil nekken. Dat is alles behalve waar. Ik heb daarvoor teveel respect voor de NGO's. Zij kunnen zaken doen die een land en een regering niet kunnen. Toch denk ik dat de NGO's in de toekomst voor 2 grote uitdagingen staan. Vooreerst sterker worden in Europa. De multilaterale weg zal nog belangrijker worden. De 2de uitdaging is het creatief blijven appelleren aan de basis.

Een concentratie kan hen op beide vlakken helpen. Trouwens er is reeds een soort van natuurlijke concentratie.

Toch kan het niet dat bijvoorbeeld talrijke NGO's in Rwanda aanwezig zijn, zonder elkaar te kennen. In het concrete werk, op het veld, met de donoren en de overheid zou er toch coördinatie en coöperatie moeten zijn. Precies ten dienste van de plaatselijke bevolking, en niet ten dienste van de eigen winkel.

Sommige NGO's hebben het lastig buiten

hun eilandje te gaan, en niet in de plaats te willen treden van de plaatselijke partners, maar integendeel te emanciperen zodat ze op eigen benen verder kunnen.

Ook overheidshulp heeft het daar trouwens soms moeilijk mee. Toen we uit Zaïre weg trokken ging 2/3 van de middelen naar coöperanten, terwijl wij hier duizenden Zaïrezen opgeleid hebben. Neokolonialisme of paternalisme zie ik niet als ontwikkelingshulp.

Viëtnam en Cuba

Je bent pas terug uit Viëtnam waar je 2 belangrijke ontwikkelingsakkoorden tekende. (Een schuldverlichting van ongeveer 85 miljoen fr. met een tegenwaardefonds aan te wenden in de sociale sektor en een principsovereenkomst voor max. 150 miljoen fr/jaar) **Wat is je indruk van het land?**

Als 68'er heb ik het altijd moeilijk gehad met wat men dat land aangedaan heeft. Toch heeft België altijd een vrij onafhankelijke positie ingenomen. Wij waren het eerste land met opnieuw een ambassade. Wij worden door Viëtnam niet scheef bekeken, zoals Frankrijk of Japan. Wij hebben het land wat te bieden, know-how bijvoorbeeld. Enkele Belgische NGO's doen daar reeds uitstekend werk. Mijn komst is er dus zeer vlot verlopen. Zij aanvaardden zonder enig probleem een mensenrechtenclausule. Zij erkennen dus het probleem, iets wat Indonesië weigerde.

Het is een land met veel mogelijkheden, met een zeer energieke en intelligente bevolking. Ik denk dat het zeer vlug en sterk zal evolueren.

Ook in Cambodja zijn er mogelijkheden. Dat alles heeft te maken met de heroriëntering van de middelen voor de regio. Ik wil stilaan weg uit Thailand, zoals we al vertrokken zijn uit Malaysië.

Is zo iets mogelijk met Cuba?

Ik heb, hevig bekritiseerd, noodhulp aan Cuba gegeven. Maar voor mij heeft noodhulp geen grenzen. Sterven onder een kommunistisch of onder een kapitalistisch regime is even erg.

Geheel Midden-Amerika is eerder een gebied voor de NGO's. Het ligt niet zo direkt in het vaarwater van de officiële ontwikkelingspolitiek. Moest het regime een beetje willen opschuiven in de richting van mensenrechten en democratie, dan moeten wij zeker helpen. De Cubanen verdienen de hulp, maar de politieke aanzet is er nog niet.

Houdt dat verband met de houding van de VS?

Helemaal niet, want dan moest ik zeker terughoudender geweest zijn t.o.v. Viëtnam. We zijn volwassen genoeg om ons eigen beslissingen te nemen, hoop ik.

Interventie

Iets wat meer en meer voorkomt is "interventie". Hoe sta je daar tegenover?

Zeer terughoudend. Intervenieren lijkt mij een nieuwe dweperij te worden.

De mislukkingen zijn talrijker dan de successen. Laten we eerlijk zijn: Somalië is een mislukking, globaal gesproken. Niettemin heb ik zeer veel respect voor wat onze Belgische militairen daar doen. Gelukkig is hun sektor stabiel. Mischien ook omdat ik onmiddellijk met hulp gevolgd ben. Ik hou echter mijn hart vast als ze daar weg zijn.

Ik heb de grootste vragen rond wat de andere VN-soldaten uitrichten ook al omdat ze het terrein onvoldoende kennen.

Laten we eerlijk zijn: Somalië is een mislukking, globaal gesproken.

Is de aard van de interventie niet veranderd, van noodhulp naar harde tussenkomst?

Men heeft zowel het politieke als het diplomatieke probleem onderschat. Het loopt dus uit de hand.

Anderzijds is een interventie zoals in Cambodja goed geweest.

Toch blijft dit een moeilijke zaak. Men moet zeer goed voorbereid zijn, met de juiste mensen. De interventie moet gekoppeld worden aan hulp die niet gericht blijft op afhankelijkheid, maar eerder op responsabilisering van de bevolking.

In Somalië is dat het laatste wat men gedaan heeft, ook niet politiek. Zo iets kan dan niet lukken.

Blijft politiek de moeite waard?

Was het departement "Ontwikkelingssamenwerking" liefde op het eerste gezicht?

Mijn interesse ging in het begin vooral uit

naar Justitie. Ik blijf een eerlijke rechtspraak toch een van de hoekstenen van onze democratie vinden.

Trouwens als Europeanen, en zeker als socialist, hebben we een eigen bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van de democratie.

Ik vind dat Europa er fier op mag gaan dat ze het juiste evenwicht gevonden heeft tussen economie of productie, democratie en sociale rechtvaardigheid. En dat hebben we te danken aan een politieke geschiedenis waarin de sociaal-democratische principes van vrijheid, gelijkheid en broederlijkheid hoog in het vaandel stonden.

Maar hoe voelt u zich op ontwikkelingssamenwerking?

Ontwikkelingssamenwerking is natuurlijk het gebied waarop je voortdurend jezelf en de politiek, moet blijven relativeren. Het is een ontzettend boeiend debat, omdat het zo multidisciplinair is. Er komt zowel buitenlandse als binnenlandse politiek bij kijken, economische en socio-kulturele aspecten, als algemeen menselijke problemen.

Ik hoop nog, bijna als verlengstuk van het Antarticaverdrag, een internationaal akkoord te mogen ondertekenen dat de band tussen de vrijwaring van de natuur, de inheemse volkeren en de ontwikkelingssamenwerking vastlegt.

Het blijft ook boeiend, omdat, ondanks de moeilijke tijden voor politici en de politiek in het algemeen, ontwikkelingssamenwerking een onderwerp is waarop veel mensen elkaar kunnen vinden. Het doet goed om met zoveel goed politiek geschoolde militanten van de Derde Wereldbeweging te mogen omgaan. Ze zijn kritisch, maar zij hebben het hart op de juiste plaats. In meerderheid zijn het progressieven.

Blijft politiek boeiend?

Ik blijf in de politiek geloven. De maatschappij kan niet draaien zonder de politiek. Zij maakt natuurlijk fouten. Zij kan ook niet alles oplossen. Politiek blijft een "mensenzaak". De politiek zorgde voor de democratisering. Ik heb kunnen studeren dankzij de demokratizing van het onderwijs. Ik blijf geloven in de sociaal-democratie, in het gelijkheidsprincipe. Zolang ik denk iets te kunnen bijbrengen heb ik alles voor de politiek over. Van zodra het een sleur wordt, moet men iets anders doen in het leven. Er zijn nog zoveel andere dingen.

Dank je wel voor dit gesprek.

L. Bollert

En dat ... noemen ze democratie

Als men de krant openslaat, naar de nieuwsberichten in de radio luistert of naar het T.V.-journaal kijkt dan moeten er, als het om Rusland gaat, toch wel enkele vragen oprijzen. Het gaat hier dan om demokraten en progressieven, zoals Jeltsin en zijn acoliëten die brutaal met oekazen regeren en gedwee, in naam van de "vrije markt" de door het I.M.F. opgelegde "besparingen" doorvoeren. Met konservatieven bedoelen ze anderzijds het Parlement, Routsikoï, Kasboulatov e.a., vroegere bondgenoten van Jeltsin, die evenmin naar de vroegere situatie willen terugkeren, maar bij deze overgang de bevolking enigszins willen sparen. Maar met konservatieven bedoelen ze ook het overgrote deel van de bevolking, de miljoenen Russen, die zich verzetten omdat men hen in de armoede en de ellende drijft terwijl een handvol mensen door corruptie en maffiapraktijken met de dag rijker wordt.

Het elementaire van de democratie voor een regering is dat zij bestuurt in het belang van de brede lagen van de bevolking. In Rusland is vandaag het tegenovergestelde het geval. Russische vrienden met wie ik sinds tientallen jaren correspondeer melden me de meest ontzettende zaken die voor hen van het leven een hel maken. Maar er zijn ook andere bronnen. Onder de titel "Het troosteloos beeld van de Russische maatschappij" schetst de kwaliteitskrant "Le Monde Diplomatique" (sept. 1993) een aantal indrukwekkende gegevens over het Rusland van vandaag en de gevolgen van de huidige situatie voor de Russische bevolking. Het lijkt me nuttig enkele van deze feiten hieronder te publiceren.

Koopkracht

De inflatie bedroeg in 1992 het astronomisch peil van 2.600 procent. Het overgrote deel van de bevolking ziet aldus zijn sinds jaren gespaarde centjes als sneeuw in de zon wegsmelten. Volgens

het Ministerie van Sociale Zaken besteedt een familie 80 % van haar inkomen aan voeding. Het verbruik van vlees daalde in de laatste tijd met 14 %, van melkproducten met 25 %, vis met 24 % en fruit met 19 %. Daartegenover is het verbruik van brood en aardappelen gestegen met 5 % en 7 %.

uit "Le Monde"

De werkloosheid, die dagelijks toeneemt, was drie tot vier jaar geleden nog een onbekend fenomeen. Met de door Jeltsin, in opdracht van het I.M.F. vooropgestelde privatisering van de grote bedrijven, vreest men dat het aantal werklozen tot ettelijke miljoenen zal oplopen. 80 % van de werklozen in Moskou zijn vrouwen. In 1990 vertegenwoordigden de vrouwen nog 51 % van de actieve bevolking tegenover 45 % in de Verenigde Staten. Tot grote verbazing van de werkende bevolking nodigde Geunadi Melikian, Minister van Sociale Zaken, de vrouwen publiek uit om thuis te blijven en zich met hun kinderen bezig te houden, om het werk aan de mannen over te laten. In dit perspectief heeft de Jeltsinregering een wetsvoorstel ingediend waarin het bestaan van de gratis beschikbare kinderkribben en peuterscholen ten dienste van de werkende vrouwen worden afgeschaft. Met het protest van de vrouwenvereniging - die miljoenen vrouwen vertegenwoordigt - dat er op wijst dat zodoende de vrouwen uit de arbeidsmarkt gestoten worden, werd geenszins rekening gehouden. Een werkloze ontvangt maandelijks het symbolische bedrag van 4.700 roebel

(± 180 B.fr.) terwijl het minimumloon 7.740 roebel (± 282 B.fr.) bedraagt. De armoedegrens is bepaald op 30.000 roebel per persoon en per maand maar 87 % van de bevolking bereikt dit bestaansminimum niet. De waarde van de roebel bedraagt nog slechts 1000 tot 1300 roebel voor een dollar daar waar een tiental jaren geleden deze plus minus op dezelfde hoogte stond.

Onderwijs en kinderen

De grootste slachtoffers van deze verarming zijn de kinderen. Volgens officiële statistieken hebben 154.000 onder hen hun familie verlaten en leven in kelders of vervallen huizen. Velen onder hen maken deel uit van benden van jonge delinquenten. Het aantal misdaden door deze gepleegd werd op 200.000 geraamd.

Tengevolge van de slechte bestaansmogelijkheden neemt de prostitutie, ook bij kinderen toe. De bijzonderste reden van het aantal zwangerschapsonderbrekingen (volgens officiële cijfers 8 miljoen maar met de niet gedeklaarde abortussen schat men deze op 20 miljoen) zijn de economische moeilijkheden.

In 1992 hebben zelfs 34.000 moeders, bij het verlaten van de kraaminstelling, geweigerd hun pas geboren kinderen mee te nemen.

Na de putsch van augustus 1991 werden alle jeugdorganisaties, konsomols en pioniers, ontbonden en tevens honderdduizenden jeugdcentra, vakantiekolonies en sportterreinen gesloten. Miljoenen jongeren worden zodoende aan zich zelf overgelaten.

In de plaats hiervan komen wel betalende clubs voorbehouden voor de kinderen van de nieuwe rijken. Ook het onderwijs ontsnapt niet aan de privatiseringen.

Twee derde van de peuterscholen werd gesloten. In de plaats komen scholen voorbehouden aan leerlingen waarvan de ouders grote sommen in deviezen kunnen betalen.

In deze scholen zijn de beste leraars tewerkgesteld en werkt de verwarming in de winter normaal in tegenstelling met wat in de staatsscholen het geval is.

In de fokalen van de Staatsuniversiteit van Moskou werden betalende privescholen opgericht. Ten andere, in de universiteiten is het systeem van de examens dikwijls gekoppeld aan het uit-

reiken van steekpenningen aan de direkties.

Avondcursussen komen steeds minder voor. De beurzen die moeilijk te bekomen zijn, zijn beperkt tot 3.000 à 4.000 roebels per maand zodat, zonder steun van de familie, studeren onder deze voorwaarden onmogelijk is geworden. Universiteitsprofesoren zijn er ten andere niet beter aan toe. Hun maandloon is beperkt tot 40.000 roebel (\pm 40 dollar) terwijl een docent zich met 20.000 roebel (\pm 20 dollar), moet tevreden stellen. Schoolboeken zijn het enige waarvan de prijzen nog laag liggen. En nochtans is er een tekort. Grote hoeveelheden worden door de "mafia" opgekocht aan minieme prijzen en als oud papier in het Westen verkocht. "Le Monde Diplomatique" wijst er op dat een ton boeken, met de verzending inbegrepen 40 à 50 dollar kost maar verkocht wordt aan 400 dollar. Zelfs de echtgenote van de nochtans als rechts gekende Alexander Soljenitsyne verklaarde voor radio Moskou (18 juli): "Ze denken alleen aan business. De wetenschap wordt op de mesthoop gegooid. De bolsjevisten waren meer geïnteresseerd aan de wetenschap dan diegene die vandaag aan de macht zijn".

Met de schrale lonen van de onderzoekers wordt de hersenvlucht bevorderd. Mevrouw Natacha Toumarova van het Instituut voor Wetenschappen te Novosibirsk verklaarde: "De wetenschap was het enige domein waar alles goed ging. Vandaag is deze ook het slachtoffer van de vrije markt. Waar vroeger de gemiddelde leeftijd van de onderzoekers in de instituten dertig jaar bedroeg, is deze vandaag reeds opgelopen tot meer dan vijftig jaar".

Gezondheid

Vorig jaar werd het budget voor gezondheid met 39 % verminderd. De sanitaire diensten gaan er zienderogen op achteruit. Hospitalen worden niet onderhouden en zijn vervuild: 42 % van de hospitalen beschikken niet over warm water en 18 % bezitten geen aangepaste riolering. De verzorging is precair gezien de veroudering van het materiaal dat niet vervangen werd. In vele gevallen moet de familie instaan voor voeding en medikamenten. In het centrum van Moskou werden in 1993 vijf hospitalen gesloten waaronder het Kankercentrum (1.100 bedden) met als officieel argument dat werken moeten uitgevoerd worden. In werkelijkheid gaat het om besparingen om het deficit te verminderen.

De tuberculose komt weer opdagen. Tot 1992 telde men 35 gevallen op 100.000 inwoners maar volgens experts bereikt dit reeds 100 personen op 100.000 inwo-

ners.

De geneesmiddelen tegen tuberculose kosten duur. 300 roebel voor een capsule. Aan het tempo van twee per dag ziet het er naar uit dat het maandloon snel opgesoupeerd is. En wat met diegene die niet over de nodige fondsen beschikken?

Difterie neemt eveneens onverwachte proporties aan gezien het nodige vaccin niet terbeschikking is.

Zelfs de doden worden in twee categorieën ingedeeld. Een eenvoudige begrafenis kost 70.000 roebel. De meeste families kunnen dit niet betalen.

De lijken worden dan in het moratorium bewaard tot dat er dertig of veertig samen zijn om daarna in een massagraf begraven te worden.

Kan men zich inbeelden wat dit voor de nabestaanden betekent?

Bevestiging

De Amerikaanse senator Dole, leider van de Republikeinse minderheid in de senaat, stelde met betrekking tot de gebeurtenissen in Moskou een aantal vragen die, ook na de uitslag van de recente Poolse verkiezingen, aldaar gesteld worden, schrijft Le Monde (4/10/93). Dole wees op de groeiende ontevredenheid van de Russische bevolking die het gevolg is van de brutale overgang naar de markteconomie. "Het Westen, en in bijzonder de Verenigde Staten, zegde Dole, hebben Rusland onder druk gezet om radicale hervormingen af te dwingen. Men moet zich de vraag stellen of we geen deel van de verantwoordelijkheid dragen bij de huidige gebeurtenissen".

Veiligheid en mafia

De burgers zijn ongerust. Buiten de ondraaglijke last van de economische crisis zijn ze eveneens bezorgd om hun persoonlijke veiligheid. In de loop van de zes eerste maanden van 1993 zijn het

aantal moorden toegenomen met 48 % (14.800 moorden)

Drieduizend groepen van de georganiseerde misdaad (mafia) functioneren onder de leiding van een 150 organisaties die zich de taken verdelen.

De tegengestelde uitgevaardigde wetten en de chaos die met de privatisering gepaard gaat vergemakkelijken de taak van de mafia. Fictieve maatschappijen maken zich zonder moeite meester van geprivatiseerde bedrijven. Speculanten behorende tot de georganiseerde misdaad troggelen de burger de bonnen of die hem destijds voor de privatisering werden uitgereikt. Deze bons die een waarde hadden van 10.000 roebel zijn vandaag nog amper 4.000 roebel waard. Honderdduizenden bons, wellicht miljoenen, zijn zo reeds in de handen van de speculanten terecht gekomen.

Het bankwezen is een geliefd werkterrein voor de mafia. In het chaotische Rusland van Jeltsin zijn alle waarden verdwenen, behalve een enkele: geld.

Banken groeien als paddestoelen. Er zijn er 1.555 die over het ganse land opereren en 1.200 alleen voor Moskou.

De directeur van de staatsbelastingen maakte bekend dat 79 % van de banken de wetten op de bankverrichtingen vorig jaar overtraden en voor 900 miljoen roebel aan belastingen ontdoken. Het is geen uitzondering dat banken worden opgericht in scholen die, tengevolge van een begrotingstekort, gesloten worden. Moskou begint meer en meer te gelijken op het Chicago van de jaren dertig schrijft "Le Monde Diplomatique". Een bloedige strijd wordt uitgevochten tussen de verschillende clans. In de laatste maanden vielen reeds meer dan vijftig doden bij botsingen in restaurants, winkels e.a. openbare gebouwen. De politie beschikt niet over het aangepaste materiaal om de georganiseerde misdaad te bestrijden.

De mafia beschikt ten andere over moderne wapens die in de arsenalen van het ex-Sovjetleger gestolen werden. De krant citeert een artikel uit de "Herald Tribune" (17/8/92) over de onderwereld in Moskou met volgend besluit: "In het Rusland van Jeltsin smelten het executief staatsapparaat en de mafia in vele opzichten samen in een perfect gesloten milieu". Onderzoeken zijn gaande tegen 30.000 politie-agenten, soldaten en functionarissen. De mafia criminaliteit kent een uitzonderlijke ontwikkeling. Binnen de kortste tijd zal de Russische misdaadwereld de grootste zijn van onze planeet. In zijn nummer van 21 juni 1993 hangt "Der Spiegel" het zelfde beeld op van deze situatie.

Ondertussen gaan de openbare diensten er steeds op achteruit. Het gaat van kwaad tot erger. Terwijl bijna 90 % van de bevolking steeds dieper in armoede

zinkt, rijden de nieuwe rijken rond met Mercedesen, Porschen of Masarattis en zelfs Rolls.

Deze laatste firma heeft zelfs in Moskou een agentschap geopend wat op zich zelf betekenisvol is. Ondertussen weten de nieuwe rijken met hun geld geen weg. Zij organiseren feesten met veel glitter, houden er speelzalen op na en richten zelfs hondengevechten in, een "sport" die overal in de beschaafde wereld verboden is.

Sombere toekomst

Uit deze enkele gegevens komende uit een onverdachte bron als "Le Monde Diplomatique"; maar die nog door vele andere feiten kunnen aangevuld worden, blijkt duidelijk dat de toekomst voor het Russische volk alles behalve rooskleurig is.

Opvallend is wel dat onze media: kranten, radio en T.V., die deze toestanden nochtans kennen, de openbare opinie hierover niet informeren. Ook de Westerse politici die hierover beter dan wie geïnformeerd zijn zwijgen als vermoord. Integendeel zelfs. Ze schamen zich niet te verklaren dat zij pal staan achter wat zij het "Demokratische Hervormingsbeleid van Jeltsin" noemen dat twee jaar geleden werd ingezet en nog verder moet worden doorgevoerd. Zij blijven Jeltsin en zijn acolieten met hun dictatoriaal optreden als progressieven, democraten en hervormers voorstellen en allen, ook de slachtoffers van hun politiek, als conservatieven brandmerken. Het klinkt patsierlijk de Oostenrijkse President Thomas Klestil, voor het Europacollege te Brugge, te horen verklaren: "In Oost-Europa liet het kommunisme een woestijn achter. DE MENSEN MOETEN HUN NIEUW VERWORVEN VRIJHEID NOG GEWOON WORDEN".

En Clinton, Kohl, Mitterrand, Major, Dehaene en de socialist Willy Claes spreken dezelfde taal. Voorrang voor de "vrije markt", mensenrechten en vrijheid schreeuwen ze luid maar dat dit ten koste gebeurt van 90 % van de bevolking deert hun niet.

Maar zijn zij niet medeplichtig gezien het in opdracht van het I.M.F. is dat deze politiek, met medewerking van Jeltsin, Gaidar e.a. wordt doorgevoerd?

Het feit dat de westerse politici achter Jeltsin zijn gaan staan bij zijn dekreet voor de ontbinding van het Parlement waarvan sommigen (o.m. Clinton) vooraf waren ingelicht, is zeker de bevestiging dat zij hem "carte blanche" gegeven hebben voor deze ondemokratische operatie. Vandaag is het bekend dat Jeltsin een nieuwe konfrontatie met het parlement uit de weg wilde gaan rond een aantal nieuwe dekreten die, na het

ontbindingsdekreet, onmiddellijk ondertekend werden. Hierbij gaat het om presidentiële dekreten en regeringsbesluiten die, volgens de I.M.F.-normen, betrekking hebben op het afschaffen van allerhande subsidies (o.m. graanprijzen), het vrijmaken van de buitenlandse handel en een verstraking van het monetair beleid.

Dat o.m. de broodprijzen hiermede als een pijl de hoogte zullen in schieten schijnt Jeltsin en zijn acolieten niet te bekommeren. Was het een toeval dat, juist voor zijn ontbindingsdekreet uit te vaardigen, Jeltsin de verschillende militaire detachementen rond Moskou be-

zocht? In feite wijzen de recente gebeurtenissen (waarover Willy Courtoaux het hiernaast heeft) dat alles een handige en brutale samenzwering was die dank zij de steun van het Westen, in naam van "hervorming en democratie" werd doorgevoerd.

De Westerse regeringen zullen morgen, wanneer het uiteindelijk uit de hand loopt, niet moeten komen verklaren "we hebben dit niet gewenst". Ze dragen een grote verantwoordelijkheid in de huidige ontwikkeling in Rusland waarvan de absolute meerderheid van het Russische volk het slachtoffer is.

André De Smet

De spiraal van de regressie

In het begin van het jaar 1992 heeft het liberalisme dat door Jeltsin aan de macht kwam, vertolkt en uitgevoerd door zijn Eerste Minister Egor Gaidar, voor een eerste zogezegde "therapeutische" schok gezorgd: de loslating van de prijzen van de consumptiegoederen en daarna van de industriële produkten, beperking in de sociale uitgaven en onderwijs en de eerste privatiseringen (handel en diensten). Egor Gaidar beantwoordde zodoende aan de eisen van het Internationaal Monetair Fonds (I.M.F.) en van de belangrijkste kapitalistische staten die, in ruil voor de "vrije markteconomie", financiële hulp en investeringen beloofden.

Samenvoelend met de breuk met de andere republieken van de ex-Sovjetunie en de landen van Oost-Europa sleepte deze schok Rusland mee in een spiraal van regressie.

De ineenstorting van de produktie (zware industrie en verbruiksgoederen) - 40 % in twee jaar, prijsstijgingen gaande tot 2000 % in 1992, ging gepaard met de ontmanteling van de bestaande educatieve en sanitaire systemen. Slechts een beperkte laag van speculanten, trafikanten, zakenlui en maffia haalden profijt uit deze situatie. De overgrote meerderheid van de Russen werd met armoede gekonfronteerd.

De werkloosheid daagde op zonder nochtans tot heden een dramatische omvang te hebben. Maar dit zal wel niet langer het geval zijn als Rusland de tweede door Egor Gaidar opgezette schok moet ondergaan. Gaidar werd, na door het Parlement als eerste minister te zijn weggestemd, door Jeltsin kort voor de recente gebeurtenissen terug binnengehaald en als vice-Premier aangesteld. Dit is de hoofdreden waarom Jeltsin het nodig oordeelde het Parlement te ontbinden.

In deze nieuwe schokgolf die hierna werd bekendgemaakt voorziet Gaidar het vrijgeven van de prijzen van de energie, drastische schrappingen in de openbare uitgaven, afschaffing van alle subsidies o.m. voor wat betreft de graanprijzen, desindexatie van de lonen en de inflatie, enz. Een verhoging van de broodprijs zal hier het eerste resultaat van zijn. Verder voorziet men de privatisering van het overgroot deel van de nationale economie (uitgezonderd enkele sektoren zoals energie, transport en wapenindustrie).

Op dit ogenblik 1 juni 1993, dekt de privé-sektor 68.000 bedrijven en bedrijfses, hoofdzakelijk de handel en de diensten. Het volume van de buitenlandse investeringen (in hoofdzaak Amerikaanse en Duitse) komt meest voor in de diensten, hotelnijverheid, immobiliën en luxegoederen maar overschrijdt, ondanks de beloften, de twee miljard dollar niet. Dit ligt ver onder de uit Rusland gevluchte kapitalen die men tussen de vijftien à veertig miljard dollar schat. (ads)

Interventie of schaduwboksen?

Moeten de Westerse landen interveniëren? Mogen de Islamitische landen interveniëren? Waarom interveniëren in Joegoslavië en niet in Somalië? Waarom niet in België?

Alibihandelingen

Milan Kucan, president van Slovenië, heeft het hele zootje Westerse maatregelen in verband met de oorlog in Bosnië met deze eretitel bedacht. Ik geloof niet alle Joegoslaven op hun woord. Maar moeten we het gelijk van Kucan nog bewijzen en brandhout maken van onze buitenlandse politiek, die van de NAVO, die van de UNO, die van de WEU? (Ben ik iemand vergeten?) Kort zou het zo kunnen gaan. Wat helpt in godsnaam een embargo - als niet mag en ook als wel mag gecontroleerd worden - aan de situatie in Bosnië? Wat helpt uitsluiting van Servië (of Klein Joegoslavië) uit allerlei organisaties? Wat helpt boycot van Servië? Natuurlijk, op lange termijn zijn alle Joegoslaven dood. Is het sturen van blauwhelmen met een beperkte opdracht dan kontraproduktief? Als blauwhelmen niet radikaal actief mogen tussenkomen in het konflikt, blokkeert hun aanwezigheid verdere stappen. Alibihandelingen of symptoomduiding? Waar hebben we het woord nog gehoord? Wie zei weer dat de oorzaken van het probleem moeten aangepakt worden en niet enkel de gevolgen? Zijn de huidige maatregelen in werkelijkheid meer dan een voorzichtig langs het vuur lopen om zijn eigen handen bij het blussen niet te verbranden?

Naar een rationele analyse van een interventie?

Vergeet het maar. De rationele analyse of de interventie? Een analyse moet gemaakt worden aan de hand van een aantal waarderings, waarbij de belangen van de mensen om tot actie over te gaan doorslaggevend zijn. Dit geldt nog meer voor naties, die de hefbomen in de hand houden om tot militaire interventie over te gaan. Die belangen worden in sommige gevallen gerationaliseerd tot principes, of realistische een kluster van elkaar tegensprekende beginselen. Om het eenvoudig te houden, kan de mensenrechtendoctrine een interventie verantwoorden? De rapporten van Mazowiecki over de kampen in Bosnië geven de internationale gemeenschap voldoende bewijzen van mensonterende praktijken. Moet dit geweld dan toch gestopt worden? Hoe? Is er nog iets te bereiken met onderhandelingen? Is er nog iets te bereiken met loutere dreigin-

gen, politieke of militaire? De prijs daarvan is natuurlijk geringer, anders zal men moeten overgaan tot dure actie?

Liefst geen alibihandelingen, anders roepen we president Kucan weer ter hulp. Men zal eens duidelijk partij moeten kiezen voor de EG of voor Kucan. Dan geen verhalen over de lange termijn' boycot van Servië, ook al kan bewezen worden dat er logistieke hulp of milities de grens overkomen. De grens mag natuurlijk afgestopt worden in een globaal interventieplan, maar boycot als enige maatregel is zinloos. Evenals vergeldingsmaatregelen als Servische vliegvelden bombarderen. (Milosevic ligt trouwens tenminste verbaal al maanden in ruzie met de Serven buiten Servië.) Dit verwondert ons niet: de Serven buiten Servië zijn natuurlijk de Serven par excellence. Verslaggever Misha Glenny getuigt daarover, al lijkt het nog niet doorgedrongen tot de grote persbureaus. Vindt deze mediablindheid zijn oorzaak in ideologische belangen of in het oppervlakkig rondwentelen in de simpele cowboy en indiaan clichés?) Evenmin zal het militair afdwingen van een vliegverbod de oorlogshandelingen fundamenteel beïnvloeden. Plaatselijk geweld kan slechts ter plaatse stil gelegd worden. Een dekking met de luchtmacht is gewenst, maar enkel landtroepen kunnen losgeslagen militaire commandanten tot betere gevoelens brengen. Zijn wij bereid deze guerrilla aan te gaan?

Guerrilla of schaduwboksen

Op een punt van het complexe probleem willen we even dieper ingaan. Uit militaire bron werd ons tot voor kort voortdurend voorgehouden dat een militaire interventie uit technisch oogpunt quasi onmogelijk was. (Blijkbaar is generaal Wörner van de NAVO plots van idee veranderd, toen hij opmerkte dat de klus toch te klaren zou kunnen zijn in vierentwintig uur.) Het terrein, de diepe inworteling en verstrengeling van de etnische kenmerken, de regionalisering van de problemen en ook de ervaring in de Tweede Wereldoorlog werden opgelepeld. Bij dit laatste punt willen we toch (meer dan) een voetnoot plaatsen. Boude beweringen hebben we gehoord, maar nog geen bewijzen gekregen van onze militaire specialisten over de geschiedenis van de tweede wereldoorlog. We smijten er onze beweringen dan ook maar zonder uitvoerige bewijslast tegenaan - impres-

sie tegen impressie? Onze stelling is toch wel gesteund op de lectuur van oorlogsdagboeken als die van Djilas, Dedijer, en Cosic - toegegeven, meer literatuur dan stafrapporten. (Djilas was Tito's militaire rechterarm, Dedijer zijn raadgever en Cosic boek 'Daleko je sunce - De zon is ver weg' toont aan dat hij ook van wanten wist).

Wij gaan er van uit dat het beeld van de onoverwinnelijke guerrilla sterk geïdealiseerd werd door de Joegoslavische en ritse historiografie. Gevechten op de Berg Kozara in het midden van 1942, aan de Neretva en op de Sutjeska in de eerste helft van 1943 waren zeker vanuit het standpunt van de Partizanen heroïsche waagstukken. Het blijft echter een open vraag of heel het guerrillagebeuren strategisch en tactisch niet eerder een vlucht vooruit was, slechts op het eind met succes bekroond dankzij buitenlandse factoren. Het partizanendom viel slechts in een gunstige plooi bij de kapitulatie van de Italianen. Tevoren ontsnapten de partizanen ternauwernood aan de vernietiging. En de Britse hulp op het einde van de oorlog was van levensbelang. Welke aanval van de partizanen heeft op eigen kracht de Duitsers over kop laten gaan? Waren de Duitsers eigenlijk wel uit op een vernietiging van de guerrilla? Was het niet verstandiger van de Duitsers de onmenselijke natuurlijke omstandigheden en de verdeeldheid tussen partizanen en nationalisten het werk te laten doen? Namen de Duitsers niet fundamenteel dezelfde houding aan als de militairen de dag van vandaag, die zeggen dat grootschalig optreden te veel risico inhoudt en niet de moeite loont? Natuurlijk werd er ook gevochten en gebombardeerd, maar vooral werd er door de Duitsers terreur uitgeoefend op de plaatselijke bevolking (- weliswaar soms met de beoogde, maar meestal met negatieve gevolgen). Wilden de Duitsers misschien niet massaal interveniëren omdat de eerste wereldoorlog had geleerd...?

Het zou grof zijn te beweren dat de guerrilla-oorlog een nummertje schaduwboksen was. Ontelbare mannen, vrouwen en kinderen lieten in gruwelijke omstandigheden het leven. Maar de sterkte en slagkracht van de partizanen moet erg gerelativeerd worden en staat misschien in omgekeerde verhouding met hun idealisme en heroïsme. Ook de Engelse historiografie heeft het idealistische en heroïsche beeld onder-

steund. De rol van Fitzroy Maclean, Churchills vertrouwensman en commandant van een geheime missie naar Tito's partizanen in 1943, is daarin niet gering. Hij kwam terecht onder de indruk van het heldhaftige partizanenverzet en adviseerde Churchill de kaart Tito te trekken. Later moest deze Britse houding ook in de doctrine en geschriften worden verdedigd. Maclean schreef trouwens nog in de tachtiger jaren een hagiografie over Tito.

Waarom het mij niet raakt, een apeverhaal

Wanneer raakt een probleem ons? Wanneer voelen we ons geëngageerd en gaan we tot actie over?

Kinderlijke moralisten kunnen hier verwijzen naar het oude verhaal. Toen de apen een staart kregen, was het niet zo erg. Men kon ze zo gemakkelijk herkennen. En dit had voordelen, want dan kon men gemakkelijker de bananen uitdelen. Of beter, de apen mochten dan maar in het bananenreservaat gaan zitten. Dit had voordelen, dan zou men ons niet kunnen verwarren met de apen. Toen de bananenziekte uitbrak konden we het ook niet helpen. Of is het zo niet verlopen? Kregen wij soms ook een staart?

En natuurlijk hebben apen ook zusters, broers en kinderen? Stuur ik mijn aap naar een vreemd slagveld om een vreemde bananenrepubliek te redden? Of rukken alleen specialisten uit met een grotere staart? Een alibi?

Zet de kachel wat hoger tegen de vrieskou en denk vooral niet aan Sarajevo. Tip voor gezellige lectuur (met plaatjes): Fitzroy, Maclean, Tito. A Pictorial Biography, Maidenhead, McGraw-Hill, 1980. Glenny, Misha. The fall of Yugoslavia, London, Penguin, 1992. Djilas, Milovan. Une guerre dans la guerre. Paris, Laffont, 1977. Djilas, Milovan. L'exécution. Nouvelles, Paris, Calman-Lévy, 1966.

Robert Stallaerts

Personalia

Onze oprechte gelukwensen aan de vrienden dhr. en mevr. Alfons Wolfs uit Antwerpen bij hun diamanten bruiloft en ... onze bijzondere dank voor de te dier gelegenheid ontvangen steun voor VREDE.

Te Eeklo overleed Dirk De Vos, directeur van de gemeentelijke basisschool Zelzate. Aan zijn echtgenote, kinderen, familie en schoonouders Denise en Jozef Fack onze oprechte deelname in de rouw die hen treft.

Onze bliken van innige deelneming aan Marie-José en Fernand De Vuyst uit Gent bij het overlijden van hun moeder en schoonmoeder mevr. Bertha De Graeve.

Fin de siècle

Geen tijd voor poëzie.
Onder geroep van loze leuzen
stromen straten vol bloed,
worden vrouwen van balkons gegooid
en kinderen doodgesplet.
Enkel worden verkocht
en krijgen
hun foto in de krant -
de anderen sterven nog steeds
terwijl ze wachten op water.

Terwijl de rivieren schulmen
van nuttelosheid -
terwijl de bomen krakend begeven
onder holle bergen blinkende beloften -
terwijl de kassa's van de banken
en de wapenfabrikanten rinkelen -
worden sommigen vermoord
voor een kleur, een vlag.

Dit is geen tijd voor poëzie.
Je kunt niet vluchten zelfs -
niet meer -
zelfs niet meer voor jezelf.
Papier is ontoereikend
de kachel is koud
een schuilplaats is schijn.
Voor holle leuzen
sterven nog steeds mensen
en niets
en niets voorspelt meer wijahaid.

Patricia Lasoen

De Nationale Loterij helpt mensen andere mensen helpen.

Mensen zullen altijd andere mensen nodig hebben. De Nationale Loterij wil een helpende hand reiken waar het nodig is. Op een tastbare, materiële manier wordt bijgesprongen: voor de gehandicaptenzorg, de verlaten kinderen, het Rode Kruis, het medisch onderzoekswerk, enz... Zolang er mensen zijn die mensen willen helpen, zal de Nationale Loterij haar steentje bijdragen om hun werk te steunen. En dat doet ze, samen met al wie meespeelt.

De Nationale Loterij.

Een kans hebben is tegelijk een kans geven.

Stemrecht buitenlanders bij E.P.-verkiezingen

Aan de volgende verkiezingen voor het Europees Parlement, juni 1994, zullen de burgers van de lidstaten kunnen deelnemen in het land waar ze wonen.

Dit hebben de Ministers van Buitenlandse Zaken op 5 oktober te Luxemburg beslist.

Deze beslissing werd dus genomen boven het hoofd van de nationale parlementen die hierbij buiten spel werden gezet.

Het principe dat werd aangenomen is dat de E.G.-burgers die in een andere lidstaat wonen in dat land zullen kiezen of zich kandidaat stellen volgens de in het betrokken land geldende voorschriften.

Hiervoor dienen ze ten minste zes maanden in het land te wonen.

Het is hun niettemin mogelijk, wanneer ze dit wensen, in eigen land te gaan kiezen maar vanzelfsprekend kunnen ze slechts één keer stemmen.

Volgens deze formule kunnen E.G.-burgers aan de E.P.-verkiezingen deelnemen zonder in het betrokken land belastingen te betalen of er zelfs de landstaaf van te spreken. Daartegenover wordt het kiesrecht echter geweigerd aan vreemdelingen die niet uit E.G.-landen afkomstig zijn. Ook al betalen ze hier wel belastingen en zijn ze de taal machtig.

Hier wordt dus nogmaals het kiessysteem door de commissie, met goedkeuring van de regeringen, aan de voor hen gewenste normen aangepast. Democratie is hier eens te meer ver te zoeken.

De regeling is slechts geldig voor de E.P.-verkiezingen van volgend jaar.

Voor de latere verkiezingen en de gemeenteraadsverkiezingen moet de commissie nog voorstellen uitwerken.

Over het feit dat de E.P.-verkiezingen in de verschillende lidstaten onder een verschillende formule verlopen maakt de commissie zich, na jaren praten, blijkbaar geen zorgen.

Het lijkt me nochtans dat dit het elementaire principe is waarmede rekening dient gehouden bij de samenstelling van een parlement. Het gaat toch niet op dat de leden van eenzelfde parlement onder de meest verschillende kiessystemen verkozen worden.

A.D.S.

Noorwegen - Parlement - 13/9/93

De Arbeiderspartij van Premier Gro Harlem Brundtland kreeg 37 % (67 zetels) van de stemmen of 2,7 % (+ 4 zetels) meer van in 1989. Ze beschikt echter met deze over geen meerderheid in het parlement. De Centrum partij (anti-E.G.) van Anne Enger Lahnstein won niet minder dan 11 zetels, wat haar op 31 zetels brengt.

Samen met de andere anti-E.G.-partijen maakt dit 42 zetels uit of met 25 % van de verkozenen voldoende om het lidmaatschap bij de E.G. te blokkeren, zelfs als de Noren in een referendum ja zouden stemmen.

De Konservatieve partij die traditioneel op de tweede plaats kwam zakt van 37 naar 29 zetels. Het slechtste resultaat sinds 1973.

Polen - Parlement - 19/9/93

De nieuwe Sejm, de Poolse Kamer van Volksvertegenwoordigers, ziet er na de verkiezingen van 19/9 als volgt uit:

Demokratische Links (ex K.P.) 20,7 % (12 %) zetels 172 (60).

Boerenpartij: 15,3 (8,7 %) zetels 129 (48).

Demokratisch Unie: 10,6 (12,3) zetels: 68 (62).

Arbeiders Unie: 7,2 % (2,1 %) zetels 45 (4).

K.N.P. rechts-nation.: 5,7 % (7,5 %) zetels 22 (46).

BBWR (blok Walesa): 5,4 (-) zetels 21 (-).

Duitsers: 5,4 % (-) zetels 3 (7) (-) uitslagen van 1991.

De opkomst bedroeg 51 % tegenover 43 % in 1993.

Door de invoering van een kiesdrempel van vijf % komen er nog slechts zes partijen in de Sejm plus de Duitse minderheid.

Zodoende verdwenen de volgende partijen die in 1991 in het Parlement geraakten.

Katholiek blok (49 zetels); Centrum Alliantie (44 zetels); Liberaal Democraten (37 zetels); Boeren Alliantie (28 zetels);

Vakbond Solidariteit (27 zetels); Vrienden van het Bier (16 zetels) en Kristen Demokraten (5 zetels).

De aanzienlijke vooruitgang van Democratisch Links en de Boerenpartij betekent een ware omwenteling.

In bijzonder omdat het hier om twee partijen gaat die, onder het vorige regime, samen in de regering zetelden.

Als men daarbij de uitslag van de Arbeiders Unie voegt, een linkse afscheiding van Solidariteit, kan men spreken van een werkelijke reactie van de werkende bevolking tegen de niets ontziende "vrije markt" politiek die onder impuls van de regering Hanna Suchocka en President Walesa aan de bevolking opgedrongen werd.

De krant "Le Monde" schreef nog onlangs dat indien deze politiek voor 20 tot 30 % een winstpunt betekende, daartegenover meer dan 70 % van de bevolking door de allerhande opgelegde maatregelen zwaar getroffen werd.

Het aantal werklozen dat van 1,1 miljoen in 1990 opliep tot 2,2 miljoen einde 1991 en 2,5 miljoen in 1992 is daar een voorbeeld van. En het stopt daarbij niet want het Ministerie van Arbeid verwacht 3,2 miljoen werklozen in 1994.

Hoe de regering er nu gaat uitzien en, rekening houdende met de druk van het I.M.F., hoe ze deze problemen gaat aanpakken, is nu de vraag die ieder zich stelt. (ads)

Duitsland - Hamburg - 19/9/93

Als gevolg van de bij het Hamburgs Grondwettelijk Hof ingediende klacht, werden nieuwe verkiezingen gehouden in de Stadsstaat Hamburg. Deze zorgden voor een verrassende ommekeer.

De aldaar regerende S.P.D., die over 61 van de 120 zetels beschikte, noteerde een aanzienlijke terugloop en viel van 48 naar 40,4 %. De in Bonn regerende C.D.U. viel terug van 35,1 naar 25,1 %. De Groenen die van 7,2 naar 13,5 % opklommen waren de grote overwinnaars, zoals tevens de Stadt

partij, een afscheuring van de C.D.U., die twee maand voordien werd opgericht, met 5,6 %.

De Liberale F.D.P. bleef onder de kiesdrempel van 5 % zoals tevens de extreem rechtse partijen de Republikaner en de Deutsche Volks Union met onderscheidelijk 4,8 en 2,8 %. Dit betekende een vooruitgang van uiterst rechts, maar werd door de verdeeldheid van deze partijen niet in zetels uitgedrukt.

Argentinië - Parlement - 3/10/93

De kiezers stemden voor de vernieuwing van de helft van de 257 kamerzetels, bijna 400 leden van provincieraden en meer dan 3.000 lokale bestuurders. De uitslagen werden in de internationale media slechts gedeeltelijk bekend gemaakt. Hieruit blijkt niettemin dat de peronistische Justicialistische Partij (J.P.) van President Menem 41,4 % van de stemmen behaalde. De belangrijkste oppositiepartij, de Radicale Burgerunie (UCR) veroverde 31,1 % van de stemmen en de extreem rechtse Modin partij van Aldo Rico (de officier die twee rebellies leidde tegen het burgerbewind) kwam met 5,4 % op de derde plaats.

Speciale inzet bij deze verkiezingen was het streven van President Carlos Menem om een twee derde meerderheid te behalen. Iets waarin hij niet slaagde. Menem had deze twee derde meerderheid nodig om de grondwet te veranderen in de zin dat deze hem zou toelaten zich voor een volgend ambtstermijn als kandidaat - president voor te stellen. Dit is op dit ogenblik door de grondwet verboden.

Egypte - President - 3/10/93

Met 96,3 procent van de stemmen behaalde President Hosni Mubarak een mandaat van de Egyptische bevolking voor een derde ambtstermijn van zes jaar. Het Egyptische persbureau Mena had het van zijn kant over 94,9 procent. De opkomst bedroeg 84,2 procent of aanzienlijk hoger dan bij parlements- of lokale verkiezingen. Mubarak was de enige kandidaat die door het parlement werd voorgedragen.

Pakistan - Parlement - 6/10/93

De Pakistaanse Volkspartij (PPP) van ex-premier Benazir Buttho behaalde een afgetekende overwinning op haar tegenstrever, de aftredende premier Nawaz Sharif.

De PPP behaalde 86 van de 217 zetels. De Conservatieve Moslim Liga kreeg er 14 minder of 72 zetels. De overige zetels werden onder de kleine partijen, waaronder een afscheuring van de Conservatieve Partij, verdeeld.

Voor een absolute meerderheid moet Buttho ten minste op 109 zetels kunnen rekenen. Deze steun verwacht ze van onafhankelijke kandidaten of minderheidspartijen.

De opkomst bedroeg 40 % van de ingeschreven kiezers, wat een terugloop betekent op voorgaande verkiezingen: 45,5 % in 1990 en 61,4 % in 1970.

Deze massale onthoudingen in een land met 70 % analfabeten en 36 miljoen mensen waarvan de bestaansmogelijkheden onder het levensminimum liggen, wijzen er op dat, met uitzondering van de schijn, de democratie er ver te zoeken is. (Pakistan telt 120 miljoen inwoners.)

Griekenland - Parlement - 10/10/93

De Nieuwe Democratie van Premier Mitsotakis, die sinds 1990 aan de macht was, werd verslagen door de Pasok van de 76-jarige Andreas Papandreou, die te Athene reeds regeerde van 1980 tot 1989.

De PASOK behaalde 46,90 % (38,60 in 1990) met 170 zetels (123 in 1990).

De Nieuwe Democratie 39,33 % (46,90 in 1990) met 111 zetels (150 in 1990).

Politieke Lente (een afscheuring van de Nieuwe Democratie onder leiding van de gewezen minister Antonis Samaras) 4,86 % van de stemmen en 10 zetels.

De Linkse coalitie die in 1990 10,30 % van de stemmen behaalde en 19 zetels, stelde zich verdeeld op:

De K.K.E. (Kommunisten) behaalden 4,50 % en 9 zetels;

de Linkse Alliantie met 3 % van de stemmen viel onder de kiesdrempel.

De verkiezingen gingen gepaard met een monstercampagne tussen de beide grote partijen. De slagen onder de gordel en de verdachtmakingen stonden aan de orde van de dag. Zo werd bekend gemaakt dat de uitgaven, alleen voor wat de in de T.V. gevoerde campagne betreft, opgelopen zijn tot 2 miljard Drachmen (300 miljoen BF.) voor elk van beide partijen.... Men kan zich inbeelden dat in deze audiovisuele jungle de democratie het eerste slachtoffer is.

Een interessante uitgave

DEMOCRATIE EN VERKIEZINGSSYSTEMEN

door *Wouter De Raes*,
Historicus en lic. communicatiewetenschap,
medewerker van VREDE

Inhoud:

- Verkiezingen en democratie;
- De historische ontwikkeling van parlementaire kiessystemen;
- Meerderheid of proportionaliteit;
- Verkiezingen en kiesomschrijvingen;
- Enige concrete voorbeelden: Nederland, Engeland, U.S.A., Frankrijk, Duitsland, Italië;
- Preferentiële systemen.

Prijs: 120 fr. - port: 30 fr.

Te bekomen door overschrijving op prk.
000-0956015-80 van VREDE, Knokke-
straat 44, 9000 Gent.

China: Kernbomproefnemingen

De Chinese volksrepubliek heeft, op een ogenblik dat de andere kernmogendheden: Frankrijk, Rusland, Groot-Brittannië en de Verenigde Staten, het principe van een moratorium op de kernbomproeven handhaven, toch een kernproef uitgevoerd. Dit is een betreurenswaardige houding die zeker moet veroordeeld worden.

Deze speelt in de kaart van die krachten in de onderscheiden landen die eveneens de kernbomproefnemingen willen hervatten. De Chinese houding mag echter geen alibi zijn voor de andere landen om hun proefnemingen te hervatten. China heeft in het geheel 39 proefnemingen gehouden, Groot-Brittannië 44 - Frankrijk 210, de ex Sovjet Unie 715 en de Verenigde Staten 942. Is het dus niet hoog tijd dat aan deze kernbomproefnemingen een einde wordt gesteld en dat men zich niet alleen tot een moratorium beperkt maar dat de onderhandelingen voor een algemeen verbod op de kernwapens ernstig worden aangepakt. (ads)

Het sociale Europa

De E.G.-lidstaten hebben het principe aanvaard van de beperking van de kinderarbeid voor jongeren onder de vijftien jaar. Men kan dit geen grote overwinning noemen, gezien het algemeen bekend is dat tal van lidstaten van het behoud van de kinderarbeid geen probleem maken en desgevallend de nodige uitvluchten naar voor brengen om dit te justifiëren. Nachtarbeid wordt nu ook voor jongeren tussen vijftien en achttien jaar verboden, maar tussen woord en daad staan ook hier werkelijke bezwaren. Zo geniet Groot-Brittannië intussen nog over een overgangperiode van vier jaar. Een ander voorstel met betrekking tot de oprichting van ondernemingsraden op Europees vlak werd door de lidstaten teruggetrokken om de Britten tegemoet te komen. Ondertussen wordt wel beweerd dat, met de toepassing van het verdrag van Maastricht, in overeenstemming met de sociale partners bij meerderheid over deze zaken zal kunnen beslist worden. Maar gezien Groot-Brittannië het been blijft stijf houden zal er tussen het voorstellen van directieven en hun toepassing wel een grote kloof blijven bestaan. (ads)

Mitterrand en de Mensenrechten

De Franse President François Mitterrand maakte, op weg naar de top van de Franstaligen op het Eiland Mauritius, een

tussenlandig in Saoedi Arabië. Hij was er te gast bij zijn vriend, Koning Fahd, de multimiliardair die met harde vuist over zijn "demokratisch" petroleumrijk heerst. De bondgenoot uit de Golfoorlog die in naam van de vrijheid en de mensenrechten werd gevoerd. Op de dag van Mitterrand's bezoek werden opnieuw drie "drugsverdelers" ter dood veroordeeld en, op een openbare plaats, stante pede met een zwaard het hoofd afgehakt. Met deze zijn er in Saoedi Arabië, sinds het begin van 1993, reeds 75 mensen op deze barbaarse wijze onthoofd.

De socialist Mitterrand, de "grote", verdediger van de mensenrechten, blijkt zich hierover niet veel zorgen te maken. Het moet gezegd worden dat zijn bezoek aan Koning Fahd wel in betrekking staat met andere "edele" objectieven. Namelijk er voor te zorgen dat op het vlak van de wapenleveringen, waarvoor hoofdzakelijk de Amerikanen borg staan, er ook voor de Franse wapenhandelaars nog een brokje zou overschieten. (ads)

uit: "Le Monde"

Somalië: De V.N. buiten spel gezet

Met Somalië vreest het Amerikaans Kongres in een nieuw soort Viëtnam-avontuur meegesleurd te worden. De T.V.-beelden van de in Mogadiscio gedode en gevangenen soldaten zijn in de V.S. niet zonder reactie gebleven. De sinds maanden gevoerde jacht op Generaal Aidid is op een sissert uitgegleden. Clinton wil het nu over een andere boeg gooien. Nieuwe troepen werden naar Somalië gestuurd maar het Kongres kreeg de verzekering dat alle troepen voor eind maart zullen teruggetrokken worden. De V.S.-ambassadeur in Mogadiscio, Robert Oakley, gaat nu rechtstreeks onderhandelen met de clan Aidid. Ondertussen is het zo ver gekomen dat Washington zich verzet tegen het bezoek van Boutros Ghali, sekretaris-generaal van de V.N. aan Somalië. Het valt dus meer en meer op dat de operatie Somalië een zuiver Amerikaanse aangelegenheid is waarbij de V.N. buiten spel wordt gezet. En de leden van de Veiligheidsraad laten begaan. (ads)

Gatt en Cultuur

Na de tweede wereldoorlog had het Algemeen Akkoord over handel en douanerechten (GATT) enkel betrekking op de uitwisseling van 'waren'.

De Verenigde Staten vraagt nu om, in het huidige handelspakket, de culturele uitwisselingen (tevens de financiële diensten en de telecommunicatie) hieraan toe te voegen.

Dus deze te beschouwen als een 'produkt' volgens de principes van de Gatt. De V.S., die op het vlak van audiovisuele middelen over een overmacht beschikt, wil zodoende haar suprematie in deze sector behouden en nog uitbreiden. Het volstaat de programma's van onze cinema's te overlopen of de programma's van de verschillende T.V.-zenders te bekijken om dit te begrijpen.

De Europese schermen zijn voor 74% bezet door Amerikaanse filmen, terwijl de eigen Europese productie met moeite aan bod komt.

De Europese burgers kijken tijdens een jaar gemiddeld naar vijf miljard uren Amerikaanse producties. Daar waar de Amerikanen slechts 180 miljoen uren besteden aan het geheel van de Europese productie. De Europese filmproducenten en kunstenaars zijn over dit alles ten zeerste verontrust en komen tegen deze via de GATT geplande toenemende overrompeling in verzet. Op initiatief van de Fransen komt hierover een grote actie op gang. Deze zijn er zich wel degelijk van bewust dat filmen en T.V.-programma's niet alleen een commerciële 'koopwaar' is, maar ook een ideologisch wapen voor de popularisering van "the American Way of Life". Ondertussen hebben de E.G.-ministers van Cultuur op hun bijeenkomst in BERGEN voorgesteld de audiovisuele sektor buiten de Gatt onderhandelingen over een vrije wereldhandel te houden. Ze vrezen dat de Europese cultuurgemeenschappen anders hun eigen filmen T.V. industrie onder druk van de Amerikaanse konkurentie zullen verdwijnen. De top van de Franstalige landen (47 aanwezigen) in het eiland Mauritius sloot zich ook bij dit standpunt aan. President Clinton blijft, onder druk van de sterke Hollywood lobby, dwars liggen. (ads)

De vrijheid is minstens altijd de vrijheid van de andersdenkende.

Rosa Luxemburg

Het akkoord Israël-PLO

“Het is tijd om een einde te maken aan een decennialang konflikt”

Op 13 september 1993 ondertekenden de PLO en de Israëlische regering in het Witte Huis in Washington een akkoord, dat sindsdien als “Gaza-Jericho-akkoord” de geschiedenis is ingegaan. Hieronder drukken we gedeeltes uit de tekst van dit dokument af. Het is uiteraard geen officiële vertaling. Wij gebruikten de versie zoals die werd verspreid door de Israëlische krant Yediot Aharonot en het Franse persagentschap AFP. Ze werd ons bereidwillig ter beschikking gesteld door het Vlaams Palestina Komitee.

Principiële verklaring over de overgangsregeling voor autonomie

De regering van de staat Israël en het Palestijnse team (van de Palestijns-Jordaanse delegatie bij de vredeskongresconferentie over het Midden-Oosten), “de Palestijnse delegatie”, die de Palestijnen vertegenwoordigt, zijn het erover eens dat het tijd is om een einde te maken aan decennia van confrontatie en conflicten, om de wederzijdse wettelijke rechten en politiek te erkennen, om zich in te spannen om in vreedzame koëxistentie, waardigheid en veiligheid samen te leven en een rechtvaardig, totaal en duurzaam vredesverdrag te bereiken en een historische verzoening binnen het overeengekomen politiek proces.

Artikel I: Het doel van de onderhandelingen

Het doel van de Israëlisch-Palestijnse onderhandelingen in het huidige kader van het vredesproces over het Midden-Oosten is ondermeer de oprichting van een Palestijns interim-zelfbestuur, de verkozen Raad voor de Palestijnen van de Westelijke Jordanoever en de Gazastrook voor een overgangsperiode, die niet langer mag duren dan vijf jaar en die leidt tot een permanente regeling, gebaseerd op de resoluties 242 en 338 van de VN-Veilighedsraad.

Het spreekt vanzelf dat de interim-regeling een integraal onderdeel is van het geheel van het vredesproces en van de onderhandelingen over een permanent statuut, dat moet leiden tot de uitvoering van de resoluties 242 en 338 van de Veiligheidsraad.

Artikel II: Het kader van de overgangsperiode

Artikel III: Verkiezingen

- 1) Opdat de Palestijnen van de Westelijke Jordanoever en van de

De Palestijnen in de wereld

Gazastrook zichzelf zouden kunnen besturen volgens democratische principes, zullen algemene politieke, vrije en directe verkiezingen worden georganiseerd voor de Raad, onder wederzijds toezicht en met internationale waarneming, terwijl de Palestijnse politie zal instaan voor de openbare orde.

- 2) (...) ten laatste negen maanden na het van kracht worden van deze beginselverklaring en volgens bijlage I.
- 3) De verkiezingen zijn een belangrijke voorbereidende etappe met het oog op de verwezenlijking van de wettelijke rechten van de Palestijnen en hun rechtvaardige eisen.

Artikel IV: Jurisdiktie

De jurisdiktie van de Raad strekt zich uit over het grondgebied van de Westelijke Jordanoever en de Gazastrook, met uitzondering van de vraagstukken die zullen worden bediscussieerd tijdens de onderhandelingen over het permanent statuut. De beide partijen beschouwen de Westelijke Jordanoever en de Gazastrook als één territoriale eenheid, waarvan de integriteit tijdens de overgangsperiode gevrijwaard zal zijn.

Artikel V: De overgangsperiode en de onderhandelingen over het uiteindelijk statuut.

- 1) De overgangsperiode van vijf jaar begint met de terugtrekking uit de Gazastrook en de zone van Jericho.
- 2) De onderhandelingen tussen de Israëlische regering en de vertegenwoordigers van de Palestijnen over het definitief statuut beginnen zo vroeg mogelijk en ten laatste in het begin van het derde jaar van de overgangsperiode.
- 3) Het spreekt vanzelf dat deze onderhandelingen alle nog onopgeloste problemen zullen behandelen, met inbegrip van Jeruzalem, de vluchtelingen, de nederzettingen, overeenkomsten inzake veiligheid, de grenzen, de betrekkingen en de samenwerking met de andere burens en alle andere onderwerpen van gemeenschappelijk belang.
- 4) Beide partijen zijn het erover eens dat de akkoorden, die worden bereikt tijdens de overgangsperiode geen nadeel mogen berokkenen aan het resultaat van de onderhandelingen over het definitief statuut of erop vooruit mogen lopen.

Artikel VI:**De voorbereiding van de overdracht van macht en bevoegdheden**

- 1) Zodra deze beginselverklaring van kracht wordt en de terugtrekking uit de Gazastrook en de zone Jericho voltooid is, zal een begin worden gemaakt met de overdracht van het bestuur door de Israëlische militaire regering en zijn burgerlijke administratie aan de Palestijnen, die voor deze opdracht zijn aangeduid, zoals in deze tekst is bepaald. Deze machtsoverdracht zal een voorbereidend karakter hebben totdat de Raad is geïnstalleerd.
- 2) Van zodra deze beginselverklaring van kracht wordt en de terugtrekking uit de Gazastrook en de zone van Jericho is voltooid, en met het oog op de bevordering van de economische ontwikkeling van de Westelijke Jordaanoever en de Gazastrook zal het bestuur aan de Palestijnen worden overgedragen op volgende domeinen: onderwijs en cultuur, volksgezondheid, sociale zaken, directe belastingen en toerisme. De Palestijnse zijde zal een begin maken met de oprichting van een politiemacht, zoals is overeengekomen. In afwachting van de instelling van de Raad kunnen beide partijen onderhandelen over de overdracht van andere machten en bevoegdheden, zoals is overeengekomen.

Artikel VII: Het interim-akkoord

(...)

- 2) Het interim-akkoord zal ondermeer volgende punten moeten specificeren: de structuur van de Raad, het aantal leden, alsook de overdracht van machten en bevoegdheden van de Israëlische militaire regering en zijn burgerlijke administratie. Het interim-akkoord zal ook de uitvoerende macht moeten specificeren van de Raad en zijn wetgevende bevoegdheden, zoals is overeengekomen in artikel IX hieronder, alsook de onafhankelijke Palestijnse rechterlijke organen.
- 4) Om de Raad in staat te stellen tijdens zijn installatie de economische groei te bevorderen, zal de Raad ondermeer een Palestijns bestuur voor de elektriciteit oprichten, een havenbestuur in Gaza, een Palestijnse ontwikkelingsbank, een Palestijns bureau voor de bevordering van de export, een Palestijnse milieudienst,

een Palestijns grondbestuur, een Palestijns bestuur voor de watervoorziening en alle andere besturen, die vooraf zijn overeengekomen, in uitvoering van het interim-akkoord, waarin machten en bevoegdheden worden gespecificeerd.

- 5) Na de installatie van de Raad zal de burgerlijke administratie worden ontbonden en trekt de Israëlische militaire regering zich terug.

Artikel VIII:**Openbare orde en veiligheid**

Om de openbare orde en de binnenlandse veiligheid van de Palestijnen op de Westelijke Jordaanoever en in de Gazastrook te vrijwaren, zal de Raad een sterke politiemacht oprichten, terwijl Israël de verantwoordelijkheid behoudt over de defensie tegenover buitenlandse bedreigingen en de globale veiligheid van de Israëli's ten einde hun binnenlandse veiligheid en de openbare orde te vrijwaren.

Artikel IX:**Militaire wetten en verordeningen**

- 1) De Raad heeft volgens het interim-akkoord de macht om wetten uit te vaardigen op alle domeinen, die in het akkoord zijn opgenomen.
- 2) De twee partijen herzien gezamenlijk de militaire wetten en verordeningen, die thans op de andere domeinen van kracht zijn.

Artikel X:**Gemeenschappelijk Israëlisch-Palestijns verbindingscomité****Artikel XI:****Israëlisch-Palestijnse economische samenwerking**

Programma's die in de protocollen van de bijlagen III en IV worden bepaald.

Artikel XII:**Verbinding en samenwerking met Jordanië en Egypte**

(...) Deze samenwerkingsakkoorden zullen ook betrekking hebben op de oprichting van een comité, dat na een akkoord zal beslissen over de toelatingsmodaliteiten van de personen, die in 1967 op de Westelijke Jordaanoever en in de Gazastrook verplaatst werden en over de noodzakelijke maatregelen om elke wanorde te vermijden. Andere onderwerpen van gemeenschappelijk belang

zullen door dit comité worden behandeld.

Artikel XIII:**Herschikking van de Israëlische troepen**

- 1) Nadat deze beginselverklaring van kracht is geworden en niet later dan aan de vooravond van de verkiezingen voor de Raad zullen de Israëlische strijdkrachten op de Westelijke Jordaanoever en in de Gazastrook herschikt worden, naast de terugtrekking van de Israëlische strijdkrachten, zoals in artikel XIV is bepaald.
- 2) Bij de herschikking van zijn strijdkrachten zal Israël zich laten leiden door het principe dat zijn strijdkrachten buiten de bevolkte zones moeten worden herschikt.
- 3) Andere herschikkingen in vooraf gespecificeerde plaatsen zullen stapsgewijze volgen naarmate de Palestijnse politiemacht zijn verantwoordelijkheden voor de binnenlandse veiligheid en de openbare orde op zich neemt, zoals is bepaald in het hierboven vermelde artikel VIII.

Artikel XIV:**Israëlische terugtrekking uit de Gazastrook en de zone van Jericho**

Zoals is beschreven in het protocol van bijlage II.

Artikel XV: Oplossing van conflicten

- 1) De conflicten, die zouden kunnen ontstaan uit de toepassing of de interpretatie van deze beginselverklaring of van elk ander akkoord over de overgangperiode zullen worden opgelost door onderhandelingen via het verbindingscomité, dat wordt voorzien in het hierboven vermelde artikel X.
- 2) De conflicten, die niet via onderhandelingen kunnen worden geregeld, kunnen worden opgelost door verzoeningsmechanismen, die door beide partijen zijn overeengekomen.
- 3) De partijen kunnen elk conflict, dat met de overgangperiode is verbonden en dat niet via verzoening kon worden opgelost, aan een arbitrage onderwerpen. Met dat doel zal er na een akkoord tussen beide partijen een arbitragecomité worden opgericht.

Artikel XVI:**Israëliësch-Palestijnse samenwerking in verband met regionale programma's**

Beide partijen beschouwen de werkgroepen, die werden opgericht in het kader van de multilaterale onderhandelingen als een geschikt instrument om een "Marshallplan", de regionale samenwerkingsprogramma's en de bijzondere programma's voor de Westelijke Jordaanoever en de Gazastrook te bevorderen, zoals is aangeduid in het protocol van bijlage IV.

Artikel XVII: Diverse bepalingen

- 1) Deze beginselverklaring wordt van kracht een maand na de ondertekening.
- 2) Alle protocollen en gemeenschappelijke verklaringen, die in de bijlagen van deze beginselverklaring zijn opgenomen moeten worden beschouwd als een integraal onderdeel van dit akkoord.

Bijlage I:**Protocol over de wijze en de voorwaarden voor verkiezingen**

- 1) De Palestijnen uit Jeruzalem die er wonen zullen het recht hebben deel te nemen aan het verkiezingsproces, in overeenstemming met een akkoord tussen beide partijen.
- 2) Het akkoord over de verkiezingen moet bovendien volgende punten in acht nemen: het verkiezingsstelsel; toezicht, de internationale waarneming en de samenstelling ervan; reglementen voor de verkiezingscampagne, o.a. over de media en de radio- en televisiestations.
- 3) Het toekomstige statuut van de Palestijnen, die verplaatst werden en op 4 juni 1967 werden geregistreerd zal niet worden benadeeld, aangezien zij om praktische redenen niet kunnen deelnemen aan het verkiezingsproces.

Bijlage II**Protocol over de terugtrekking van de Israëliësch-Palestijnse strijdkrachten uit de Gazastrook en de zone van Jericho**

- 1) Beide partijen zullen binnen de twee maanden, die volgen op het van kracht worden van deze beginselverklaring een akkoord afsluiten en ondertekenen over de terugtrekking van de Israëliësch-Palestijnse strijdkrachten uit de Gazastrook en de zone van Jericho.

Dit akkoord zal globale regelingen bevatten, die moeten worden toegepast in de Gazastrook en de zone van Jericho als gevolg van de Israëliësch-Palestijnse terugtrekking.

- 2) Israël zal zijn strijdkrachten snel en volgens een uitgewerkt programma terugtrekken uit de Gazastrook en de zone van Jericho onmiddellijk na de ondertekening van het akkoord over de Gazastrook en de zone van Jericho. De terugtrekking zal zijn voltooid binnen een periode niet langer dan vier maanden na de ondertekening van het akkoord.
- 3) Het hierboven vermelde akkoord zal tevens volgende punten bevatten:
 - a) een regeling voor een vreedzame en harmonieuze overdracht van de macht door de Israëliësch-Palestijnse militaire administratie aan de Palestijnse vertegenwoordigers.
 - b) de structuur, de machten en bevoegdheden van het Palestijns bestuur in deze gebieden met uitzondering van: de buitenlandse veiligheid, de bevolkingskolonies, de Israëliësch-Palestijnse zaken en andere vraagstukken, waarover een wederzijds akkoord bestaat.
 - c) een regeling voor de handhaving van de binnenlandse veiligheid en de openbare orde door de Palestijnse politiemacht, die wordt gevormd door officieren, die ter plaatse en in het buitenland zijn gerekruteerd (waaronder personen die een Jordaanse paspoort bezitten of documenten die door Egypte zijn afgeleverd). Zij die aan de Palestijnse politiemacht deelnemen en die uit het buitenland komen moeten een opleiding hebben gekregen van politie-agent of politie-officier.
 - d) een tijdelijke strijdkracht of een internationale aanwezigheid zoals is overeengekomen.
 - e) de oprichting van een Israëliësch-Palestijnse coördinatie en een samenwerkingscommissie voor gemeenschappelijke veiligheidsdoeleinden.
 - f) een economisch ontwikkelings- en stabiliseringsplan waarin een noodfonds is voorzien voor de bevordering van buitenlandse investeringen en financiële en economische hulp. Beide partijen zullen een gemeenschappelijke en unilaterale samenwerking en coördinatie tot stand brengen met regionale en internationale part-

ners om deze doeleinden te verwezenlijken.

- g) een regeling voor een veilige doortocht van personen en transportmiddelen tussen de Gazastrook en de zone van Jericho.
- 4) Het hierboven vermelde akkoord zal ook een regeling bevatten voor de coördinatie tussen beide partijen in verband met de doortocht Gaza-Egypte en Jericho-Jordanië.
- 5) De kantoren, die belast zijn met de machten en bevoegdheden, die in de bijlage II en artikel VI van de beginselverklaring zijn vermeld zullen in de Gazastrook en in de zone van Jericho zijn gevestigd in afwachting van de installatie van de Raad.
- 6) Naast deze overeengekomen regelingen zal het statuut van de Gazastrook en de zone van Jericho integraal onderdeel blijven uitmaken van de Westelijke Jordaanoever en de Gazastrook en zal tijdens de overgangperiode niet worden gewijzigd.

Bijlage III**Protocol over de Israëliësch-Palestijnse samenwerking inzake economische programma's en ontwikkeling**

Beide partijen komen overeen om een Israëliësch-Palestijns comité op te richten voor economische samenwerking, dat zich ondermeer op volgende punten zal concentreren:

- 1) Het waterbeleid met inbegrip van een ontwikkelingsprogramma voor waterbronnen, dat wordt voorbereid door deskundigen van beide partijen, die ook de samenwerkingsmodaliteiten zullen moeten uitwerken op het vlak van het beheer van de watervoorraden op de Westelijke Jordaanoever en in de Gazastrook. Zij moeten een studieproject en voorstellen uitwerken over de rechten op water voor elk van beide partijen en over een rechtvaardig gebruik van de gemeenschappelijke voorraden tijdens de overgangperiode en daarna.
- 2) De elektriciteitsvoorzieningen met inbegrip van een ontwikkelingsprogramma voor elektriciteit, dat ook de modaliteiten specificceert voor de productie, het onderhoud, de aankoop en verkoop van elektrische energiebronnen.
- 3) De energie met inbegrip van een ontwikkelingsprogramma voor energie, waarin de exploitatie van gas en petroleum voor industriële doeleinden wordt voorzien, meer bepaald in de

Gazastrook en de Negev-woestijn en die het toekomstige gebruik van andere energiebronnen bevordert. Dit programma moet verder ook voorzien in de bouw van industriële complexen in de Gazastrook en van olie- en gaspijpleidingen.

- 4) Het financiële domein, met inbegrip van een programma voor ontwikkeling en financiële interventie om internationale investeringen te bevorderen in de Gazastrook, op de Westelijke Jordaanoever en in Israël en met inbegrip van de oprichting van een Palestijnse ontwikkelingsbank.
- 5) Het transport en de communicatie met inbegrip van een programma dat de direkte lijnen vastlegt met het oog op de uitbouw van een haven in de zone van Gaza en dat verder voorziet in de oprichting van transport- en communicatieverbindingen met bestemming van en naar de Westelijke Jordaanoever, de Gazastrook, Israël en de andere landen. Bovendien moet dit programma voorzien in de aanleg van de nodige infrastructuur zoals wegen, spoorlijnen, communicatielijnen, enz.
- 6) De handel met inbegrip van studies en een promotieprogramma voor de handel, die de plaatselijke, regionale en internationale handel bevorderen. Studies naar de mogelijkheden om vrijhandelszones op te richten in de Gazastrook en in Israël met wederzijdse toegang tot deze zones en samenwerking op andere domeinen van de handel en het ruilverkeer.
- 7) De industrie met inbegrip van een programma voor industriële ontwikkeling waarin de oprichting wordt voorzien van gemeenschappelijke Israëlisch-Palestijnse centra voor de industriële ontwikkeling en research met het oog op een samenwerking op het vlak van de textiel- en voedingsnijverheid, farmaceutika en elektronika, diamant, informatika en wetenschappelijke industrie.
- 8) Een samenwerkingsprogramma en reglementen op het vlak van de arbeidsvoorwaarden en samenwerking op het vlak van sociale zaken.
- 9) Een samenwerkings- en ontwikkelingsprogramma op het vlak van de menselijke bronnen met seminars en Israëlisch-Palestijnse werkgroepen en de oprichting van centra voor beroepsopleiding, onderzoeksinstellingen en databanken.
- 10) Een plan voor de bescherming van het leefmilieu dat voorziet in gemeenschappelijke of gecoördineerde

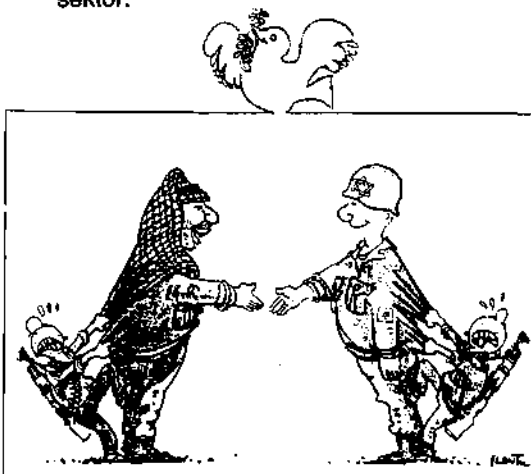
maatregelen op dit vlak.

- 11) Een programma voor de ontwikkeling en samenwerking op het vlak van de media en de communicatie.
- 12) Alle andere programma's van gemeenschappelijk belang.

Bijlage IV

Protokol over de Israëlisch-Palestijnse samenwerking in verband met regionale ontwikkelingsprogramma's

- 1) Beide partijen gaan binnen het kader van de multilaterale vredesonderhandelingen samenwerken om een programma voor regionale ontwikkeling te bevorderen, met inbegrip van de Westelijke Jordaanoever en de Gazastrook, dat moet worden opgestart door de landen van de G7. Beide partijen zullen aan de G7 vragen om een bijdrage voor dit programma te bekomen van andere belangstellende landen, zoals de landen van de OESO, de Arabische staten uit het gebied, de regionale Arabische instellingen en de privé-sektor.

Le Monde

- 2) Het ontwikkelingsprogramma zal uit twee elementen bestaan: een economisch ontwikkelingsprogramma voor de Westelijke Jordaanoever en de Gazastrook en een regionaal economisch ontwikkelingsprogramma.
 - a) het economisch ontwikkelingsprogramma voor de Westelijke Jordaanoever en de Gazastrook omvat volgende elementen:
 - 1) een programma voor sociale rehabilitatie, voor woongelegenheden en huisvesting.
 - 2) een plan voor de ontwikkeling van kleine en middelgrote ondernemingen.
 - 3) een ontwikkelingsprogramma

voor infrastructuur (elektriciteit, water, transport en communicatie, enz.).

- 4) een plan voor vorming & volksoontwikkeling.
- 5) andere programma's.
- b) Het regionaal ontwikkelingsprogramma kan uit volgende elementen bestaan:
 - 1) de oprichting van een ontwikkelingsfonds voor het Midden-Oosten in een eerste etappe en van een ontwikkelingsbank voor het Midden-Oosten in een tweede etappe.
 - 2) de ontwikkeling van een gemeenschappelijk Israëlisch-Palestijns coördinatieplan voor een gecoördineerde exploitatie van de zone van de Dode Zee.
 - 3) een kanaal van de Middellandse Zee (Gaza) naar de Dode Zee.
 - 4) een regionaal programma voor de ontzilting en andere programma's voor waterbronnen.
 - 5) een regionaal plan voor de ontwikkeling van de landbouw alsook een coördinatieprogramma voor de strijd tegen de woestijnvorming.
 - 6) de aansluiting van de wederzijdse elektriciteitsnetten.
 - 7) een regionale samenwerking voor de overdracht, distributie en exploitatie van gas, petroleum en andere energiebronnen.
 - 8) een regionaal ontwikkelingsprogramma voor het toerisme, het transport en de telecommunicatie.
 - 9) een regionale samenwerking tot stand brengen op de andere terreinen.
 - 10) beide partijen zullen hun werkgroepen van de multilaterale onderhandelingen inzetten en hun actie coördineren met het oog op een succesvolle afloop. Beide partijen zullen activiteiten aanmoedigen tussen de zittingen van de multilaterale vredesbesprekingen door en zullen alle mogelijke voorbereidende studies over de haalbaarheid en toepasbaarheid van de diverse projecten aanmoedigen binnen de verschillende multilaterale werkgroepen.

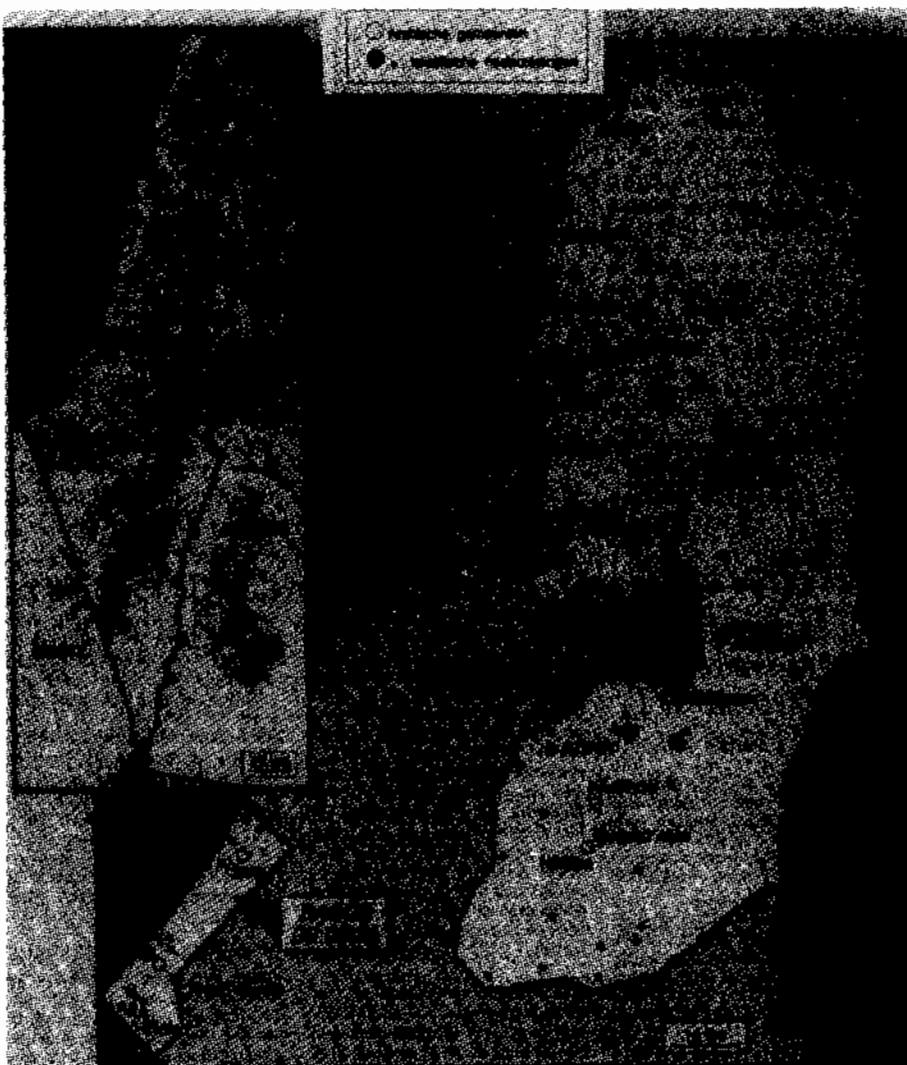
Jericho

Een van de oudste steden van de wereld. Niet ver van de Jordaan-rivier. Een stil stadje van de bezette Westelijke Jordanoever, 25 km² groot. Vroeger heeft het wel een belangrijk vluchtelingenkamp gehuisvest maar sedert de oorlog van 1967 is ook dat niet meer waar. Iedereen is toen de Jordaan overgestoken. De kampen Aïn el-Sultan en Aqabat Jabr tellen nu nog 4700 vluchtelingen, en 60 % werklozen. Zes jaar intifada is eigenlijk ook aan Jericho voorbijgegaan. We kennen de namen van steden als Jenin, Nabloes, Bethlehem. Maar in Jericho bleef het kalm. Zowat twaalfduizend inwoners leven er van landbouw, fruitteelt en wat dagjestoerisme (Jericho is een bijbelse plaats). In gans Cisjordanië leven een kleine 1.200.000 Palestijnen waarvan meer dan een derde vluchtelingen zijn.

De keuze van Yasser Arafat voor Jericho zal waarschijnlijk wel wat te maken hebben met de Allenby-brug (of Koning-Husseinbrug voor de Arabieren) die zowat zeven kilometer verder de belangrijkste verbinding vormt tussen de bezette Westelijke Jordanoever en Jordanië, waar veel Palestijnse vluchtelingen verblijven.

Anderzijds liggen er ook geen belangrijke Joodse nederzettingen direct in de buurt...

Vandaag is Jericho het symbool geworden van Arafats politiek om de eenheid van het Palestijnse territorium over Gaza en de West Bank te onderstrepen.

Het akkoord spreekt haastniet over de kolonisatie nederzettingen in de bezette gebieden. Nochtans is dit van cruciaal belang.

Buiten Oost-Jeruzalem waar 155.000 Joden waren en 153.000 Palestijnen, zijn er 144 nederzettingen in de bezette gebieden met een geschatte bevolking van 120.000. De gekendste zijn: Maale-Adoemin (15.000 inwoners), Ariel (11.000), Givat-Zeev (6.500), Kiryat-Arba (5.000), Karnel-Shomron (4.500), Emanuel (4.500), Alfel-Menashe (3.000), Oranit (2.500), Elkona (2.500) en Kadoemin (2.300). Daarbij komt wat men het "blok Goesh-Etzion" noemt, ten zuidwesten van Bethlehem met 17 kleine "gemeentes" die in totaal rond de 10.000 inwoners tellen.

Gaza

In deze smalle strook aan de Middellandse Zee (365 km², nog geen 1.2 % van België) leven zeventienhonderd-, sommige bronnen spreken van minstens achthonderdduizend mensen. Tachtig procent zijn vluchtelingen, opeengestapeld en bijeengekoekt door uitdrijvingen, oorlogen. De voornaamste 'localiteiten' zijn Gaza, Deir el Balah, Khan-Younes en Rafah.

Rapporten spreken over zeventien Joodse nederzettingen die in totaal een vier à vijfduizend Israëli bevatten. Een aantal ligt in het zuidwesten aan de kust en vormen het "blok Goesh-Katif" met Neva-Dekalim als grootste nederzetting.

Een belangrijk probleem situeert zich op het economisch vlak.

Als het BNP per inwoner voor Israël 10.878 US-dollar is, bedraagt het op de Westelijke Jordanoever 2.175 US-dollar en in Gaza 1.310 US-dollar. Er is geen infrastructuur, geen industrie.

Zoals ook in Cisjordanië is een van de andere problemen het feit dat de Israëlische nederzettingen zich goede akkergrond en vooral de toegang tot het water toeëigenen.

Er ligt in Gaza vooreerst ook een politiek probleem voor Israël, en moeilijkheden om dit bezet gebied te beheersen. De intifada (stenenopstand) kende hier vele hoogtepunten.

De actieve strijd tegen de bezetter is er intens. De repressie was er bijzonder hard. De laatste jaren is het maandenlang afgesneden geweest van de rest van de wereld, afgegrensd door het Israëlisch leger.

Afwijzing van het akkoord

Oppositie tegen Arafat

De tegenstanders van het Gaza-Jericho-akkoord menen dat alle toegevingen van de PLO komen. Daarom wordt ze nu inderdaad als enige vertegenwoordiger van het Palestijnse volk erkend door Israël.

Er zijn verschillende organisaties en partijen die het akkoord afwijzen, maar ook belangrijke figuren uit de Fatah-organisatie zelf (Arafat is de leider van de Fatah), Shafik al-Hout, PLO-leider in Libanon bijvoorbeeld.

Mensen als Farouk Kaddoemi en de dichter Mahmoed Darwich, die in het begin tegen waren verklaren vandaag, ondanks hun bezwaren, voor het wel-slagen te willen meewerken.

Er zijn een reeks organisaties die actief ageren tegen het akkoord. Onder hen zijn een paar kleinere groepen maar ook een aantal invloedrijke. Er is de Islamitische beweging Hamas die fel gekant is tegen het akkoord en het Volksfront van Georges Habach en het Democratisch Front van Nayef Hawatmeh. In Damascus werd een afwijzingsfront opgericht.

De oppositie tegen Fatah van deze groepen is niet nieuw: reeds in 1974 was er een breuk tussen Habach en Arafat over de stelling om een staat te installeren op elk stukje bevrijd Palestijns gebied. Hawatmeh was dan wel voorstander van een oplossing in etappes, waarin de

bevrijding van de Bezette Gebieden door de oorlog van 1967 een eerste stap betekende.

De belangrijkste kritiek op het akkoord 'Gaza-Jericho eerst' betreft het feit dat er geen regeling is voorzien voor de vluchtelingen van voor 1967, over het verwijderen van de Israëlische nederzettingen, en de zaak Jeruzalem.

*stemming in de Centrale Raad van de PLO
er waren 82 leden van de 107 aanwezige
stemming akkoord 'Gaza-Jericho eerst'.
83 stemden voor het akkoord 8 tegen bij
9 onthoudingen
stemming oprichting van executieve
autoriteit in Palestina met 15 tot 17 leden
benoemd door het executief comité:
68 voor 8 tegen 1 onthouding*

Het Volksfront meent dat Arafat heeft afgezien van het recht op zelfbeschikking door de bezettingstroepen nog verder toe te laten, door de veiligheid in handen te laten van Israël en de uitbating van de nationale rijkdommen aan Israël te laten. De voorwaarden die de Palestijnse Nationale Raad heeft gesteld aan de deelname aan de vredesonderhandelingen van Madrid en New York zijn overschreden, meent het Volksfront. Het is ook van oordeel dat de Palestijnse politie, die het Israëlisch leger vervangt, gewoon de 'veiligheidsrol' van de bezetter zal overnemen. Het akkoord verdeelt de Palestijnen in plaats van een stap naar zelfbeschikking te zijn.

Het Volksfront wijst nog op het gevaar voor een Palestijnse burgeroorlog, en roept op de intifadah (opstand tegen de bezetter) nog te versterken.

Tegenstand in Israël

Het akkoord werd in de Knesset (Parlement) goedgekeurd met 61 stemmen voor, 50 tegen en 8 onthoudingen. In de Likoeid partij is er wel behoorlijk wat verdeeldheid. Zelfs drie leden van de Likoeid onthielden zich bij de stemming: Ronnie Mil, gewezen minister van politie van Shamir; Assas Assad, gewezen kolonel van de veiligheidsdiensten en Meir Shitrit bekend om zijn vredesstandpunten. Deze laatste wees er op dat vele Likoeid parlementairen die nu tegenstemden zich eveneens zouden onthouden hebben of zelfs voorgestemd waren het niet dat ze bang waren uit de partij te worden uitgestoten.

De voormalige regeringspartij Likoeid blijft niettemin de voornaamste tegenstander van het akkoord 'Gaza-Jericho eerst'. Ze is voornamelijk bezorgd voor het feit dat het huidige akkoord zou kunnen leiden tot de creatie van een Palestijnse staat. Voor Likoeid is Jeruzalem één en ondeelbaar. Binyamin Netanyahu, de huidige Likoeid-leider, wenst dat het Israëlisch leger volledige verantwoordelijkheid over de veiligheid blijft behouden en dat er garanties zijn voor de Joodse kolonisten in de bezette gebieden. Hij is ook volledig gekant tegen de terugkeer van de Palestijnse vluchtelingen.

Overzicht

29.11.1947: De VN neemt het verdelingsplan aan van Palestina in twee onafhankelijke staten, een Joodse en een Arabische.

14.05.1948: Ben Gourion roept de onafhankelijkheid uit van Israël. Daarop vallen de Arabische legers de nieuwe staat binnen, zoals beslist was door de Arabische Liga onder bescherming van Groot-Brittannië.

07.01.1949: Einde van de eerste Israëlisch-Arabische oorlog. Israël controleert nu 70% van ex-Palestina. 850.000 Palestijnen moeten vluchten.

24.04.1950: Koning Abdallah annexeert Cisjordanië om samen met Transjordanië het koninkrijk Jordanië te vormen.

29.10.1956: De Egyptische president Nasser nationaliseert het Suez-kanaal waarop het Israëlisch leger, gesteund door Franse parashutisten, de Sinai binnenvalt.

28.05.1964: In Jeruzalem wordt de Palestijnse Bevrijdingsorganisatie opgericht (PLO) en wordt het "Palestijns nationaal charter" aangenomen.

05.06.1967: Israël ontketent de "zesdaagse

oorlog" en neemt Oost-Jeruzalem in, de Sinai, Gaza, Golan en Cisjordanië. Het grondgebied van Israël wordt aldus 4 x groter dan in 1949.

22.11.1967: De VN stemt resolutie 242 die de terugtrekking eist uit de bezette gebieden.

17.09.1970: "Zwarte september" in Jordanië: minstens 3000 doden in Jordaanse aanvallen tegen Palestijnse strijders, die vluchten naar Libanon.

06.10.1973: Egypte en Syrië gaan in het offensief in de Sinai-woestijn en de Golan-hoogvlakte.

13.11.1974: Eerste toespraak van Arafat voor de VN die de PLO erkent als vertegenwoordiger van het Palestijnse volk.

13.05.1975: Begin van de burgeroorlog in Libanon, na een vuurgevecht dat het leven kostte aan dertig Palestijnen in de christelijke wijk van Beiroet.

19.11.1977: De Egyptische president Sadat is de eerste Arabische leider die een bezoek aan Jeruzalem brengt. Hij zal in oktober 1981 vermoord worden.

17.09.1978: Ondertekening van het Camp-

David-akkoord tussen Israël en Egypte, waardoor Kaïro de Sinai-woestijn terugkrijgt.

14.12.1981: Israël annexeert de Golan-hoogvlakte.

06.06.1982: Israël valt Libanon binnen tot in Beiroet. De laatste Palestijnse strijders verlaten Beiroet op 3 september.

16.09.1982: 1500 Palestijnse burgers worden vermoord in de kampen Sabra en Chatila (Beiroet) door christelijke milities onder controle van Israël.

09.12.1987: Begin van de "Intifada" (opstand van de Palestijnen).

15.11.1988: De Palestijnse nationale raad kondigt in Algiers de onafhankelijke Palestijnse staat af. De raad aanvaardt de VN-resolutie 242 en de verdeling van Palestina, waardoor hij Israël impliciet erkent. De Palestijnse nationale raad verwerpt het terrorisme in al z'n vormen.

30.10.1991: Vredesconferentie van Madrid gaat van start.

29.08.1993: Officialisering van de contacten tussen Israël en de PLO.

Gaza-Jericho en Camp David

Er wordt wel eens gezegd dat het akkoord "Gaza-Jericho eerst" uiteindelijk maar een copie is van het Camp David akkoord dat in 1978 werd afgesloten tussen Sadat van Egypte, Begin van Israël en Carter voor de VS. Daarom meenden we het nuttig de vergelijking even te maken. De basis voor dit stuk komt uit *Le Nouvel Afrique Asie* van oktober 1993.

Punten van overeenkomst

Beide projecten spreken van een overgangperiode van drie tot vijf jaar alvorens de gesprekken aan te vatten over het definitieve statuut van de Bezette Gebieden. In beide teksten ook worden de onderhandelingen over de meest netelige kwesties naar later verschoven. Het gaat onder meer om de terugkeer van de vluchtelingen, het statuut van Jeruzalem en het lot van de koloniatienederzettingen. Het houden van verkiezingen is nog zo'n punt dat in beide voorkomt, alsook de graduele terugtrekking van de bezettingstroepen uit de voornaamste woongebieden en hun vervanging door lokale politie.

Nieuw

In tegenstelling echter tot de overeenkomst tussen Egypte en Israël, vijftien jaar geleden, is dit een akkoord met de Palestijnse Bevrijdingsorganisatie. De

PLO wordt dus, voor het eerst, erkend als zelfstandige partner in de overeenkomst die het geheel van de Palestijnse bevolking vertegenwoordigt, de bewoners van de bezette gebieden zowel als de vluchtelingen in zoveel landen. Door Camp David werden de Palestijnen van Gaza en de West Bank onder de voogdij geplaatst van Egypte, Jordanië en Israël terwijl ze nu, met inbegrip van de vier miljoen vluchtelingen, als zelfstandige bepalers van hun toekomst worden aanvaard.

De erkenning van de PLO houdt volgens het akkoord ook in dat met de machts-overdracht een begin wordt gemaakt nog voordat er verkiezingen zijn geweest, met name vanaf december dit jaar. Men voorziet de mogelijkheid om tijdelijk internationale troepen te stationeren tussen het door Israël ontzet gedeelte en de rest van de Bezette Gebieden. Het zijn de Palestijnen, en de PLO, die de verkiezingen zullen organiseren die voor juli 1994 moeten plaats grijpen. In Camp David waren het de Israëlische militaire

autoriteiten die de operationele controle over de stembusgang hadden.

Een verschilpunt dat wel wat weegt is ook dit: de Palestijnen van Jeruzalem zullen ook stemmen voor de Autonomie-raad.

Erkenning

Waarnemers interpreteren dit laatste element als een de facto-erkenning van het specifieke statuut van Oost-Jeruzalem als toekomstige hoofdstad van de Palestijnse staat.

Een Israëlisch columnist schrijft nog in dit verband: Israël erkent de PLO als vertegenwoordiger van het Palestijnse volk. In het internationaal recht is erkenning een daad vanwege een soevereine staat die een andere soevereine staat erkent. De wederzijdse erkenning tussen Israël en de PLO betekent niets minder dan een erkenning door de staat Israël van een soevereine entiteit die Palestina noemt, of van een staat-in-wording onder controle van de PLO.

Armali: we hebben eindelijk (onze) grond onder de voeten

Vrede hield een speciale vergadering van haar vredesraad rond het akkoord "Gaza-Jericho eerst". We nodigden daartoe Dhr Chawki Armali uit, Algemeen Afgevaardigde van Palestina. Ziehier enkele (onvolledige) notities van dit gesprek.

Dhr Armali begon met een korte historische schets waarbij hij de nadruk legt op het politiek proces waar de PLO drager van wil zijn. Hij sprak over de beslissing in 1974 om op elk stuk 'bevrijd' gebied de Palestijnse staat te vestigen. Hij sprak over de aanvaarding van de VN-resoluties waardoor de PLO ook de staat Israël erkende, en het uitroepen van de Palestijnse onafhankelijkheid. De Golfoorlog, aldus C. Armali, heeft de verdeling van de Arabische wereld verscherpt. Door druk, desinformatie en manipulatie heeft men elke politieke Arabische oplossing van het geschil Irak-Koeweit genegeerd, het resultaat is een 'atomisering', versnippering van de Arabische wereld. En de financiële problemen van de PLO vinden ook hier hun oorsprong. De Palestijnen hebben de krachtsverhouding kunnen blijven beïnvloeden dank zij de strijd van de Intifada. Maar ze bleven toch alleen staan.

Daarom heeft men in dat politiek proces, in de etappes naar een oplossing een doorbraak gezocht.

"Fundamenteel is het feit dat we eindelijk (een deel van onze) grond onder onze voeten hebben, en dat Israël zich op korte termijn (gedeeltelijk) zal terugtrekken". Belangrijk is ook dat Israël op papier zet om over de essentiële punten van het probleem te zullen onderhandelen in de toekomst, met name Jeruzalem, het recht op terugkeer voor alle Palestijnen, en de koloniatienederzettingen. Op elk van deze terreinen zijn er resoluties van de VN-Vericherheidsraad die de rechten van de Palestijnen hieromtrent erkennen en Israël opdragen zich daar aan te houden. De weg is echter nog lang. De waakzaamheid en solidariteit van de internationale gemeenschap is ook hier meer dan nodig.

"Andere punten die meer bij de Palestijnen zelf liggen is het feit dat we moeten waken over het democratisch verloop van de huidige stappen. Vooral ook moeten we vermijden dat er geweld onderling onder de Palestijnen wordt gebruikt. We moeten duidelijk zeggen dat elke oppositie haar plaats vindt, op voorwaarde dat ze het

politiek, democratisch speelt".

De goede uitvoering van het akkoord door de 'andere partij' in het akkoord, Israël dus, is cruciaal voor de verdere ontwikkeling van het vreedzaam proces naar een oplossing.

Chawki Armali roept Israël ook op om snel een aantal "signalen" te sturen naar de Palestijnen van Gaza. Zoals de arbeiders opnieuw in Israël te laten gaan werken. Het vrijlaten van de 13.000 politieke gevangenen. En de terugkeer van de bannelingen.

Dit akkoord opent een aantal perspectieven, meent hij, maar die moeten dringend geconcretiseerd worden. De internationale hulp moet snel en effectief zijn. De Europese Gemeenschap reageert positief: men heeft het over het vrijmaken van 500 miljoen ECU en men spreekt hierbij over de dagelijkse problemen als het ophalen van het huisvuil, de waterleidingen, de afwatering en riolering, de woningen, de wegen en andere infrastructuur als scholen, dispensaria, hospitalen.

■ **VERENIGDE STATEN:** President Clinton heeft het aantal immigranten bepaald dat hij in 1994 in de Verenigde Staten wil opnemen op 121.000. De burgers van de ex-Sovjetunie, deze uit de landen van Oost-Europa en van Zuid-Oost-Azië hebben deze maal de voorkeur. Op de 121.000 worden er 55.000 voorzien uit de ex-Sovjetunie en de andere gewezen socialistische landen. 45.000 worden voorbehouden voor Zuid-Oost-Azië. De andere overblijvende 21.000 plaatsen worden verdeeld onder alle regio's van de wereld.

Het zijn dus niet de armsten uit de ontwikkelingslanden die worden uitgenodigd. Het zit er dik in dat met de openheid t.o.v. de ex-Sovjetunie niet de bevordering van deze regio wordt nagestreefd. Integendeel de V.S. wil zijn deuren openen voor de wetenschappers en de technici die hun land willen verlaten. Kortom een aanmoediging van de "her-senvlucht".

■ **EUROPESE GEMEENSCHAP:** In het Europa zonder grenzen is alles mogelijk. Ook voor de mafia. Deze hebben het goed begrepen en maken er ook deftig gebruik van. Zo kwam een zaak aan het licht van export van suiker uit Nederland naar Slovenië. Zo was het tenminste vermeld op de transportbrieven maar eigenlijk werd de suiker in Italië in het zwart verkocht. Een ton suiker kost normaal op de wereldmarkt 1.300 dollar maar binnen de E.G. 2.500 dollar. Voor verzending buiten de Gemeenschap wordt dus door de E.G. 1.200 dollar per ton bijgepast. Sinds januari 1993 reisden 160 vrachtwagens met suiker - zogezegd voor Slovenië - naar Italië wat aan de mafia een bedrag opbracht van 90 miljoen dollar waarvoor de Europese burger mag opdraaien.

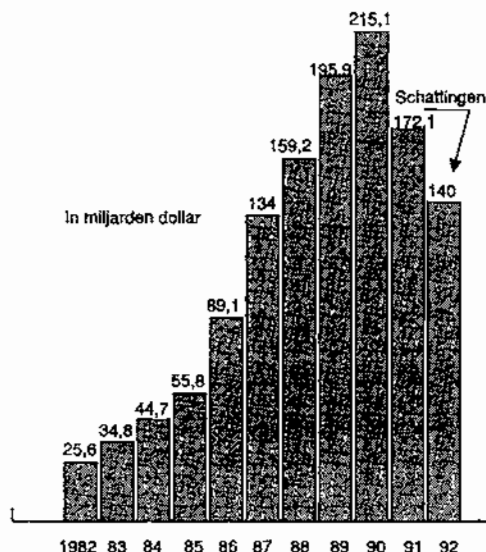
■ **VERENIGDE STATEN:** Het Amerikaans Kongres heeft op 30/9, op voorstel van Clinton, de wet voor hulp aan de Derde Wereld goedgekeurd voor 1994 en dit voor een bedrag van 13 miljard dollar. (In verhouding tot vorig jaar daalde dit bedrag met 900 miljoen dollar). Van deze hulp gaat, rekening houdende met de recente gebeurtenissen in Moskou, 2,5 miljard dollar naar Rusland. Israël en Egypte ontvangen het zelfde bedrag als vorig jaar d.w.z. 3 en 2,5 miljard dollar. Voor de verwezenlijking van Palestijnse projecten in de bezette gebieden wordt... 25 miljoen dollar uitgetrokken. Afrika ontvangt in zijn geheel 874 miljoen dollar en de overige landen van Oost-Europa 390 miljoen dollar. Is deze aangekondigde verdeling geen bevestiging van de dubieuze Amerikaanse buitenlandse politiek?

■ **TROPISCHE BOSSEN VERDWIJNEN:** Ondanks de met veel omhaal vorig jaar voorbereide en georganiseerde wereldkonferentie te Rio o.m. over de regenwouden, komt de F.A.O., de voedselorganisatie van de V.N. tot de vaststelling dat tussen 1981 en 1990 niet minder dan 150 miljoen hectaren bos verdwenen zijn. De belangrijkste verliezen werden genoteerd in Latijns-Amerika en de Caraïben, (7,4 miljoen hectaren per jaar), Afrika (4,1 miljoen), Azië en de Staten van de Pacific (3,9 miljoen). Als land werden Brazilië en Indonesië het meest getroffen met onderscheidelijk 3.670.900 en 1.212.000 ontboste hectaren tijdens dezelfde periode. Daartegenover werden slechts 43,8 hectaren bomen gepland waarvan, volgens de FAO, 30,7 met succes. Het rapport van de FAO wijst er op dat zo de vernietiging van de bossen verder gaat volgens het huidige ritme er aanzienlijke biologische rijkdommen zullen verdwijnen. Het voegt er echter aan toe dat een van de belangrijkste oorzaken van het verdwijnen van de tropische bossen de grote armoede van de bevolking is. "Hoe kan men verwachten, zegt Eduardo Souma,

directeur generaal van de FAO, dat mensen die verhongeren bossen gaan beschermen voor de komende generaties wanneer hun onmiddellijk bestaan bedreigd is". (ads)

■ **NASA:** In 1984 gaf President Reagan de NASA de opdracht het onderzoek aan te vatten om een ruimtestation in een baan om de aarde te brengen. Het station kreeg de naam Freedom en allerlei studiegroepen en commissies gingen aan 't werk. Duizenden rapporten werden geschreven en omdat de plannen altijd duurder uitvielen werden ze stelselmatig herzien en ingekrompen. Tien jaar later is echter helemaal geen plan meer en kan men opnieuw van voren af herbeginnen. Freedom is voorlopig Alpha geworden maar men er is het nog niet over eens want er werd een commissie aangesteld om de definitieve naam voor het station te kiezen. Ondertussen werden 11 miljard dollar uitgegeven (ruim 350 miljard Belgische frank). Een bomgeld die in de V.S. wel aan nuttiger zaken, ten dienste van de bevolking, had kunnen besteed worden. Of niet? (ads)

De rijke landen investeren minder in het buitenland

De crisis laat zich wereldwijd voelen. Sinds drie jaar investeren de leden van de Organisatie voor Economische Ontwikkeling en Samenwerking (OESO) (de 25 rijkste landen) steeds minder buiten hun grenzen. In 1990 hadden de landen van de OESO nog 215,1 miljard dollar geïnvesteerd. Het daarop volgende jaar viel dit terug tot 172,1 miljard dollar. In 1992 wordt voorzien dat deze nog slechts 140 miljard dollar zou bereiken hebben, d.w.z. hetzelfde bedrag als 1987.

Deze terugloop, die in bijzonder betrekking heeft op de Verenigde Staten en Japan, is des te verassender omdat deze volgt op een periode - de tachtiger jaren - waarin een merkelijke toename van de investeringen van de OESO-landen te noteren viel. Tussen 1982 en 1990 werden de investeringen vermenigvuldigd met acht. (ads)

■ **BELGIË:** In het parlement werd een commissie samengesteld die een onderzoek moet instellen naar de legeraankopen van de voorbije twintig jaar. Deze commissie besliste haar werk te beperken tot de 38 dossiers waarmede meer dan één miljard frank gemoeid was. Alles goed en wel maar alle aankopen van minder dan een miljard zijn ook geen klein bier.

De commissie zal in principe zes maanden lang werken. De eerste weken zoekt ze zich een weg in de procedures van aankoop. We zijn benieuwd wat hier aan het licht komt.

■ **VERENIGDE STATEN:** Maandag 4 oktober deelde het Amerikaans Bureau voor statistieken mee dat met 36,9 miljoen armen in 1992 de V.S. zijn hoogste niveau bereikt heeft sinds dertig jaar. Zowat 1,2 miljoen Amerikanen zijn, als gevolg van de verder durende recessie, de rangen van de armen komen verwoegen. De werkloosheid bedroeg eveneens gemiddeld 7,4 % van de actieve bevolking tegenover 6,7 % in 1991. Voor het jaar 1992 werd het bestaansminimum bepaald op 14.335 dollar (± 460.000 fr.) voor een gezin van vier personen en 7.143 dollar (± 230.000 fr.) voor den alleenstaande.

Clintons bewapening en strategieën

Na een periode van uiterlijke windstille, tijdens dewelke de Clintonploeg zich blijkbaar in administratie en beheer van Washingtons politiek kluwen ingewerkt heeft, komt de nieuwe president met grote plannen naar buiten. Eerst was er het gewaagde belastingsplan, dat hij slechts met de stem van zijn vice-president, Gore, door het kongres kon sleuren. Nu zijn er de hervormingsplannen van en voor de ziekteverzekering.

De 'stille' defensieplannen

Waar heel wat minder ruchtbaarheid aan gegeven wordt zijn Clintons buitenlandse - en defensiepolitiek. Het nutteloze bombardement op Bagdad en het blijvend optreden in Somalië, nu onder VN-vlag, bewijzen dat hij internationaal eerder de Reagan-Bush lijn volgt.

Het ontstaan van het eerste Palestijns-Israëliësch akkoord en de overeenkomst in Zuid-Afrika kunnen voor een groot deel op de rekening gezet worden van binnenlandse en regionale evoluties, waar Europa op zijn minst een even grote rol in gespeeld heeft als de VS. Het feit dat Clinton er als de kippen bij was om ook rond deze gebeurtenissen een mediashow op te zetten, verwijst ook eerder naar het verleden. Denken we maar aan de Camp David-akkoorden en zijn eigen installatie.

Op het vlak van defensie moesten we het nog altijd stellen met Clintons verkiezingsprogramma. Begin dit jaar stelde hij een vaag begrotingsplan op voor 5 jaar defensie. (zie tabel) Het is echter pas op 1 september dat Clinton invulde wat er met het begrotingsgeld zou betaald worden. En dat blijkt, met de nieuwe strategieën, hoger te liggen dan verwacht.

Defensiebegrotingsplannen in miljard dollar

fiscaal jaar	Bush	Clinton
1994	284,4	277,7
1995	284,3	272,6
1996	284,6	264,9
1997	285,5	249,1
1998	289,0	252,7

Winnen

Het uitdrukkelijke doel is genoeg materiaal en manschappen te behouden om terzelfdertijd 2 oorlogen van de omvang van de Golfoorlog te kunnen voeren en daarbij nog genoeg reserves over te houden om 2 zogezegde "vredesvolle" interventie-operaties uit te voeren.

Met het stijgend aantal slachtoffers, zowel in Somalië als in Bosnië, wordt Clinton gekonfronteerd met een groeiende publieke opinie die een terugtrekking eist.

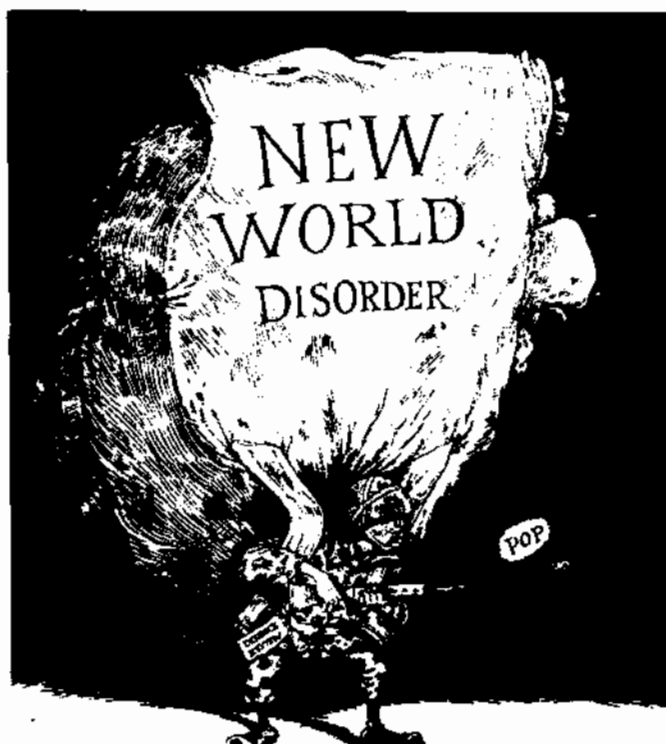
Minister van Buitenlandse Zaken, Warren Christopher, nationale Veiligheidsadviseur, Anthony Lake en VN-ambassadrice, Madeleine Albright, zitten met de president rond de tafel om "objectieve criteria" uit te werken om de Amerikaanse militaire aanwezigheid en interventie, waar ook ter wereld, te verantwoorden. Eerder dit jaar leek het Pentagon, het Amerikaanse militaire hoofdkwartier, oren te hebben voor de nieuwe militaire doctrine, uitgedokterd door vertegenwoordiger Aspin. Zij bestond uit het

"vlug" winnen van een oorlog, terwijl in een andere oorlog stand moest gehouden worden tot de versterkingen uit de gewonnen oorlog ook daar het pleit in Amerikaans voordeel beslechten. De doctrine werd "win-hold-win" (winnen-standhouden-winnen) gedoopt. Het scenario waaraan gedacht werd was Korea en de Golf.

Maar de politieke haviken en het Pentagon vonden dit toch te weinig glorievol. Met de jongste beslissingen rond Somalië lijken ze, samen met Clinton, vooral het winnen te beogen. De doctrine werd in "win-win" (winnen-winnen)-termen herschreven. Zij is erop gericht 2 oorlogen terzelfdertijd te winnen. Zowel de Pax Americana als Clinton zijn niet geneigd zich met een onsuksesvolle terugtrekking tevreden te stellen. Enkel terug na een overwinning stelt de nieuwe strategie voorop, die in Somalië voor het eerst uitgetest wordt.

De harde werkelijkheid

Nu alles ingevuld is en de grootste lijnen

Nieuwe wereldwanorde
The Independent (Londen)

getekend zijn, blijkt Clinton 20 miljoen dollar méér nodig te hebben dan oorspronkelijk gepland. (zie tabel)

Waarschijnlijk daarom is de uiteindelijk geplande troepensterkte in het vage gelaten. Eerdere uitspraken hadden het over 1,4 miljoen. De regering Bush verzag 1,6 miljoen soldaten. Vandaag telt de Amerikaanse troepenmacht nog 1,7 miljoen man. Het ziet er naar uit dat Clinton dus wel degelijk zal afslanken, maar dan wel zeer berekend naar de Pax Americana en de win-strategie toe.

Tegen 1999 zal het leger wereldwijd van 14 naar 10 actieve divisies teruggebracht worden en van 8 tot 5 reservedivisies. In Europa zal het aantal manschappen van 150.000 naar 100.000 verminderen, terwijl de 2 bestaande legerbrigades en de luchtgevechtseenheid in Zuid-Korea zullen behouden blijven.

De beperkte afslankingen

De luchtmacht zal van 28 eenheden op 20 terugvallen, 13 actieve en 7 reserve. De zeemacht, het kruim van de snelle

interventiemacht, zal daarentegen in 1999 174.000 manschappen tellen. Bush had er daar maar 159.000 gepland.

Ook geen enkel vliegdekschip moet ingeleverd worden, wel 55 oppervlakteschepen en onderzeeërs. Het aantal aanvalsonderzeeërs zal van 81 naar 55 teruggeschroefd worden, later misschien zelfs tot 45. Het is immers duidelijk dat de nieuwe "vijanden" minder gesofistikeerde duikboten tellen dan het ex-Warschau-pakt.

Toch wordt de bouw van een 3de *Seawolf*-kernduikboot (2,4 miljard dollar het stuk) gepland, één meer dan oorspronkelijk voorzien. Die verandering gebeurde louter om de 2 scheepsbouwwerven die zulke onderzeeërs bouwen, in Connecticut en Virginia, draaiende te houden.

In totaal worden op die manier slechts 2 grote ontwikkelingsprogramma's geschrapt. Er is het multi-funktionele gevechtsvliegtuig, waarvan de ontwikkeling feitelijk nog moest beginnen, en de AF-X aanvalsbommenwerper voor de zeemacht, die de oudere A-6 Intruder moest vervangen. Daartegenover staat dat de F-18 gevechtbommenwerper voor de zeemacht zal verbeterd worden en het controversiële F-22 Stealth gevechtsvliegtuig verder zal ontwikkeld

worden. De F-16 productie zal in 1995 stoppen.

De nucleaire verfijning

Een tweede Clinton-plan heeft het over de kernmacht. Volgens *The Economist* van 4.9.93 zal die studie waarschijnlijk een nucleaire sterkte van 18 Trident onderzeeërs, 500 intercontinentale Minute-3 raketten, elk met 1 kernkop, ongeveer 94 B-52 en 20 B-2 Stealth bommenwerpers voor het jaar 2000 aanbevelen.

Zowel de B-2 als de B-1 zou tot conventionele bommenwerper omgebouwd worden.

Het Strategic Defence Initiative (SDI) of Star Wars, het paradepaardje van de dolgedraaide Reagan, wordt over de volgende 5 jaar van 38 miljard naar toch nog 18 miljard afgeslankt. Drie miljard zou aan de "verdediging van het nationaal grondgebied" besteed worden. De rest zou naar de tactische SDI-atoomwapens gaan.

Maar ook de vrijgekomen financiën zouden voor een groot deel precies naar die atoomwapens met een kleinere reikwijdte, geïnstalleerd op zeeschepen, gaan. Op die manier kunnen ze immers

vlug ter plaatse gebracht worden en ook ingezet worden tegen niet-kernmogendheden. Tegen die zogezegde nieuwe "vijanden" klopt de afschrikingsstrategie met de vroeger, zwaardere atoomwapens, immers niet meer. De Golfoorlog heeft op dit vlak reeds niet enkel de vlugge interventiestrategie, maar ook die "taktische" wapens (zoals de kruisraket), uitgetest.

Besluit

Ondanks Clintons mooie woorden voor de VN, ziet het er dus naar uit dat hij wel de andere landen de atoomwapens wil afraden, maar zijn eigen kernmacht heel bewust verlijnt. Met Clintons defensieplan wordt wel financieel afgeslankt, maar anderzijds heel duidelijk het militaire luik van de Pax Americana uitgebouwd. Ook Clinton wil dat de VS waar ook ter wereld militair kan tussenkomen, ofwel onder het mom van de versteviging van de democratie, al dan niet onder VN-vlag, ofwel onder de noemer van zogezegde vredesvolle en humanitaire interventie. Het sterkste imperialisme van de wereld blijft dus ook militair gevaarlijk.

L. Bollaert, 10.10.93

Waar vijftienjarigen al doden... en waar er dan ook kogelvrije vesten voor kinderen te koop zijn!

Eigenlijk zijn de VS een reusachtig privé arsenaal. Het verschijnsel is zo oud als het land. We mogen wel zegen dat het laagje cultuur werd gepopulariseerd door het boek, inzonderheid het stripverhaal, maar vooral toch door de film. Alhoewel het daarin over volwassenen gaat, zoals veedieven of andere gangsters is er sinds enkele jaren verandering in gekomen want, ook jongeren zijn er de "helden".

Het is dan ook niet te verwonderen dat in de realiteit jongeren, soms nog kinderen, er op uit zijn om een pistool of een stengun te bemachtigen. Dit is een kwaad dat verder gaat dan het afleveren van een wapenvergunning aan minderjarigen.

De zwarten zijn de eerste slachtoffers, maar toch moeten alle jongeren in sommige grote steden leven met een extreme gewelddadigheid. In het november-december nummer van "Society" schreef mevrouw Rose Washington hetgeen volgt: "Ik ga een studie realiseren voor de "Commission of Juvenile Justice" te New-York. Reeds 75% volwassenen hebben een persoon in hun nabijheid weten gekwetst of gedood worden... Al 30% hebben zelf kogelwonden of dolksteken gekregen. Dat zijn hogere cijfers dan die men in de Gazastrook en Cisjordanië noteert of in het oorlogsgebied van Bosnië!!"

Noch de kleine steden, noch de landelijke gemeenschappen zijn er van gespaard gebleven. In Iowa, gelegen in het landelijke Middle-West, dragen 23% van de scholieren wapens volgens de gegevens van het staatsdepartement

voor opvoeding. Het "American Federation of Teachers" bevestigt dit met wel honderdduizend voorbeelden.

De socioloog Terry Williams die daar al meer dan 15 jaar in dit gebied werkzaam is, is daar zeer bezorgd over: "Toen ik in Mississippi als kind school liep, werden er in de school opstootjes georganiseerd. Men vocht er met het blanke wapen zoals in de film "Blackboard Jungle". Vandaag nog, vanmorgen heb ik een jongen gezien die een 9 mm half-automatisch pistool in zijn boekentas meedroeg om zich te beschermen... Het is een slechtere toestand dan in de jungle!!"

We mogen dan ook gerust gewagen van een soort burgeroorlog. Een aanstekelijke angst heeft alle lagen van een maatschappij in volle verwarring, aangetast. Die angst heeft zich ook van de kinderen meester gemaakt. Voor zichzelf spre-

kende statistieken liegen er niet om. In 1986 werden er 1480 moorden gepleegd in Miami (Florida) tegen 16 te Manchester (Engeland). Toch waren 70% van de moorden, verkrachtingen en gewapende overvallen het werk van jongeren tussen de 14 en de 24 jaar!

Erik Larson, zelf wapenhandelaar, onthoudt er zich niet van om het hele systeem te beschuldigen. In de VS zijn er 245.000 wapenhandelaars, die in het bezit zijn van een licentie die ze zonder veel moeite noch garantie bekwaamen. Er zijn slechts 400 inspecteurs voor het ganse land.

De machtige "National Rifle Association"

Dit is een vuurwapenlobby die angstvallig waakt over haar belangen. In de voor-gevel van haar hoofdkwartier te

Washington staat de volgende tekst gegraveerd: "Het recht voor het volk om een wapen te bezitten en te dragen is een onaantastbaar recht."

Peter Reinharz, procureur van "Family Court" zegt verbitterd: "Ik zie zoveel jongeren die door toeval criminelen zijn geworden, omdat ze onbekwaam waren om te weerstaan aan de minste woede-opwelling. Wij hebben de verdwijning van de traditionele familie aanvaard. Welnu, wij oogsten nu de levenswijze van het anti-traditionele. Tijdens mijn twaalfjarige loopbaan heb ik nog geen enkele niet getroffen familie ontmoet. Ook een andere zaak baart me zorgen. De "Rambo's" die voor mij verschijnen worden steeds maar jonger."

Rose Washington in de "Society": "De straatkinderen dragen een masker tijdens hun dolle woedeaanvallen, want ze voelen zich verlaten. Ze zijn hard en zonder mededogen, zowel voor de anderen als voor zichzelf. Wat is onze taak? We moeten ze trachten aan te leren om hun woede uit te drukken op een andere manier dan met een revolver. Als men 14 is kent men nog niet de waarde van het leven en ze geloven dat ze onkwetsbaar zijn. De dood is een spel en ze graven zich in als konijnen. Uiteengerukte families, éénoudergezinnen? Erger nog, veel ouders zitten zelf in de cel of zijn dood. De opvoeding tot

ruwheid begint in de familie. De jongeren hebben hun afgedreigde moeder en andere familieleden zien neerslaan of doden." Tot daar Rose Washington. Analphabetisme van ongeveer 25 miljoen Amerikanen gaat samen met armoede. Zeer talrijk zijn de jongeren die nooit een dagblad lezen of degelijke kwaliteitsfilms zien. Eerder kennen ze wel de pornocasettes, wat een recent verschijnsel is. Het zijn dan ook jongeren die zich vooral schuldig maken aan seksuele aanvallen ten overstaan van kinderen. Zelfs meisjes blijven niet achterwege om kleine jongens aan te randen, bevestigde een directeur van een kinderkliniek.

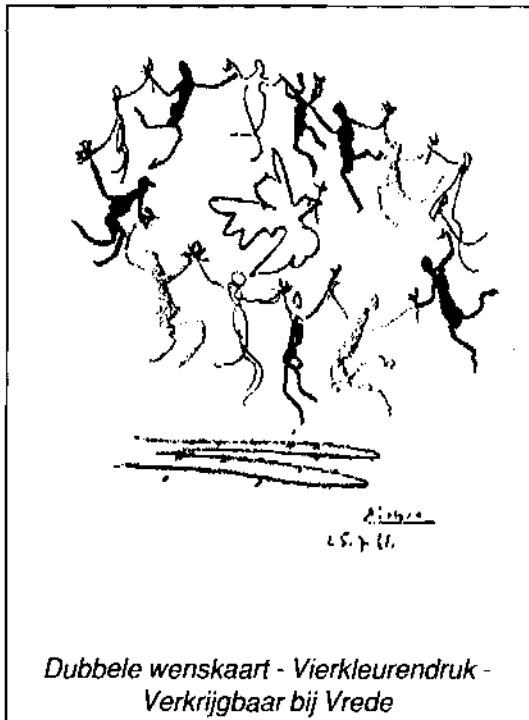
Het Amerikaans Congres

Eindelijk, in augustus van dit jaar, heeft de Amerikaanse overheid een campagne ingezet tegen geweld op het kleine scherm. Paul Simon, democratisch senator van Illinois heeft zestig dagen tijd gegeven aan de verantwoordelijken van de televisie om het kleine scherm te zuiveren van geweldtonen. Dit gebeurde tijdens een vergadering te Los Angeles. De senator dreigde ermee dat het Congres ernstige maatregelen zal nemen indien er geen gevolg zou gegeven worden aan de geëiste zuivering. Hij nam geen blad voor de mond met de woorden: "Indien zou blijken dat

een deel van de industrie geld verkiest en daardoor zijn verantwoordelijkheid ontloopt, dan zal dit niet onopgemerkt blijven in Washington." De bonzen van de televisieketens ABC, CBS, FOX en niet te vergeten Jack Valenti, president van de "Motion picture association of America", het beroepssyndicaat van de kaders van Hollywood, waren toen aanwezig. Onder de ruim 700 aanwezigen waren ook de produktieleiders en de scenaristen van de kabeltelevisie. Volgens universitaire navorsingen bestaat er een duidelijk verband tussen geweldtelevisie en kriminaliteit. De senator stelt dan ook voor om een consultatieve raad op te richten, die geweld op de televisie zal rapporteren. Die zou dan als onafhankelijk bewaker van het kleine scherm dienen te fungeren. De tegenstanders van deze campagne beroepen zich op de vrijheid van expressie en nemen het woord censuur in de mond. Wat ons eigen land betreft, Binnenlandse Zaken en Justitie zouden de handen in elkaar dienen te slaan om ook bij ons het kleine scherm te zuiveren van alle geweldfilms. Ons milieu bestaat niet alleen uit zuivere lucht, water en gronden, maar ook en niet in het minst, uit zuivere geesten, afkerig van geweld.

René Van Nerum

Bron: Le Monde diplomatique

Dubbele wenskaart - Vierkleurendruk -
Verkrijgbaar bij Vrede

4 voor 100 fr. + 15 fr. port

Boeken

Moyen-Orient - Les dossiers de la paix.

In dit Grip-dossier geeft Pascal Fenaux ons een bijzonder interessant overzicht. Hij begint met een stuk geschiedenis, om dan snel naar de 'vredeconferentie voor het M.O.' te stappen, waarna hij dieper ingaat over de probleemsituaties: grondgebied, bewapening, economische ontwikkeling, water, de vluchtelingen, de nederzettingen. Bijzondere aandacht wijdt hij hierbij ook aan het demografisch aspect. Allemaal onderbouwd door documenten en tabellen. Uitstekende literatuur om de huidige stand van zaken beter te kunnen begrijpen.

Les dossiers du Grip (Rue Van Hoorde 33, 1030 Brussel), nr. 175-176, nov.-dec. 1992, 127 blz., 445 fr.

Memento défense-désarmement 1993 - L'Europe et la sécurité internationale.

In dit jaarwerk is er uiteraard heel veel aandacht voor Joegoslavië. Bernard Adam uit zich bijzonder kritisch over de houding en rol van de pers bijvoorbeeld. Hij zegt dat z'n verwondering groot was bij het vinden van cijfers die zeggen dat de Serviërs in Bosnië, die meestal buiten de steden woonden, 64 % van de gronden in wettelijke eigendom hadden reeds lang voor het huidige conflict. Maar niemand schrijft daarover. Ook de rol van de internationale gemeenschap (rond de erkenning b.v.) krijgt aandacht. Verder staan in dit lijvig boek een reeks bijdragen over de atoombewapening, de restructurering van de legers, de veiligheidsinstellingen in Europa en tenslotte cijfergegevens rond de wapenindustrie in Europa, VS en Japan.

Verskillende delen van het boek lijken me absoluut interessante lectuur voor elke vredesmilitant, andere delen zijn dan al behoorlijk 'specialistisch', maar daar dient zo'n jaarboek natuurlijk voor.

Les dossiers du Grip, nr. 179-181, jan-mei 1993, 394 blz., 995 fr.

De verzwegen burgeroorlog

Nagenoeg twee maand lag er het normale leven stil toen in juli 1988 bekendgeraakte dat er in de enclave Nagorno-Karabach een gewapend konflikt uitgevochten werd tussen Armeniërs en Azeri's.

De enclave wordt vooral door Armeniërs bewoond.

Nagorno-Karabach wordt beschouwd als een symbool van het Armeens nationalisme en van de Armeense overlevingsstrijd in dit gebied.

Het konflikt is sindsdien uitgegroeid tot een regelrechte burgeroorlog en duurt tot vandaag voort. De burgeroorlog wordt meer en meer uitgevochten buiten de enclave door de terreinwinst van de Armenen.

President Aboellaz Elicebey heeft sinds juni 1993 Azerbeidjan verlaten.

Bij recente verkiezingen, in oktober '93, werd Haydar Alijev tot nieuw president verkozen. Azerbeidjan is opnieuw toegetreden tot het GOS (Gemenebest van Onafhankelijke Staten) waartoe ook Armenië behoort.

Kaukasië

Kaukasië is een gebied tussen de Kaspische - en de Zwarte zee.

Het omvat Armenië, Azerbeidjan en Georgië.

Het zuiden grenst aan Turkije en Iran.

Armenië is op 21 september 1991, na een referendum, geproklameerd als onafhankelijke staat. Het behoort tot het GOS.

Ook Azerbeidjan werd na de instorting van de Sovjetunie, in december 1992, onafhankelijk.

Twee republieken in de Kaukasus.

Onder de 3,2 miljoen inwoners van Armenië, met een oppervlakte van 29.800 km², leven ongeveer 2,2 miljoen Armeniërs. Hoofdstad is Jerevan.

In Azerbeidjan met 7 miljoen inwoners en een oppervlakte van 86.600 km² leven 70 % Azerbeidjanen of Azeri's met 8 % Armenen en 5 % Russen. Hoofdstad is Bakoe aan de Kaspische zee. Azeri's spreken een Turkse taal en zijn de oorspronkelijke bewoners van Azerbeidjan.

In Azerbeidjan ligt de enclave Nagorno-Karabach met 188.000 inwoners waarvan 143.000 Armeniërs en Azeri's. Hoofdstad is Stepanakert. De enclave wordt sinds 1923 bestuurd door Azerbeidjan.

Ook Nachitsjevan (grenst aan Iran) is een autonome republiek die deel uitmaakt van Azerbeidjan.

In en rond de enclave Nagorno-Karabach wordt door Armeniërs en Azerbeidjanen sinds 1988 slag geleverd.

Hoog Karabach

Nagorno (= hoog) - Karabach is voor Armenië een symbool van nationalisme door de Armeense overlevingsstrijd sinds de 7de eeuw voor onze tijdrekening.

Achtereenvolgens zagen ze Byzantijnen, Arabieren, Mongolen, Perzen, Turken en tenslotte Russen onder het tsarisme dit Armeens gebied inlijven.

In 1813 erkende Perzië het Russisch gezag over Karabach en 15 jaar later ook over Nachitsjevan. Na de Turks-Russische Krimoorlog (1877 - 78) werden de Armeense scholen en bibliotheken er gesloten.

In 1903 werden de bezittingen van de Armeense kerk door de tsaren gekonfiskeerd.

In 1918 werd de republiek Armenië de eerste onafhankelijke Armeense staat sinds de middeleeuwen.

Armenië werd in 1920 tot Sovjetrepubliek geproklameerd.

Deze proklamatie was merkwaardig omdat het Turks bewind van Atatürk (Moestafa

Kemal) de erkenning van de Armeense onafhankelijkheid had ingetrokken tot Nachitsjevan een autonome republiek was en zowel de kommunisten als de dasnaks Armenië tot Sovjetrepubliek uitriepen.

De dasnak was een in 1890 opgerichte nationalistische Armeense politieke partij. Ondanks zijn annexatie bij Azerbeidjan is Nagorno-Karabach een Armeens botwerk gebleven.

De Armeense eisen rond Nagorno-Karabach zijn een oud zeer. In 1927 vroegen bolsjevieken, mensjevieken, de dasnak en andere de transfer van Karabach naar Armenië.

Sinds 1988 wordt de toestand er steeds grimmiger omdat Armeniërs en Azeri's er een regelrechte oorlog uitvechten, dit aan de rand van Europa.

Bloedbad

In februari 1992 werd gewaarschuwd voor een bloedbad omdat Azerbeidjaanse strijdkrachten wapens voor massavernietiging dreigden in te zetten.

Armeense militieën werden ervan beschuldigd Azerbeidjaanse dorpen aan te vallen en Azeri's in 't wilde weg om te brengen.

Sinds het konflikt uitbrak zijn er meer dan duizend doden geteld.

Rusland blijkt niet geneigd deze brand te blussen!

Hoe Iran en Turkije zullen reageren blijft een vraagteken. Armeniërs en Turken leven sinds eeuwen in een slechte verstandhouding. Herinner de massale uitroeiing (genocide) van Armeniërs in 1915.

De Kaukasus is een haard van onrust geworden die verder uit de hand kan lopen met internationale gevolgen!

Door de verhevigde strijd stroomden in maart 1992 duizenden Azerivluchtelingen uit Nagorno Karabach, Aydam een stad 5 km ten oosten, Azerbeidjan binnen.

De toenmalige Turkse premier Demirel maakte op 13 maart 1992 een wapenbestand bekend. Islamitische fundamentalisten eisten militaire steun voor de Azeri's.

Azerbeidjan

Azerbeidjan heeft met Iran een grens van 800 km gemeen. De inwoners van Azerbeidjan zijn voor het merendeel islamiet (sjiitische moslims). De militante islam heeft er met de komst van de ondertussen overleden ayatollah Ruhollah Komeini zijn intrede gedaan.

Iraanse Azeri's kijken naar hun Azerbeidjaanse lotgenoten waarbij voor Iran de vrees bestaat voor een mogelijke hereniging. Ze zijn gescheiden sinds 1920. Men schat dat er zes miljoen Azeri's in Iran leven!

Azeri's zijn in grote getale op de vlucht geslagen, naar schatting 58.000, sinds de Armeense opmars in april '93.

Alle bemiddelingspogingen te spijt gaat de strijd onverminderd verder. Mogelijk hebben ondertussen 15.000 mensen het leven verloren en werden nagenoeg één miljoen Azeri's uit hun huizen verdreven. Nagorno-Karabach is bijna volledig in handen van Armeense troepen evenals het hele gebied tussen Armenië en Karabach.

Het spanningsveld groeit omdat de gedachte van een Groot-Armenië veld wind doordat een groot deel van centraal-oost Azerbeidjan (Agdam tot Barda) dreigt ingenomen te worden.

Ook het zuiden wordt bedreigd.

De Armeniërs hebben vandaag (okt. '93) de enclave Nagorno Karabach in handen.

Daarbij is er in Azerbeidjan een politieke crisis uitgebroken. Een ander hoofdstuk, zeker met gevolgen voor de verzwegen burgeroorlog waar slachtingen en gruwel dagelijkse kost zijn.

De veiligheidsraad van de Verenigde Naties eiste op 30 juli 1993 de onmiddellijke en onvoorwaardelijke terugtrekking van de Armeense troepen uit Azerbeidjan samen met een staakt het vuren. Zonder gevolg: de Armeniërs rukken verder op.

Turkije en Iran drukken hun bezorgdheid uit en sturen signalen om het konflikt te beëindigen.

Petroleum, een olierijkdom in de Azerbeidjaanse grond is niet totaal vreemd aan de konfliktsituatie. Er is ook het olie-transport via Turkije dat onzeker wordt. De Amerikanen, zijn erg actief in een deel van Transkaukasië, bij de oliewinning. In Azerbeidjan delen ze in een kartel om de oliebronnen in de Kaspische zee te exploiteren.

Er is in een pijplijn voorzien die loopt via Georgië naar Turkije.

Op 20 augustus 1993 roept een gewezen legerofficier Talysi-Moegansk (in Azerbeidjan), een gebied in het zuid-oosten (aan de Kaspische zee) met als belangrijkste stad Lenkoran, uit tot onafhankelijke republiek. De officier is Aliakram Goembatov en behoort tot een kleine etnische Talisj-groep.

Iran en Turkije

Begin september 1993 raakt bekend dat Iran (3 sept.) troepen samentrekt aan zijn grens met Azerbeidjan. Een indrukwekkende troepenmacht. Iran kiest de zijde van Azerbeidjan.

Ook Turkije bereidt zich voor (6 sept.) om troepen naar het grensgebied te brengen. Wordt de enclave Nachitsjevan de inzet? Turkije heeft sinds 1921, op basis van een grensakkoord met de toenmalig SU een recht op toezicht op Nachitsjevan. Het blijft bij waarschuwingen.

Bepaalde bronnen suggereren dat diverse Russische fracties zowel Armeniërs als Azeri's bewapenen?

Vandaag lijden de Azeri's nederlaag na nederlaag. Nagenoeg 20 % van het Azeri's grondgebied is in handen van Armeniërs.

Bedenkingen

Het konflikt is meer etnisch dan godsdienstig gekleurd.

Het gaat over grondgebied en belangen. Turkije en Iran hebben er alle belang bij te voorkomen dat het konflikt overslaat naar hun grondgebied en gedragen zich als dusdanig.

Over de Armeense motieven zijn de meningen verdeeld. Er is sprake van het Armeens nationalisme met de droom van een groot Armeens rijk.

Mogelijk streeft Jerivan naar een sterke onderhandelingspositie over Nagorno-Karabach. De enclave wordt sinds 1920 erg stiefmoederlijk behandeld en de sociale verhoudingen zijn er niet erg op verbeterd.

Herinner dat president Aboelfaz Elicebey, als leider van het Ultranationalistisch volksfront, in juni 1992 alle banden met Rusland en het GOS verbrak. Hij verblijft nu als balling in Nachitsjevan.

De nieuwe president is Haydar Alijev voormalig (in 1967) hoofd van de KGB en lid van het politbureau.

Het hoofdtijde van zijn beleid is de economie d.w.z. de export van olieproducten. Voor 1992 kan hij een positieve handelsbalans voorleggen. Tevens worden westerse oliemaatschappijen aangetrokken voor de exploitatie van nieuwe olievelden.

Armenië en Azerbeidjan behoren tot de negen landen rond de Zwarte Zee die pogen een economische gemeenschap te vormen (okt. '93).

Een idee van de gewezen Turkse president Turgiet Ozal!

Een economische gemeenschap met Turkije, Bulgarije, Griekenland, Roemenië, Rusland, Oekraïne en Georgië die ongeveer 300 miljoen inwoners omvat en het EG-model als voorbeeld neemt.

Gelet op het verdrag over konventionele strijdkrachten in Europa (CFE) komt Rusland in bepaalde moeilijkheden wat zijn slagkracht in de Kaukasus betreft. Het zou ten andere meer tanks en artillerie willen aanvoeren in het spanningsveld rond de Kaukasus dan overeengekomen in het CFE akkoord.

Ondertussen kwamen de Kaukasische leiders van Armenië (Levon Terpetrosjan) en Azerbeidjan (Haydar Alijev) in Moskou op 9 oktober 1993 tot de instemming dat het behoud van de aanwezigheid van Russische troepen een faktor van veiligheid en stabiliteit moet zijn.

Zullen hierdoor de wapens zwijgen en de onderhandelingen starten?

Eeuwenoude vetes zorgen ervoor dat Kaukasië (en Transkaukasië) een konfliktsoort is waarbij diverse Kaukasische, Turkse, Slavische en Iraanse minderheden al generaties met elkaar overhoop liggen.

Een ingewikkelde etnische en taalkundige puzzel!

William de BRUYN
12 oktober 1993

Europa zoals het is

Een boek dat iedereen moet lezen. Een andere kijk op Europa. Ter kennismaking publiceren we hier een uittreksel uit het "woord vooraf" van Europarlementslid Lode van Outrive.

Als lid van het Europees Parlement kan ik mij grotendeels terugvinden in deze kritische analyse van de Europese Gemeenschap.

De auteur begint waar men inderdaad moet beginnen: bij het enorme democratische tekort... of moeten we het een 'democratische schande' noemen? Het gaat om de haast dictatoriale macht van de regeringen. Of ze nu in communautair dan wel in intergouvernementeel verband optreden, het blijft allemaal weinig of niet gecontroleerd en omgeven door geheimzinnigheid en ondoorzichtigheid. In hun schaduw, maar nogal gelijkaardig, werken de Commissarissen en mediatiek wedijveren ze met de ministers. De auteur noemt hen de rivalen van de ministers; in wezen ervaren wij ze meestal als medeplichtigen. En intussen roept men maar instellingen, agentschappen en informatie-initiatieven in het leven - een centrale bank, een milieuagentschap, een drugs-observatorium, enzovoort - zonder de volledige institutionele context aan te brengen die in een democratisch bestel absoluut noodzakelijk is. Maar er is nog meer. Men kan zich inderdaad afvragen of de meeste huidige regeerders niet willen afrekenen met de kwalitatieve dimensie van onze democratieën, die 'welvaartsstaat' heet.

De auteur verbaast zich terecht over de merkwaardige verschuiving die zich voordoet. In het Verdrag van Rome van 1957 werd de verbetering van de levensvoorwaarden en van de werkgelegenheid nog als hoogste doel geduid. De Eenheidsakte van 1986 had in de plaats van de ons dierbare burgerlijke en politieke vrijheden al eigenaardig genoeg vier andere vrijheden op het voorplan geplaatst: vrij verkeer van goederen, diensten, kapitalen en personen. Maar van deze laatste vrijheid komt nauwelijks iets terecht. En nu, in het Verdrag van Maastricht, wordt niet alleen het monetarisme opgenomen, maar worden eveneens de vrije markt en de vrije concurrentie als 'de' te realiseren waarden naar voor

geschoven.

De hele Europese Gemeenschap is op een of andere wijze doordrongen van de gecombineerde ideeën van economische overheersing en elitair autoritarisme. De auteur kamet bij het rechte eind hebben dat het de Verenigde Staten van Amerika zijn die het zo willen en dat Europa nog lang niet gëmancipeerd is. Is het niet zo dat het in de E.G.-relaties met het Zuiden en met het Oosten niet gaat om de menselijke waarden maar om marktoverheersing? Al heeft men het dan wel over zogenaamde 'sociale clausules', toch gaat het in wezen om de bescherming van de eigen economie en niet om de rechten van de gewone mensen aldaar. En aan wie komen de landbouwsubsidies ten goede? Wie zal er uiteindelijk profijt halen uit de GATT-onderhandelingen? Wie zal er laat hebben bij de privatiseringspolitiek? Waarom laat men de industrieel-commerciële lobby's zoveel meer invloed dan aan de verbruikers of aan de mensenrechtenorganisaties? Waarom blijven de grote fortuinen uiteindelijk fiscaal toch gespaard? Moet het ons nog verwonderen dat het sociale Europa er maar niet komt en dat we ons bij bepaalde uitspraken honderd jaar terug wanen? Waarom worden bepaalde groepen migranten als lastpost beschouwd en worden ze politiek gelijkgesteld met kinderen en misdadigers? Waarom wil men geen duidelijk positief immigratiebeleid voeren? En is tenslotte de Europese intergouvernementele - en dus buiten de Gemeenschap gehouden - regeling van asiel, immigratie en politiesamenwerking niet weer een andere uiting van autoritair, ondemocratisch optreden en tegelijk een legitimatie voor een hoofdzakelijk economische Europese Gemeenschap? Op dergelijke vragen tracht Gérard de Selys een antwoord te geven. Neen, dit Europa kan het onze niet zijn! Het mist een waarachtige democratische optie en een humaan wereldomvattend solidariteitsstreven.

Gerard de Selys - auteur - R.T.B.1 Journalist
Een uitgave van EPO - 193 blz. - 650 bfr.

25 jaar geleden in vrede

Bomstop: Eerste overwinning

De volkeren van de wereld hebben met vreugde kennis genomen van de beslissing van president Johnson de bombardementen op Noord-Viëtnam stop te zetten. Deze eerste voorwaarde om tot werkelijke onderhandelingen te komen is een belangrijke overwinning voor het moedige Viëtnamees volk. Ondanks vijfenveertig maanden bombarderen, ondanks de inzet van de machtigste militaire macht ter wereld heeft dit kleine volk heldhaftig stand gehouden. Zeker, het Viëtnamees volk stond en staat niet alleen. In heel de wereld schaarden de democratische krachten zich aan hun zijde en verstrekten hen al die mogelijke hulp. Maar het waren zij die onder de bommen leefden. Het waren alléén zij die onder de moeilijkste voorwaarden aan de agressie het hoofd boden.

De Amerikaanse leiders hebben zich eindelijk verslagen moeten verklaren. Het feit dat Johnson het noodzakelijk achtte om zijn besluit bekend te maken aan de vooravond van de verkiezingen is niet zonder betekenis. Het is de veroordeling van een politiek die het lot van een volk, afhankelijk maakt van zuiver elektorale belangen. Is dit bovendien tevens geen bevestiging van de onpopulariteit van deze oorlog? Is het eveneens niet een getuigenis van de buitengewone kracht van de openbare opinie? Bevestigt het ook niet de belangrijke rol van de vredeskrachten in de wereld gezien zijer geslaagd in zijn de openbare opinie te alarmeren en tot een belangrijk drukkingselement om te vormen?

De strijd voor de vrede in Viëtnam is echter niet beëindigd. Het stopzetten van de bombardementen is slechts een eer-

ste stap op weg naar een rechtvaardige oplossing. De verdere onderhandelingen zullen hard en moeilijk zijn. De vertegenwoordigers van de V.S. zullen ook morgen de kern van het probleem trachten te ontwijken. Nu moeten de vertegenwoordigers van het Nationaal Bevrijdingsfront als geldige gesprekpartners hun plaats aan de onderhandelingstafel krijgen. Het programma van het NBF getuigt van een realiteitszin en van een verantwoordelijkheidsgevoel die bewondering afdwingen. Hun voorstellen vormen slechts een basis voor de besprekingen die het tot stand komen van een vrij onafhankelijk, en neutraal Viëtnam moeten bewerkstelligen.

André De Smet,
november 68

De moord op Lumumba

Het zal weldra drieëndertig jaar geleden zijn dat Patrice Lumumba, eerste minister van Kongo werd vermoord. Samen met hem werden ook de Senaatsvoorzitter Joseph Okito en de minister van jeugd en sport Maurice M'Polo om het leven gebracht.

Aangehouden door Mobutu en wederrechtelijk opgesloten in het militaire kamp van Thysstad werden ze begin februari 1961 aan Tshombe, in Katanga, uitgeleverd. Geboeid en tot bloedens toe geslagen tijdens de vlucht was het een Belgisch kapitein van de politiedienst van Tshombe die hen verder afmaakte. Men heeft nog gepoogd de moordpartij verborgen te houden door een "vluchtposting" te ensceneren. Nooit werd de moordenaar verontrust en nog minder de opdrachtgevers.

De Amerikaanse professor David Gibbs van de universiteit van Arizona heeft in een studie over die periode een boek gepubliceerd: "The political Economy of the Third World: Mines, money and U.S. policy in the Congo Crisis". Die studie heeft zijn belang daar het niet gaat over een revelatie van kommunisten of vermeende kommunisten. Gibbs toont aan hoe de Amerikaanse regeringskringen de UNO-organisatie manipuleerde, manipulatie die tot moord leidde.

Vooraf moet in herinnering gebracht worden dat de regering Lumumba tot stand kwam na regelmatige verkiezingen die door de Belgische overheid georganiseerd en gecontroleerd waren. Toen op die heugelijke dag van 30 juni 1960, doorheen de toespraak van Lumumba, bleek dat hij zich niet zou lenen om de stroman van een neokoloniaal beleid te worden, viel het verdicht. Het begon al in de eerste dagen na de onafhankelijkheid. In het legerkamp van de "Force Publique", nog onder Belgisch bevel, werden de Kongolese militairen diets gemaakt dat "na de onafhankelijkheid gelijk was aan voor de onafhankelijkheid". Om de muiterij, die daarop uitbrak, te stoppen benoemde de regering Lumumba een Kongolees tot chef-staf van de "Force Publique". Dat was Joseph Désiré Mobutu, toen al geheime stuiversgast van de ex-kolonisator. De provocaties om de regering Lumumba te destabiliseren volgden elkaar op. In de provincie Katanga rijk aan mineralen zoals kopererts, kobalt en andere belangrijke deifstoffen vond men een andere stroman: Moïse Tshombe, die zich al bezondigd had aan uitgifte van ongedekte cheques, werd hoofd van de "Onafhankelijke Staat van Katanga". Na Katanga volgde de afscheiding van Kasai, groot producent van diamant. Ook daar vond men de stuiversgast in de persoon van Albert Kalondji, die zich tot koning van Kasai aanstelde. De zetbaas van 'koning Albert' was hier de maatschappij "Forminière".

Gesteld voor de moeilijkheden die de buitenlandse inmengingen veroorzaakten riep Lumumba de UNO ter hulp. Zijn verzoek aan de Veiligheidsraad werd krachtig gesteund door de ook pas onafhankelijk geworden staten zoals Ghana en Guinea. De rol die de UNO zou te spelen hebben om de integriteit van de Kongolese republiek te herstellen en te waarborgen werd positief ingeschat en aan de neutrale positie van de organisatie geloof gehecht.

De snelheid waarmee de Veiligheidsraad op het verzoek van Lumumba inging had twee hoofdredenen: Amerikaanse regeringskringen zagen daarin een gelegenheid voet te krijgen in Centraal Afrika en de Belgische monopolpositie in Kongo te breken; de tweede reden was dat 'Washington vast besloten was de regering Lumumba ten val te brengen' (Prof. Gibbs).

Tot chef van de Uno-operaties in Kongo werd de Amerikaan Andrew Cordier aangesteld. Met de Sekretaris-Generaal

van de UNO Dag Hammerskjöld zou Washington geen last hebben. Van hem werd door de Zwitserse krant "Die Tat" geschreven: "De opinie van Dag is altijd deze van de machtigen der aarde". Zijn adjudant was Ralph Bunche, Amerikaans diplomaat. Zo was het UNO-secretariaat een louter bijhuis van het Amerikaanse staatsdepartement. Dag ging dit spoedig bewijzen. Bij zijn aankomst te Leopoldstad had Dag normalerwijze een bezoek moeten brengen aan de premier, Lumumba, al was dat maar een protocolair bezoek. Maar dat deed hij zelfs niet. Na de nacht in de hoofdstad te hebben doorgebracht vloog Dag, met een gevolg van 200 Zweedse blauwhelmen, naar Katanga om er Tshombe te gaan begroeten. De eerste dienaar van de Wereldorganisatie ging, met Tshombe in een limousine gezeten, een rondje in Lumbumbashi maken. De 200 Zweedse soldaten kregen een onderkomen in het College van 'Saint Grégoire le Grand' van de orde der Benedictijnen. Dag zelve nam zijn intrek in een luxueuse villa, eigendom van de mijnmaatschappij "Union Minière du Haut Katanga". Ralph Bunche drong bij President Kasavubu aan 'op te treden tegen hen die zich niet onderwerpen'. Onderwerpen aan wie of wat? Ook hier kwam duidelijkheid. Op 5 september 1960 sprak, de anders zwijgzame Kasavubu, voor de radio om te melden dat hij Premier Lumumba ontsloeg en de troepen verzocht hun wapens af te geven aan de UNO-overheden.

De UNO-chef Cordier had Kasavubu de raad gegeven een anti-kommunistische premier aan te stellen. En dat werd Joseph Iléo (diezelfde Iléo zetelt nu in het 'Heilig Verbond van Tshisekedi', als Kristen-demokraat).

President Kasavubu was zijn bevoegdheid te buiten gegaan. Zijn "coup" botste op het verzet van het parlement. Van de eigen partij van Kasavubu (ABAKO) stemden 11 van de 13 volksvertegenwoordigers het vertrouwen in Lumumba.

De stuntelgheid waarmee de "coup" was uitgevoerd deed het gezegde ontstaan dat Kongo het enigste land ter wereld was waar men staatsgrepen aankondigde.

Met de mislukking van de "coup Kasavubu-Cordier" vreesde men dat Lumumbistische troepen, die in Katanga en Kasai zaten naar Leopoldstad overgevoegen zouden worden. Daarom liet Cordier het vliegveld van de hoofdstad door blauwhelmen bezetten om eventuele landingen onmogelijk te maken. Tegelijkertijd werd het radiostation bezet. Minister Kasamura die de bevoegdheid over de radio-zender had, werd niet alleen niet ingelicht, hem werd zelf de toegang tot het zend-station verboden. Weer werd er aan een nieuwe "coup" gewerkt.

Op 17 september 1960 kondigde Mobutu over de radio aan (hij had wel toegang tot de zender) dat hij die avond een persconferentie zou houden in "Hotel Régina". Rond 19 uur kwam Mobutu daar aan, geflankeerd door een Belgisch militair. Hij kondigde de "neutralisatie" van de president en de premier aan. Een nieuwe regering zou aangesteld worden: "Een

regering van studenten" zo verklaarde Mobutu woordelijk.

Mobutu was met zijn "regering van studenten" een beetje te ver de "Vaudeville" toe opgegaan. Hammerskjöld moest afstand nemen van Mobutu. Hij verklaarde tegen een militaire diktatuur gekant te zijn want dat bedoelde Mobutu met zijn "studentenregering".

Dat belette echter niet dat hij Mobutu liet begaan met de arrestatie van Lumumba, Okito en M'Polo, die eerst in een kamp te Leopoldstad werden opgesloten, vervolgens naar Thysstad werden overgebracht om uiteindelijk aan de "Onafhankelijke staat" Katanga te worden uitgeleverd waar ze vermoord werden.

De Amerikaanse president verklaarde nu op zijn beurt voorstander te zijn van een burgerlijke regering en de eerbiediging van de wil van het parlement. Voor de gaerij moest men "demokratisch" spelen.

Het duurde nog vele weken voor de bijeenroeping van het parlement. Pas in juli 1961 was het zover. Men had het oog laten vallen op Cyrille Adoula, die

doorging als "syndicalist" maar in werkelijkheid voor de C.I.A. optrad. Onder voorzitterschap van een UNO-functionaris vergaderde het parlement. Het parlamentsgebouw werd door blauwhelmen afgeschermd om "beïnvloeding van buitenaf te voorkomen" zei men. De plaatselijk C.I.A. boss Khiary samen met een kompaan van Zwitserse nationaliteit kregen wel toegang tot het parlement. Rijk voorzien in bankbiljetten deden ze hun rondje. En kijk wie werd er verkozen tot premier denkt U? Cyrille natuurlijk. Lang kan de korrupte ploeg het echter niet volhouden. Katanga ging nu weer deeluitmaken van Kongo en voor de beloning daarvan werd Tshombe de nieuwe premier. Maar ook hij kan de situatie niet recht trekken. Uiteindelijk moest men dan toch Mobutu "als sterke man" in huis halen.

We hebben het verhaal sterk moeten inkrimpen. Er zouden vele bladzijden aan de gebeurtenissen van toen kunnen besteed worden. Dit is misschien voor later.

Albert DE CONINCK
oktober 1993

Eerlijkheidshalve

Stop V.S.-embargo tegen Cuba

Het Europees Parlement heeft op 16 september een resolutie aanvaard voor de opheffing van het sinds 1961 door de V.S. gehanteerd embargo tegen Cuba. De tekst vraagt tevens de opheffing van de Torricelli wet die op 23 oktober 1992 door het Kongres werd goedgekeurd. Hierin worden de Amerikaanse filialen van Amerikaanse bedrijven overal in de wereld verboden handel met Havana te voeren. Daniëlle Mitterrand, voorzitter van de Franse vereniging "France-Liberté", heeft van haar kant eveneens de Amerikaanse blokkade als onwaardig veroordeeld. Castro is niet aan de macht gekomen door een militaire staatsgreep, zegt zij, maar met hem heeft het volk zijn waardigheid gevonden.

"Wellicht is er iets te zeggen over de vrijheid van politieke expressie en op het gebrek aan mogelijkheden volgens een democratisch bestel, maar geen enkele getuigenis veroordeelt de verdwijning van personen zoals in Centraal-Europa noch over de vernietiging van steden of de deportatie van de bevolking" voegt zij er aan toe.

De echtgenote van de Franse President roept als slot van haar oproep Fidel Castro

op om stand te houden en niet toe te geven aan de dictatuur van het geld die men hem zou willen opleggen.

Een groep van 175 Amerikanen, bestaande uit artsen, priesters, kunstenaars, sociale werkers e.a. bezocht, half oktober, ondanks het sinds 30 jaar bestaand verbod van de Amerikaanse regering, Cuba. Zij wensen zodoende te ijveren voor de opheffing van het embargo. De woordvoerder van de groep wees er op dat 80 % van de V.S.-blokkade betrekking heeft op voedsel en medicijnen. (ads)

Landbouwinkomsten dalen

Het verzet van de landbouwers tegen het recent afgesloten akkoord tussen de E.G. en de V.S. vestigden reeds de aandacht op de groeiende moeilijkheden in de landbouwsektor. Op een ogenblik dat de besprekingen over de Uruguayronde (Gatt) worden verder gezet komt het instituut Eurostat officiële gegevens te publiceren over de landbouwinkomsten in het geheel van de gemeenschap. Volgens Eurostat blijkt dat ondanks de productie gestegen is met 2,8 % de reële prijzen gedaald zijn met 7,9 %. De prij-

zen daalden in Nederland (-12,5%), in Denemarken (-7,8%), in Griekenland (-5,3%), in België (-2,9%), in Italië (-2,9%) en in Groot-Brittannië (-1,3%). Per produkt daalden de prijzen aan de producent met -31,6% voor de aardappelen, -22,3% fruit, -13,7% olijfolie en -12,4% wijn.

De produktiestijging beliep voor vers fruit (+28,8%), wijn (23,3%), suikerbieten (+10,7%) en aardappelen (+7,5%). Daartegenover daalde de productie van de graangewassen (-6,7%) en olijfolie (9,5%).

De toekomst ziet er dus voor de landbouwers niet rooskleurig uit.

Eurotunnel

Het ondernemingsconcern "Eurotunnel" heeft bekend gemaakt dat de bouw van de tunnel onder het kanaal uiteindelijk 10 miljard pond (535 miljard Bfr.) zal kosten of ... het dubbele van wat was geraamd bij de aanvang van de werken. Men moet zich hierover toch vragen stellen. Zijn die mensen dan zo dom dat ze dit niet voorzien of... gaat het om het toepassen van een truuk die financieel het meest voordeligst is.

Koffiehandel: de maskers vallen

September 1993: de laatste pogingen om binnen de Internationale Koffieorganisatie (IKO) tot een nieuw koffieakkoord te komen worden getorpedeerd. De Verenigde Staten kiezen hun image van meedogenloze strijders voor de vrijhandel hoog te houden en uit de IKO te stappen. Dit is slechts de klimax van een sinds jaren aan de gang zijnd proces.

Het eerste koffieakkoord werd in 1963 gesloten. Het kwam vooral tot stand onder impuls van de Verenigde Staten die vreesden dat een onstabiele koffiemarkt de sociale onrust in Latijns-Amerika nog zou aanwakken (de Cubaanse revolutie was pas enkele jaren jong). Tot 1989 functioneerde het akkoord met wisselend succes. Er werd een minimum- en een maximumprijs vastgesteld waartussen de koffieprijs mocht variëren. De IKO berekende het verwachte verbruik. Op basis van die getallen spraken de koffieproducerende landen onderling af hoeveel elk land mocht uitvoeren. Er werden exportkwota's verdeeld. Steeg de koffieprijs boven de afgesproken maximumprijs dan mocht er meer uitgevoerd worden, daalde hij onder de minimumprijs dan kon er minder koffie uitgevoerd worden. Deze prijsstabilisatie was voordelig voor zowel de koffieproducerende als koffiekonsumerende landen. Die laatste engageerden zich in het akkoord geen koffie uit niet-lidstaten van de IKO in te voeren.

In 1989 liepen de spanningen te hoog op en kwam men niet tot een nieuw akkoord. In de pers en in Belgische politieke middelen, werd steeds als belangrijkste reden aangehaald dat Brazilië, als grootste koffieproducent geen deel van zijn exportkwota's wou afstaan ten voordele van toegenomen productie in andere landen zoals Indonesië en ten voordele van landen die andere, meer gevraagde, soorten koffie produceren.

Prijzdaling

De schuld voor het uitblijven van een nieuw koffieakkoord werd dus voornamelijk bij de koffieproducerende landen zelf gelegd. Terwijl zij er uiteindelijk de grootste dupe van zijn. Vanaf het moment dat het duidelijk werd dat er geen nieuw akkoord kwam zijn de prijzen met een ijlingwekkend tempo in elkaar gestort. De dalende tendens die al jaren aan de gang was ging in vijfde versnelling verder. Op drie jaar tijd halveerden de prijzen. Werd er in het oogstjaar '85-'86 nog 8,9 miljard dollar aan de koffieboeren betaald, was dat in '90-'91 al teruggelopen tot 4,6 miljard. De marge die de handelaars uit de koffie haalden steeg tijdens dezelfde periode van 17,4 miljard tot 26,8 miljard dollar. De helft van deze handel is in handen van slechts zeven multinationale ondernemingen.

Een document van de IKO stelt dan ook onomwonden dat de invoerders veel gewonnen hebben met het niet-functiëren van het koffieakkoord. Voor de uitvoerende landen betekende het een enorme aderlating. Zo verdubbelde Brazilië tussen '89 en '92 zijn koffieuitvoer maar verdiende het land er geen (dollar) cent meer mee. We kunnen ons dus oprecht afvragen of het wel mogelijk is dat zij die er zo hard de gevolgen van dragen wel de hoofdverantwoordelijken kunnen geweest zijn van het uitblijven van een nieuw akkoord. Langs de andere kant dreigden de Verenigde Staten in '89 al met het opblazen van het IKO. Zij wilden over meer en goedkopere Arabica's van hoge kwaliteit kunnen beschikken. Die hebben ze gekregen met het buitenwerkings stellen van het akkoord. De lage prijzen en het wegvallen van het marktregulerende mechanisme van het akkoord heeft een toename van de overproductie tot gevolg gehad. Boeren probeerden hun inkomen op peil te houden, landen probeerden hun deviezeninkomsten te verzekeren. Dat lagere prijzen een vermindering van de productie en dus zo (door "de onzichtbare hand" van de markt) een stabilisering van de prijzen zou veroorzaken gaat hier niet op. Boeren gaan hun koffieplanten niet uittrekken maar gewoon minder tijd besteden aan het verzorgen ervan. De steeds verdergaande tendens naar lagere grondstofprijzen verhoogt enkel de druk op mens en milieu. De koffie-prijzen zijn vandaag zo weerzinwekkend laag dat ze zelfs de produktiekosten (plukken, drogen, ontbolsteren, vervoeren), niet meer dekken. Toch blijven de koffieproducerende landen uitvoeren, bij gebrek aan alternatief.

Produktiekartel

Dat de koffieproducerende landen wel de wil hebben tot een akkoord te komen bewijst het initiatief dat ze in juli namen tot de vorming van een Associatie van Koffieproducerende landen. Momenteel zijn 28 koffieproducerende landen bij het initiatief betrokken. Zij vertegenwoordigen 85 procent van de koffieproductie. Ook Brazilië en Indonesië doen mee. Een belangrijk koffieproducerend land dat niet betrokken is, is Mexico en dit onder druk van de Verenigde Staten en het vrijhandelsakkoord NAFTA dat met hen gesloten werd.

De bedoeling van de Associatie is om door het gezamenlijk verminderen van de export de prijzen te doen stijgen. Minder exporteren zal de industrielanden ertoe verplichten hun voorraden aan te spreken. Het gaat over 21 miljoen zakken koffie van 60 kilo. Dat is één derde van wat jaarlijks aan koffie geproduceerd wordt. Deze voorraden geven de konsumentenlanden natuurlijk een grote invloed op de marktprijzen.

De koffieproducerende landen tonen met dit initiatief aan dat ze het beu zijn op de koffiekonsumerende landen te wachten en dat ze bereid zijn tot afspraken maken. Dat de Verenigde Staten op zo'n moment uit de IKO stappen is een ware kaakslag. De IKO is namelijk niet alleen belangrijk voor het sluiten van de koffieakkoorden maar is tegelijkertijd een heuse instelling die informatie verzamelt, statistieken opmaakt en deskundigheid in huis heeft. Zonder de Noordamerikaanse bijdrage kan deze taken niet meer naar voldoening volbracht worden. De Associatie van Koffieproducerende landen zal het dus moeilijk krijgen om de juiste gegevens te krijgen over productie, vraag en export.

Diversifikatie

Als Oxfam-Wereldwinkels vinden we dat het initiatief van de koffieproducerende landen alle steun verdient. We verwachten van de EG en de Belgische regering dat ze dit initiatief steunen. Dit kan door te voorzien in de financiering van een systeem dat registratie en controle op de produktievermindering mogelijk maakt. Tegelijk moeten de landen in staat gesteld worden te diversifiëren. Ze moeten de kans krijgen een eigen verwerkende industrie op te zetten. Hiertoe moet de EG in de eerste plaats de heffingen op gebrande en verwerkte koffie afschaffen. Dit zou de koffieproducenten meer ruimte geven om een groter deel van de verwerking, en dus ook van inkomsten, in eigen land te houden. Organisaties van kleine boeren moeten ondersteund worden om hen toe te laten over te schakelen op andere teelten. Dit moet vermijden dat de lasten van de uitvoervermindering op de zwakste schouders terecht komen.

Anke Hintjens,
edukatiemedewerkster van
Oxfam-Wereldwinkels

De gordijnen van Maastricht

Zestien beschouwingen over de Europese Unie

De vraag is: welk Europa? schrijft Willy Courteaux in het voorwoord. "Sociale afbraak" en "democratisch deficit" zijn de twee kernbegrippen van de kritiek. Om te beginnen is de wijze waarop het Europa van Maastricht is tot stand gekomen zonder rekening te houden met de bevolkingen in zich reeds dodelijk.

De inleiding van Lode Van Outrive (van Eurocentrisme naar wereldsolidariteit) verwerpt resoluut "het Europa van hen die elitair-autocratisch denken". De politieke theorie gaat uit van de veronderstelling dat de parlementen de regeringen controleren wat hier zeker niet in voldoende mate mogelijk is. Men durft haast niet meer terugdenken aan de mooie beginselen van het Verdrag van Rome van 1957 waarbij de EG-burgers een verbetering van de levensvoorwaarden en van de werkgelegenheid als hoogste goed werd voorgoed. De economische "vrije markt" is in feite het nieuwe gouden kalf geworden. Alles wat maar enigszins als goed of dienst kan worden geduid, wordt onderworpen aan de vrije markt. Vaak komen de sociale correcties en sociale reglementeringen er bekaaid af, vooral voor de Niet-EG arbeiders. Van een Europese ondernemingsraad in multinationals is in dergelijke constructie voorlopig geen sprake en de nationale vakbonden zijn nog vastgepind op nationale en lokale problemen. Anderzijds is de zogenaamde vrije markt in wezen toch niet zo vrij. Het dirigisme viert hoogtij in de Europese landbouwpolitiek en dit op een ongezonde manier. Wat het milieu betreft: dit is zelfs in het Verdrag van Maastricht niet opgenomen. De erg dubbelzinnige invulling van de vrije markt wordt ook duidelijk als men het heeft over de houding ten aanzien van het zogenaamd "omvattend". Het asielbeleid, het geheel van immigratiemaatregelen, de politie-samenwerking worden buiten de normale Europese communautaire wetgeving gehouden. Hier is eigenlijk sprake van een dictatuur van de uitvoerende macht. De Europese politieke samenwerking, of het veiligheids- en defensiebeleid is aan een schuchter begin toe. Dit bewijzen de lotgevallen van de Europese Gemeenschap in het ex-Joegoslavisch drama.

Van een gemeenschappelijk beleid is nog hoegenaamd geen sprake hoe bitter noodzakelijk dat al moge zijn. Maar men is toch af en toe, in het kader van de VN, CVSE en NAVO al tot gemeenschappelijke standpunten gekomen en men heeft samen militaire interventies in ex-Joego-Slavië kunnen afweren. Maar het is even duidelijk dat men nog al te afhankelijk blijft van de VS. Ook laat men zich nog leiden tot Yalta-achtige

gebiedsverdelingen, en dit vanuit een onmachtpositie. Een zg tweede pijler gaat over "Bepalingen betreffende een gemeenschappelijk buitenlands- en veiligheidsbeleid". Hier krijgen de Europese Commissie en het Europees parlement een vergelijkbare rol toebedeeld als ten aanzien van de zg derde pijler, "de samenwerking betreffende binnenlandse zaken en justitie". Het nut van een "Verenigd Europa" moet anders niet meer bewezen worden. Er zijn trouwens al heel wat verwezenlijkingen op het gebied van de productienormeringen, het milieu, de gezondheidsnormen op het werk. Het blijft nog wel erg beperkt en onvoldoende.

Anderzijds is het Verdrag van Maastricht door zijn onverstaanbaarheid en door zijn ingewikkeld karakter een anti-propaganda voor Europa. Het werd uit gelatenheid goedgekeurd, ook door het Europees parlement.

Tot hier bondig weergegeven de visie van de auteurs van het voorwoord en de inleiding. Het pessimisme is troef (terecht) doch er zijn ook lichtpunten en de hoop op betere ontwikkelingen voor de toekomst wordt opgehouden.

Bart Kerremans onderzoekt de besluitvorming en het democratisch deficit in de EG en zijn conclusies zijn niet mais, zeker niet voor de Raad van Ministers. (...)

Rudolf Boehm (De unie van het geld) verwijst hoofdzakelijk naar zijn vorige publikaties "Het Verdrag van Maastricht. Naar een ontbinding van de Europese Gemeenschap?" en "Het VEV en de armeluielul". Voor hem is het Verdrag van Maastricht dat het Verdrag van Rome **vervangt** een verkeerde stap.

Philippe Herzog (Europa na Maastricht) is Europarlementslid voor de PCF en initiatiefnemer van de beweging "Confrontations" die voor het Franse referendum campagne voerde voor de afwijzing van Maastricht. Hij is voorstander van een Europa waar zowel de linkerzijde als de volkeren zich kunnen terugvinden. Indien de huidige constructie fundamenteel verkeerd is moet men dat volgens de auteur wijten aan compromissen tussen de sociaal-democratie en

christen-democratische krachten. Er leven echter nieuwe ideeën over een openbaar democratisch leven voor Europa, over het afstappen van het monetair integrisme en over een politiek Europa dat open staat voor andere volkeren. Dergelijke opties botsen met de heersende machten en met de cultuur van het compromis. Het komt er op aan te doen aanvaarden dat er een onvermijdelijk spanningsveld bestaat bij elke wil tot verandering. De auteur verdeelt een maatschappelijke keuze die fundamentele veranderingen in de economische organisatie wil aanbrengen.

Andre Mommen (De toekomst van de welvaartsstaat na Maastricht.) Naarmate de nationale regeringen steeds grotere stukken van hun bevoegdheid afstaan aan de supra-nationale instellingen in Brussel, zijn ze niet meer bij machte om naar eigen inzicht een sociaal beleid te voeren. De Europese eenwording was oorspronkelijk vooral nuttig voor de nationale cartels. Na de tweede wereldoorlog was de machtsbalans tussen kapitaal en arbeid even gewijzigd en in 1944 kwam er een sociaal pakt voor de opbouw van de naoorlogse welvaartsstaat. Vanaf 1947 werden de militaire allianties op poten gezet en daalde het IJzeren Gordijn neer. In 1953 ging de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal van start die de basis legde voor het "Europa van de zes" dat zich weldra zou uitbreiden tot de EEG. Voor de Europese Politieke Unie kwam er toen nog geen doorbraak evenmin als voor de Europese Defensie Gemeenschap die in 1954 schipbreuk leed. Over een sociaal Europa werd slechts terloops gepraat en het zou een anhangsel blijven. Het is het nu nog. Dit historisch overzicht van de Europese eenwording en de Europese harmonisatie houdt de verklaring in van de huidige Maastricht-norm en de welvaartsstaat in een Europa dat men bijna anti-sociaal zou moeten noemen. Gezien de recente ontwikkelingen kan men slechts pessimistisch zijn met betrekking tot de kansen van een 'sociaal-Europa' meent de auteur.

Jos Jansens is coördinator internationale betrekkingen van het ABVV. In De Europese spiraal heeft hij het over het kapitaal zonder grenzen en zonder teveel sociale voorzieningen die trouwens

in een neerwaartse spiraal worden meegezogen, over het Europa van de rechters, advocaten en flikken zonder grenzen, het Europa van de sociale concurrentie die de solidariteit verdringt. Maastricht is voor hem de truc met het witte konijn waardoor bindende maatregelen voor de werkgevers worden weggetoverd. Een tweede konijn is dat van de gekwalificeerde meerderheid en de unanimité, een menu waaruit de neo-liberalen naar hartelust kunnen kiezen. Vanzelfsprekend zijn bezoldigingen, het recht op vereniging en het stakingsrecht gewoon uitgesloten. Men heeft bewust het stakingsrecht op het altaar van de concurrentie geofferd. Het EVV opgericht in 1973 stond aanvankelijk gunstig tegenover Europa en had er veel hoop op gesteld. De ontuchtering is nu wel erg en er moet worden gemobiliseerd want zonder ruggegraat is de syndicale beweging ten dode opgeschreven. De betoging in april '93 was een begin. De neerwaartse spiraal zou moeten worden omgebogen door de wil van de Europese vakbeweging.

Luk Vankrunkelsven is coördinator van de werkgroep voor een rechtvaardiger en verantwoorde landbouw. (...)

Ingrid Pauwels, biologe en medewerkster van de Bond beter Leefmilieu schreef een milieugerichte benadering van het Verdrag. (...)

Dirk Diels bespreekt (Monster zonder waarde) de Cultuurparagraaf in het Verdrag. (...)

Paul Verbraeken heeft het over de convergentienormen in de EG. Niemand weet nu wat de concrete Europese ruimte zal worden.

Guy Janssens (Duitsland, dominante macht in Europa) heeft het over de Duitse internationale politiek na de eenmaking en de repercussies ervan op monetair gebied. Duitsland eist voor 't eerst na 1945, zijn rol weer op in Europa en de wereld, dit ondanks de binnenlandse moeilijkheden. Die omstandigheden zullen een evenwichtig en uitgebalanceerd optreden niet vergemakkelijken.

Jean-Michel Dewaele (De EG, de Balkan en Centraal-Europa). Er zijn aanzienlijke verschillen terug zichtbaar geworden sedert het IJzeren Gordijn werd neergehaald. Oost-Europa koesterde enorme verwachtingen over het Eldorado van het Westen en de Europese Gemeenschap van haar kant meende een tijdperk van vrede en voorspoed tegemoet te gaan nu het permanente gevaar was overwonnen. Er is echter het probleem van de politieke instabiliteit

aan de grenzen. Het is niet duidelijk tot waar en wanneer de Gemeenschap zich kan verbreden. De vraag stelt zich of de Gemeenschap nog iets anders kan zijn dan een vrijhandelszone en of zij de sociale verworvenheden van de lidstaten kan verdedigen. De associatie-akkoorden zijn een poging om een adequate gemeenschappelijke politiek te vinden ten aanzien van de veranderingen in het Oosten. Er zijn op dit vlak heel wat moeilijkheden door de belangentegenstellingen en protectionistische reflexen. Anderzijds zijn de politieke moeilijkheden tussen de Gemeenschap en de landen van Centraal en Oost-Europa en in de Gemeenschap zelf, een zware hinder. Samengevat is de Europese Gemeenschap nog niet in staat om een lange termijn politiek van steun aan de landen van Centraal-Europa en de Balkan te definiëren. De standpunten van de linkerzijde zijn nog onduidelijk vooral omdat men het moeilijk heeft met de concurrentie tussen arbeiders. De Berlijnse muur schijnt nog niet helemaal neergehaald.

Jean Bossuyt (Europa en de Derde Wereld). De derde wereld bestaat nu ook bij ons door de ontwikkeling van de duale maatschappij want de nieuwe gedragscode poneert het primaat van de markt. De Europese Gemeenschap is als supranationale organisatie goed geplaatst om het voortouw te nemen in het opstarten van nieuwe vormen van internationale samenwerking en Europa heeft er ook alle belang bij om die hoofdrol te vervullen. Voor 't ogenblik is er trouwens een debat bezig over de "complementariteit" van EG en lidstaten. Het probleem is dat de idee Europa nog geen draagvlak heeft. Alleen het "verlicht eigenbelang" heeft dat.

Frans Verschuieren (Schengen-democratisch deficit in beeld). Men weet dat het volk en zijn vertegenwoordigers systematisch buiten de besprekingen werden gehouden, ook het Europees parlement. De auteur onderzoekt hoe dat kon en wat de gevolgen zijn.

Eric Remacle (Nieuwe Europese Orde en wereldorde.) Er zijn meer samenstellende delen in de wereld dan deze die men in twee begrippen kan vatten. De politieke, economische en ecologische mundialisering is een feit geworden. Er zijn inderdaad het einde van de koude oorlog en de nieuwe Europese Orde met de periferisering en de ideologie van de overgang en met de Twaalf in het hart van Europa. Er is de vraag of een Europese federatie mogelijk is en anderzijds of een nieuw strategisch concept voor de Atlantische alliantie doorgang zal vinden. De benadering van de nieuwe veiligheidsrisico's door de VS is erg verschil-

lend van deze door de Europese Staten indien er al geen directe belangentegenstellingen zijn. Alleszins streeft de NAVO naar meer beweeglijke strijdkrachten die vlugger oproepbaar zijn ook al slinken de totale effectieven. De Europese Unie ontwikkelt natuurlijk ook strategische ambities doch dit verloopt moeizaam want er zijn veel knelpunten zoals de Golf en ex-Joegoslavië. Het Parlement is sedert Maastricht nog wat meer buitenspel gezet. Er zijn nogal wat vragen naar de toekomst waarvan de auteur er vier behandelt: Politieke eenheid via een federaal of confederaal model zonder leadership? Mogen de nieuwe leden neutraal zijn t.o.v. de NAVO? Hoe ondoorzichtig zal de internationale veiligheidspolitiek zijn? Mag Europa uitgroeien tot een superstaat met de gevolgen vandien?

Yves Grenet behandelt het Europees militair-industrieel complex. Voor twintig jaar kon men eenvoudig spreken over de verschillende nationale militair-industriele complexen. Vandaag is er nog geen Europees militair-industrieel complex, maar het lijkt bijna onvermijdelijk.

John Palmer (Links en Europa). Traditioneel heeft de meerderheid van de activisten in de Labour-beweging de nationale souvereiniteit en de parlementaire democratie verdedigd tegen de idee van een supra-nationale integratie. Vandaag vindt men meer tegenstanders bij de Tories. De economische integratie is een thema waarbij vele Conservatieven in het verzet zijn tegen hun natuurlijke aanhangers in de zakenwereld en de industrie. Het is zelfs mogelijk dat er een definitieve breuk zou ontstaan in de Conservatieve Partij naar aanleiding van Maastricht. De vakbonden hebben ernstige bezwaren tegen het feit dat de Conservatieve regering het recht heeft afgedwongen om Groot-Brittannië buiten een toekomstige Europese munt te houden en vooral buiten de bescheiden bepalingen van het Verdrag met betrekking tot de sociale politiek. Al bij al is de houding van de linkerzijde genuanceerder. Een kleine minderheid waartoe de auteur behoort is voorstander van een totale Europese Unie. Er is natuurlijk kritiek ter linkerzijde op het Verdrag van Maastricht wegens het elitaire en ondemocratische karakter ervan. Voor de auteur is er ook een achteruitgang t.o.v. het Verdrag van Rome.

Victor Stuyck

(de redactie moest noodgedwongen deze tekst zwaar onkrampen)

Een uitgave van Vrede, Masereelfonds en Imavo - 440 fr. voor abonnees.

Dialogogavonden

Antwerpen:

Dinsdag 14 december 1993 om 20 u.:
"Waarheen met Joegoslavië".
 Inleider: Raymond Detrez (K.U.L.).
 Vredescentrum, Unolaan 1, Deurne.

Dinsdag 11 januari 1994 om 20 u.:
"De ex-Sovjetunie op weg naar de onderontwikkeling?"
 door Jacques Nagels (VUB-ULB).
 Vredescentrum Deurne.
 Organisatie: Vrede regio Antwerpen.

Gent:

Donderdag 16 november '93 om 20 u.:
"De actualiteit van het anarchisme"
 met Francis Faes (libertaire studiegroep)
 en Mon Rosseel (van de Vieze Gasten)
 Dienstencentrum Gentbrugge Braem-
 kasteelstraat 35-39, 9050 Gent.
 Een organisatie Vrede Gent i.s.m.
 Masereelfonds Gentbrugge.

Oostende:

Vrijdag 12 november 1993 om 20.15 u.:
*"De ex-Sovjetunie: van economische ont-
 wrichting naar wild kapitalisme"*
 door Jacques Nagels, prof economie aan
 de VUB en de ULB.
 Trefcentrum Het Bakken, Fortuinstr. 18,
 Oostende.
 Organisatie: Vrede regio Oostende

Vrijdag 12 december 1993 om 20.15 u.:
*"Is er nog een toekomst voor de landen
 van Oost-Europa?"*
 door Yvan Grosjean, leraar en publicist.
 Trefcentrum Het Bakken.
 Organisatie: Vrede Regio Oostende.

Vrijdag 14 januari 1994 om 20.15 u.:
"India, een vat vol tegenstrijdigheden"
 met dia's, door Antoine Uytterhaeghe,
 die reeds acht maal India bezocht.

Vilvoorde:

Donderdag 4 november 1993 om 20 u.:
"Cuba"
 reisverslag met dia's en een gesprek met
 twee Cubaanse studenten op rondreis in
 ons land.
 Cultureel Centrum Bergstr. 1, Vilvoorde.
 Organisatie: Vrede Vilvoorde.

Woensdag 15 december 1993:
"Internationale vrouwenhandel".
 Inleiding: Payoke.
 Cultureel Centrum, Bergstr. 1, Vilvoorde.
 Organisatie: Vrede Vilvoorde.

De andere Europese Top STUDIEDAG 9 december 1993

De verschillende Vlaamse vredesorganisaties en CNAFD zetten een studiedag op over de wapenhandel in het kader van TOES (The other european summit). In de voormiddag brengen verschillende onderzoekers ons een stand van zaken op de doelgebieden:

- wapenindustrie - Ian Anthony van SIPRI (internationaal vredesinstituut Stockholm)
 - wapenhandel - Ernst Gulcher van IPIS (internationale vredesinformatiedienst Antwerpen)
 - reconversie - door een onderzoeker van GRIP (Europees instituut voor onderzoek en informatie over vrede en veiligheid Brussel)
- In de namiddag wordt dan gezamenlijk gediscussieerd met deelnemers en inleiders over eisen, globale acties en strategieën om de wapenhandel aan banden te leggen.
 Maison des Associations Internationales - Washingtonstraat 40, 1050 Brussel.

Verder activiteiten in het kader van deze "Andere Europese Top":

- woensdag 8 december: 20u
Arbeidsherverdeling in het kader van duurzaamheid met Ricardo Petrella.
- donderdag 9 december: Voedselveiligheid.
- vrijdag 10 december: Studiedag Milieubeweging, Studiedag Rechtvaardige Landbouw.
- zaterdag 11 december 9u30 tot 12u:
Evaluatie van het Belgisch EG-voorzitterschap (Charta 91)
Diskussiemoment met deelnemende organisatie rond EG.
- namiddag: straatactie: *Honger is een aanslag, geen legenslag.*

20 november: Achturenhuis om 15 u.:
Palestina, een volk, een staat.
 Debatten: Israëlsche advocate, prof uni-
 versiteit Bir Zeit, Belgische parlementai-
 ren, Euro-parlementairen, een lid van de
 Palestijnse vredesdelegatie.
 Cultureel optreden.

24 november om 18 u.
 Deurne Arsenaal:
Feest voor gelijke rechten.
 Met o.m. Georges Debunne en muzikale
 optredens.
 Org.: objectief 479.917.

27 november om 9.30 u.:
 Blandijnberg 2, Gent.
Studiedag: Basisinkomen.
 Org. Masereelfonds & Imavo.

28 november 1993:
 manifestatie - 14 u. stadspark Antwer-
 pen.
*Samen
 leven in solidariteit, voor verdraagzaam-
 heid, racisme bestrijden, de democratie
 beschermen.*
 Org. Hand in Hand.

4 december om 13 u.: VUB
Derdewereldschuld
 Reeks debatten met genodigden uit
 Noord, Zuid en Oost.
 O.m. Michel Chossudovsky (Canada),
 Nawal El Saadawi (Egypte) Susan
 George (TNI), Abraham Serfaty (Ma-
 rokko)...
 Org. Kodewes.

Oproep aan de lezers

Voor de werking van de vzw
 VREDE: verzendingen, organi-
 satie, uitnodigingen, admini-
 stratie, dokumentatie, enz. enz.
 hebben we handen tekort.
 We veroorloven ons dan ook
 een beroep te doen op de vrien-
 den, die zich, als het hun past,
 ons een paar uurtjes willen be-
 hulpzaam zijn.
 Dit kan in het sekretariaat
 Knokkestraat 44, 9000 Gent of
 desgevallend ook thuis.
 Wie belangstelling heeft kan
 bellen op nr. (09) 221 18 39.
 Dank bij voorbaat.

Vredesfonds

D.B. Waterloo 400; V.L. Gent 500; W.A. Antwerpen 6.000; G.L. Gent 500; F.N. Antwerpen 1.000; A. K. Aalst 1.000; M.K. Hoboken 250; L.V. Brussel 1.000; A.B. Brussel 500; A.D. Oostende 500; P.H. Leuven 300; A.D.M. Brugge 400; J.H. Tielt 1.000; J.S. Deurne 400; J.W. Antwerpen 1.000; L.H. Leuven 500; E.H. Vilvoorde 200; D.V. Hillegem 400; J.M. Brussel 500; A.P. Zwijndrecht 400; R.O. Gent 600; W.C. Eeklo 200; F.V.D. Zwijndrecht 500; L.V.D.C. Kasterlee 400; H.A. Heppen 500; J.G. Tongeren 200; H.J. Oostende 500; ST.A.F. Antwerpen 1.000; A.C. Gent 6.000; E.L.R. Gent 200; V.D. Zwijnaarde 100; W.C. Brussel 400; P.C. Brugge 400; L.D. Harelbeke 400; R.C. Gent 400; V.St. Leuven 400; J.D.L. Aalst 400; J.V. Gent 1.000; E.C. Ekeren 400; A.D. Oostende 400; L.L. Vilvoorde 1.400; I.D. Oostende 1.400; M.V. Ledeberg 400; D. Harelbeke 400; G.G. Ronse 1.000; H.M. Brussel 400; O.V.B. Antwerpen 1.000; V.N. Antwerpen 400; G.M. Gent 400; D.V.H. 400; L.U. Mechelen 400; K.B. Brussel 50; J.V.H. Zomergem 400; Naamloos Gent 9.400; J.J. Berchem 400; A.D.R. Aalst 400; R.L. Brasschaat 400; J.P. St.-Amandsberg 400; R.V.H. Gent 400; L.S. Vilvoorde 400; K.S. Gent 400; A.R. Brussel 400; A.U.V.D. Gent 400; A.M. Brussel 400; J.V. Brasschaat 400; P.V.d.A. Dendermonde 400; M.V. Buggenhout 400; M.D. Antwerpen 400; P.A. Deurne 200; A.V. Hoesele 200; W.H. Bonheiden 100; H.A. Harelbeke 1.000; G.S. Brussel 400; H.V. Oostende 200; R.M. Oostende 300; J.G. Nieuwerkerken 200; F.V. Gent 100; A.F. Gent 1.000; A.D.S. Oostende 200; M.V. Pollare 400; P.v.C. Maldegem 400; E.L. Oostende 200; V.S. Leuven 400; D.R.W. 's Gravenwezel 500; F.D'H. Zedelgem 200; W.D. Brugge 500; M.C. Bredene 200; C.D.S. Aalst 200; R.V. Ranst 200; L.V. Asse 200; C.V. St.-Niklaas 200; J.D.S. Luik 200; E.D.M. Veldegem 200; L.M. Drongen 1.000; L.E. Mechelen 200; V.J. Antwerpen 200; A.D. Oostende 100; J.V.C. Antwerpen 200; E.M. Gent 200; W.W. Kortrijk 200; C.D.S. Gent 200; M.V. Gent 200; M. Th. Brussel 400; J.E. Gent 100; M.T. Zwalm 1.000; E.D. Brugge 200; A.C. Mariakerke 400; R.N. Keerbergen 500; L.V. Antwerpen 400; J.D.L. Aalst 200; M.T.D.C. De Pinte 400; U.C. Torhout 200; H.D.S. St.-Kruis 200; L.B. Waregem 400; R.W. Brugge 100; Y.G. Hoevenen 200; B.P. Oostende 400; D.Gh.-D.C. St.-Martens-Latem 400; B. St.-Amandsberg 400; M. D.T. Gentbrugge 200; G.R. Kontich 400; Ph.D. Assebroek 200; F.D.C. Oosduinkerke 200; A.M. Brussel 400; A.L. Gent 200; K.L. Gent 200; R.B. Gent 400; W.W. Ruiselede 1.000; J.C. Zoersel 200; F.V.Z. Bornem 200; N.B. Berchem 2.000; L.B. Wilrijk 200; K.D.V. Asse 1.000. Totaal: 77.800 fr. Met onze oprechte dank!

Steunbijdragen kunnen gestort worden op prk 000-0956015-80 van Vrede, 9000 Gent.

Bij voorbaat dank!

AIDS, dat krijg je alleen van een ander

Ivan Wolfers

Nu de laatste taboes rond AIDS ook in België eindelijk definitief opgeruimd worden, en correcte informatie meer dan ooit een dwingende noodzaak is geworden schreef Wolfers een beknopt, vlot lezend vademecum over deze virus-aandoening, die niet alleen in Afrika hard zal toeslaan. Voor iedereen die dacht er toch alles al over te weten of meent dat AIDS niet zijn probleem is. Contact, 395 F.

Wat ze je niet leren op de universiteit

Mark H. Mc Cormack

De auteur, een succesvol ondernemer is een (zeldzaam) voorbeeld van iemand die met weinig financiële middelen een miljoenenzaak uit de grond kon stampen. Het boek bevat vele nuttige wenken op het gebied van de verkoop, de uitbouw en leiding van een bedrijf, het onderhandelen; het benadrukt het belang van praktische mensenkennis in de zakenwereld. Aan te raden dus voor pas afgestudeerde, academische „vakidioten” met ambities ... Contact, 595 F.

De F-factor. Psychologische aspecten van leiderschap

Manfred F. Kets de Vries

Deze econoom en psychoanalyticus bestudeert in dit werk de betekenis van het „leiderschap”, de veranderingen in de persoonlijkheid die dit kan te weeg brengen, gedragingen en emoties die het uitlokt, kortom vele psychologische kenmerken van „mensen aan de top” komen aan bod. Waarom kunnen bepaalde mensen de druk van het leiderschap (F-factor) aan en andere niet? Het gaat over „leiders” op diverse maatschappelijke terreinen: de Vries staft zijn denkbeelden met gegevens uit de biografieën van uiteenlopende figuren als Hitler, Henry Ford, Roberto Calvi, Jim Jones ... Contact, 660 F.

Niets gaat voorbij

Milo Anstadt

In de nieuwe roman van de Poolse auteur Milo Anstadt, bekend geworden door Kind in Polen, blijkt Marek terug op zijn veelbewogen leven. Centraal daarbij staat de aanslag die hij op jeugdige leeftijd in het verzet tijdens WO II overleefde. Als er op zijn zestigste opnieuw een aanslag op hem wordt gepleegd raakt hij weer even in de ban van die dwanggedachte. En het noodlot slaat nogmaals toe ... Contact, 595 F.

Brieven van een aardappeleter

Gerard Reve

De 134 ongepubliceerde brieven (1958-90) die in dit werk gebundeld zijn vormen in feite een verkapt autobiografie van de veelgeprezen maar ook fel verguisde auteur. Onder de geadresseerden vindt men niet alleen collega-auteurs, uitgevers, vrienden en vriendinnen terug maar ook kranten en tijdschriften, organisaties, officiële instanties, de koningin... Veen, 795 F.

Het bedrog

Boudewijn Büch

Büch beschrijft voor één keer eens niet zijn jeugdijaren maar treedt in zijn nieuwste roman nu de denk- en leefwereld van rijpe veertigers binnen. Maar de auteur zou zichzelf niet zijn als de zoon-vaderproblematiek toch weer niet om de hoek komt kijken: Olof, zijn alter ego in de roman blijkt zijn beste vriend jarenlang als een substituut-vader beschouwd te hebben... Atlas, F.

Het gat in de wereld

Benno Barnard

Ook in dit boek speelt een zoon-vader relatie een voorname rol: het beschrijft namelijk een periode uit het leven (87-91) van stijlvirtuoos Benno Barnard, de zoon van een dominee, die beter gekend is als de dichter Guillaume van der Graft. Hij heeft het over zijn ervaringen en gedachten in Texas, Mariënbad, Triëst en Antwerpen. Atlas, 795 F.

Nog meer verhalen van de stad

Armistead Maupin

Alweer weet Maupin in zijn komisch vervolg op „Meer verhalen van de stad” de juiste dosering tussen romantiek, dramatiek en humor te vinden en via vlotte dialogen de vaart in dit avonturenverhaal er in te houden. Nu moet het hoofdpersonage Mary Ann een psychopaat ontmaskeren... Contact.

De woeste hoogten

Emily Brönte

De betreunde Frans Kellendonk maakte een goede vertaling van „Wuthering Heights” de enige roman van één van de zusjes Brönte, die in een sombere omgeving in het negentiende eeuwse Ierland als dochters van een predikant opgroeiden. Ondanks haar zwakke gezondheid schreef ze een waar meesterwerk, geladen en realistisch. Veen.

*wij nemen
uw drukwerk
au sérieux*

-D-R-U-K-K-E-R-U-
DRUKKERIJ GOFF N.V.
PIJNERSSTRAAT 28 9000 GENT
TEL. 091/25.02.59 (4 lines)
FAX. 091/25.10.72

ELECTROS SKOORT 3 MAAL

KWALITEIT

alleen grote merken : PHILIPS - AEG - ACEC -
BAUKNECHT - ELECTROLUX - TOSHIBA

PRIJS

de laagste prijzen voor elektrische huishoudtoestellen

SERVICE

eigen gespecialiseerde technische dienst,
gegarandeerde herstelling van alle merken.

Kleuren-TV
Hifi & Stereo
Huishoudtoestellen

Electros

de specialzaak
aan het stadhuis
van Oostende
059/50.38.23

NOG STEEDS DE BOEKHANDEL DIE HEEFT
WAT U ELDERS NIET VINDT!

BOEKHANDEL MARNIX

NEDERKOUTER 109

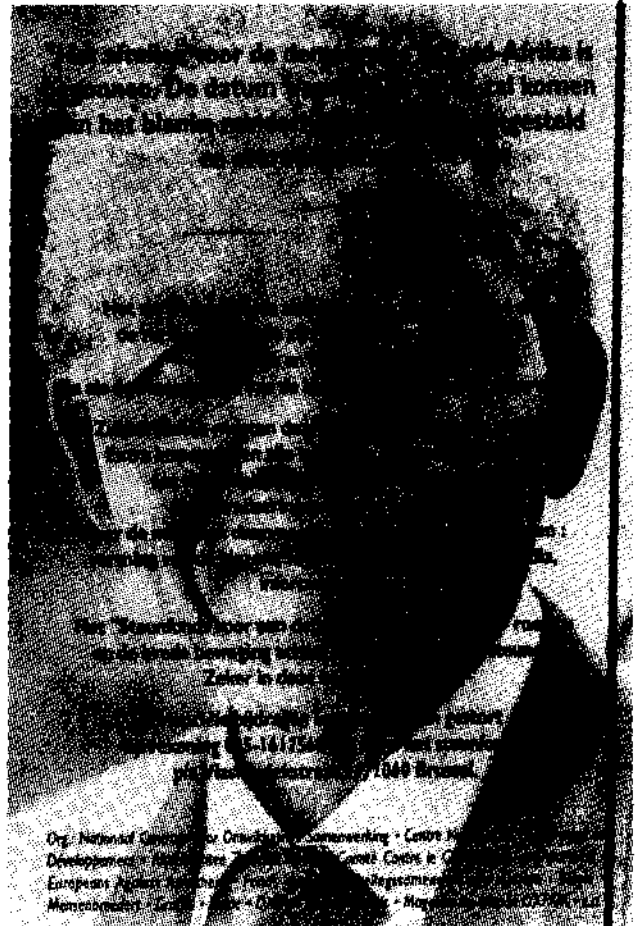
9000 GENT

TEL. 225 10 92

FAX 223 55 56

Elke dag van 9 tot 18 uur.

's Zaterdags van 10 tot 12.30 uur en van
13.30 tot 18 uur.

Elmar Schmäling is admiraal op rust van het Duitse leger. Hij voert actief campagne tegen het inzetten van Duitse troepen buiten het Navo-grondgebied. Hij gaf hierover ook een uiteenzetting op de internationale bijeenkomst van vredesmilitanten in Stralsund (Duitse Oostzee) begin september. Hieronder publiceren we zijn oproep.

Oproep aan alle soldaten, reservisten, oproep aan de bevolking

Volgens verklaringen van de Bondsregering zullen de Duitse soldaten niet uitsluitend meer voor verdediging instaan.

Het Duitse leger stelt nu snelle-reactie-eenheden ter beschikking voor gewapende interventie buiten de grenzen van het NAVO-gebied.

De grondwet zou enkel een aanvulling moeten krijgen, opdat Duitse soldaten rechtmatig ingezet zouden kunnen worden voor de vredesmissies van de Verenigde Naties -zoals de Golfoorlog- geeft men toe op het ministerie van defensie. In de werkelijkheid betekent dergelijke wijziging van de grondwet een legalisering van elk denkbaar oorlogsoptreden van het Duitse leger. Bij dergelijke wijzigingen bent u persoonlijk betrokken: met uw geweten, uw verantwoordelijkheid en uw leven.

Denk daar toch over na!

Gebruik van militair geweld betekent, wegens de moderne wapentechnieken en wegens de kwetsbaarheid van de moderne samenleving, automatisch duizenden en duizenden burgerlijke slachtoffers, mensen die onder de bescherming van het oorlogsrecht vallen. Dit volkerenrecht stipuleert dat een oorlog slechts gerechtvaardigd is uit zuivere zelfverdediging, d.w.z. de verdediging van het natuurlijke recht op leven en zelfbeschikking. Wie daar niet naar handelt, is schuldig.

Duitse soldaten mogen zelfs niet aan de VN -die door de leden van de Veiligheidsraad met hun vetorecht voor hun zuiver nationale belangen kan worden gebruikt- worden toevertrouwd voor de wettige uitoefening van militaire dwang. Buiten een mandaat van de VN-Veilighedsraad is elk militair optreden dat geen zelfverdediging is (ART 51 VN-Charter) -zoals de interventies van de VS in Viëtnam, en de USSR in Afghanistan- een inbreuk op het volkerenrecht. De Verenigde Naties hebben de vreedzame middelen om crisissen en conflicten op te lossen of te verhinderen nog helemaal niet verwezenlijkt.

Moeten wij, Duitsers, ons in deze omstandigheden bij een -buitenvolkerenrechtelijke - "vanzelfsprekendheid" van de westerse atoommogendheden aansluiten, voor wie militair geweld nog altijd een middel is om politiek te bedrijven?

*In het kader van de wettige defensie van een staat tegen een militaire agressie -d.w.z. een verdediging van het eigen leven en dat van de medeburgers- konden de meesten het nog verantwoord soldaat te zijn en dat in overeenstemming met hun geweten ("gij zult niet doden") brengen. **Maar doden om***

machtspolitieke of economische belangen? De Bondsrepubliek heeft met de uitdrukkelijke beperking tot zelfverdediging volgens Art. 51 van het VN-Charter, de modernste, d.w.z. overeenkomstig moraal en recht, progressiefste grondwet van de wereld.

U mag niet toelaten dat Duitsland door een grondwetswijziging of -erger nog- door een zogenaamde nieuwe interpretatie van de grondwet stappen terugzet.

Eis, op basis van uw democratische betrokkenheid, dat aan de huidige rechtsgronden voor een militair optreden van Duitse soldaten niks mag worden gewijzigd.

Elmar Schmäling

DERDE WERELD

In deze wereld vol van wonderen
constateert de mens geen zwakheid meer.
Mensen laat men zo maar verhongeren,
met kinderen gaat men als beesten te keer.
Wanneer komt er eindelijk eens een einde
aan al die dwaze rassenstrijd.
Wanneer worden alle mensen broeders
of is dat niet meer van onze tijd!

Keervers

Kom laten wij elkander de handen reiken
of we nu blank zijn of zwart.
Waarom steeds naar omhoog kijken
als hier beneden mensen worden afgeslacht.

Steeds kun je het lezen in de krant,
binnenkort wordt door de groten
een nieuw topperleg gepland.
Ik weet niet meer precies de hoeveelste
maar iedere keer raakt men verstrand.
Het is wel pijnlijk om te horen
nergens bereikt men een reëel akkoord
en komt er geen einde aan de grote volkenmoord.

Jozef Vandromme

De Amerikaanse vlucht van de Mars-Observer is verloren. De vluchtleiders hebben alle hoop opgegeven om nog contact te krijgen met het tuig. De Marsvaarder blijkt nog slechts een wrak te zijn dat doelloos door de ruimte ijlt gezien het op geen enkel instructie van de aarde reageert. De technici speculeren nu over de reden van deze mislukking. Alles goed en wel maar met het verlies van de Mars Observer is maar eventjes 30 miljard frank gemoeid. Een boei geld dus waarmee voor de gemeenschap heel wat nuttiger zaken hadden kunnen gepresteerd worden in een land dat ruim 30 miljoen armen heeft...

Uit een studie van het Ministerie van Onderwijs van de V.S. blijkt dat veertig miljoen van de 191 miljoen volwassenen analfabeet is. De overgrote meerderheid bezit zelfs de vaardigheid niet om een formulier in te vullen, tijd en plaats van een ontmoeting te begrijpen of een stukje informatie in een kort nieuwsbericht te begrijpen. Minister Dick Riley reageerde teleurgesteld op het bericht maar merkte op dat het analfabetisme vooral bij de niet blanken te situeren is. Maakt dit dan een onderscheid? Geen reden om fier te zijn vanwege een land dat de pretentie heeft het model van de Westerse beschaving te zijn...

De "Bund der Vertriebenen" (BDV) van West-Duitsland, een koepel van 21 rechtse organisaties van Duitsers die voorheen in Oost-Europa woonden, heeft aan de "Spekater", Werenfried van Straaten, het ereteken van het verbond van vluchtelingen uitgereikt. De organisatie loofde de stichter van "Oostprijsterhulp", gekend om zijn anti-kommunistische kruistochten, als een man die zich inspande voor de verzoening met het verslagen Duitsland...

Sinds geruime tijd gaan de Westerse bondgenoten er van uit dat iedere herinnering aan de door nazi-Duitsland gevoerde oorlog best doodgezwegen wordt. Het was om die reden dat de Franse president Giscard d'Estaing, gevolgd door de toenmalige premier Tindemans, 8 mei, dag van de overwinning op het fascisme, als feestdag afschafte. In Duitsland ontbreekt het echter niet aan initiatieven om de figuren uit zijn imperialistisch verleden opnieuw op de voorgrond te schuiven. Zo werd in Koblenz het gerestaureerde monument (een monster van 53 ton) van Keizer Wilhelm I op zijn sokkel geplaatst. Willem I liet zich destijds, begin 1871, als koning van Pruisen in volle Duits-Franse oorlog in het kasteel

van Versailles tot keizer uitroepen. Toevallig... werd het standbeeld op 2 september op zijn voetstuk gezet, want 2 september is de verjaardag van de beslissende Franse nederlaag in 1870 bij Sedan. Tot 1918 vierden de Duitsers die datum als nationale feestdag... Ook in Willemshaven wil men het monument van Keizer Willem I, dat tijdens wereldoorlog I verdwenen was opnieuw plaatsen.

uit "Le Monde"

Men heeft in België de gewoonte aan "verdienstelijke personen" van het establishment adellijke titels te verlenen. Ieder jaar worden zo een aantal titels van graaf, baron of dergelijks uitgereikt. Onze Nederlandse bureaus blijken meer dan onze regeerders zich aan de moderne tijd aan te passen. Het Nederlands parlement heeft recent er de nadruk opgelegd een voorstel van de C.D.A. (Kristen-Demokraten) om adellijke titels te verlenen werd afgewezen. "De verlening van adeldom is in deze tijd geen gepaste wijze meer om personen te onderscheiden" was het standpunt van het Nederlandse parlement. Wanneer volgt ons parlement dit goede voorbeeld?

Om dat alles moet verdwijnen wat maar enigszins aan de D.D.R. herinnert, heeft men in Duitsland besloten het prachtig en functioneel 'Paleis van de Republiek' op de Marx-Engels plaats te Berlijn af te breken. Het klassieke argument is dat het besmet is met asbest. Er zijn genoeg officiële gebouwen in het Westen die ook door asbest besmet zijn, maar men beperkt zich tot de verwijdering ervan. Op dit ogenblik loopt er te Berlijn een grote campagne, met tentoonstelling, om op de plaats van het 'Paleis van de Republiek' het Pruisisch paleis van de Duitse Keizers terug op te bouwen. Duitsland heeft werkelijk last met zijn verleden.

Zo zijn ze... Als ze minister zijn hebben ze het over de "offers" die iedereen moet brengen waarmee ze dan in hoofdzaak de werkende bevolking bedoeien. Zo pleiten ze dan voor inleveren, daling van de lonen, een indexesprong en de beperking van de sociale voorzieningen. Persoonlijk weten ze wel hun schaapjes op 't droge te zetten. Voorbeelden? De gewezen Franse Premier Edith Cresson stapte, na haar ontslag, in een topfunctie bij de multi-national Schneider. Ex-Premier Wilfried Martens toch nog senator, werd voorzitter van de Europese Volkspartij maar bekam ook een plaatsje als adviseur bij de Trust Banghemann. Norman Lemont, gewezen Brits Minister van Financiën, werd opgenomen in het beheer van de Londense Rothschild Bank en Mieke Officiers, tot voor kort Minister van Begroting, werd afgevaardigde beheerder van het Vlaams Economisch Verbond. Goede jobjes voor bewezen of nog te bewijzen diensten?

De Kamer opende zijn parlementair jaar met de goedkeuring van het wetsontwerp over de werkingskosten van de Koning, de civiele lijst en enkele dotaties aan de leden van de Koninklijke Familie. Op een ogenblik dat regering en patronaat het steeds maar hebben over de offers die iedereen moet brengen... en loonsvermindering en beknottingen van de sociale zekerheid aan de dagorde staan moeten we wel met verbazing vaststellen dat de dotaties voor het Koninklijk Huis met 14 % verhogen! De civiele lijst voor Koning Albert II bedraagt 244 miljoen per jaar (een schamel 'preetje'), Koningin Fabiola ontvangt jaarlijks een levenslange dotatie van 45 miljoen frank (een pover pensioentje) en Prins Filip krijgt (waarom eigenlijk) een jaarlijkse dotatie van 13,5 miljoen frank (kindergeld,...). Minister van Begroting Herman Van Rompuy beklemtoonde dat dit geld onontbeerlijk is voor de goede werking van het Koningschap. Hij voegde er aan toe dat, in vergelijking, Leopold I en Leopold II, het dubbele aan dotatie ontvingen.

De gewezen C.V.P.-voorzitter schijnt echter drie zaken te vergeten:

- 1) dat we aan de vooravond van de 21e eeuw leven;
- 2) dat België met een reuzeschuld zit van 10.000 miljard frank en het Koningshuis wel het voorbeeld zou kunnen geven;
- 3) het Koningshuis van erfenissen van Leopold I en II nog wel een schone frank zal overgehouden hebben waarvan dikke intresten geïnkasseerd worden. Schamen onze dames en heren parlementsleden zich dan nooit?